ALp 2766
L.arch.

LIETUVOS NACIONALINIS M. MAŽVYDO BIBLIOTEKA

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI

THE LIGHTS OF HOMELAND

Nr. 15 (2042) 1989 BALANDIS-APRIL 11 • LIETUVIŲ SAVAITRAŠTIS — LITHUANIAN WEEKLY • 2185 STAVEBANK RD., MISSISSAUGA, ONT. L5C 1T3, CANADA • Tel. (416) 275-4672 • 50 ct.

Stalinizmas ir komunizmas

Tai tarytum pusiau perlaužta lazda. Vienas jos galas jau metamas į šiukšlyną, nes jis baisus, prisisunkęs kraujo, purvinas, išpleišėjęs ir nebetinkas pasiramsčiuoti. Pavadintas stalinizmu. Pralaisvėjusioje okupuotos Lietuvos spaudoje nebėra politinio straipsnio, kur nebūtų tasai stalinizmas visaip minimas – ir kaip teroras, ir kaip klaida, žmonijos gėda, socializmo išdavimas etc. Seniai jau visiems buvo žinomi Stalino metodai, bet anuomet tyla būdavo išmintingiausia politika ir šarvai, saugantys egzistenciją. Vienas kitas drąsesnis žybtelėjimas jokios įtakos niekam nepadarydavo. Gyvybių aukos krovėsi kažkokiai nežinomai ateičiai. Kaip košmaras slinko priespaudos ir baimės dešimtmečiai. O vis dėlto šitose žmogaus nužeminimo ir visiško pavergimo sutemose Stalinas-nugalėtojas švietė didingumu, nes sukūrė tokią milžinišką Rusijos imperiją, apie kokią nė carai nesvajojo. Ir dabar, kai Stalinas pasmerktas, apšauktas kone komunizmo išdaviku, jo pokarinio kūrinio, – tos milžiniškos imperijos neatsisakoma. Ji stropiai saugoma ir tų, kurie stalinizmą pradėjo pulti ir smerkti. Viešumon keliant Stalino nusikaltimus, nutylima apie okupuotus kraštus, mūsų atveju apie Lietuvą, kuri pateko po raudonuoju antplūdžiu, Stalinui vadovaujant. Daugybė Stalino veiksmų smerkiama, tik – nė žodeliu apie krašto okupaciją. Kitaip sakant – tebūnie taip, kaip Stalinas padarė. O atėjo laikas verstis antruoju lazdos galu, nes reikia kaip nors gelbėti komunizmą, bent jau jo vardą ir patį revoliucijos vadą Leniną.

KAIP ten bebūtų, perlaužta lazda sutrumpėjo. Sunkiau besiramsčiuoti, nors ir susikuprinus. Bet eiti reikia – vėl naujas svajonių takas prieš akis. Neišėjo nieko su pasauline revoliucija, dingo žemiškojo rojaus miražai, nes prie parduotuvių eilės netrumpėjo. Prieš akis mirguliuoja nauji šviesuliai – domokratija. Kokia ji – skandinaviška, amerikietiška, angliška? Gal kur nors ir slepiasi mintys apie tai, bet viešai skelbiama kažkas naujo, sudurstyto, neišmėginto. Tai lenininė demokratija. "Skaitykit Leniną" . . . prasitariama laisvėjančioje spaudoje. Tartum jo raštų prisiskaitę, galėtume pradėti iš naujo svajoti apie šalį, "kur taip lengvai kvėpuoja žmogus" . . . Apgailėję Stalino klaidas ir kaltes, patį veikliausią pasaulio komunistą apkaltinę, naujųjų vėjų pradininkai bando kaip nors išgelbėti pairusią, nuo normalaus gyvenimo atitrūkusią sistemą, kuri vis dar neatsisako kalbėjusi darbo žmonių vardu, nors žmonija seniai jau tuo nebetiki. Laisvame pasaulyje darbininkų ir darbdavių santykiai, skriaudų ir laimėjimų kreivės be šūkių ir klasių kovos rodo visai kitą vaizdą – pasiūla ir perteklius iškelia ir gerbia žmogų-pirkėją, rodantį ir ekonominio gyvenimo laimėjimus.

JEI pasiramsčiavimas "geruoju" lazdos galu veda Sovietijos gyventojus ne deklamuojamo, bet rimto persitvarkymo linkme, tegu ir tasai Leninas būna pagarbinamas, jei taip reikia, jei tuo galima vis daugiau laimėti, jei tai yra kaip priemonė, laisvėjant ir nepriklausomybės siekiant. Galimas dalykas, kad mūsų sąjūdininkai jokių priemonių neatsisakys. Tačiau pamiršti negalima, kad komunistinė sistema nėra atsakymas ekonominių sunkumų sprendimuose. Lietuviui ne Lenino raštai – idealas. Jam savos žemės kampelis, darbo prakaitu įsigyta iš kartos į kartą ėjusi nuosavybė, puošta, apdainuota, Rūpintojėlio laiminama sodyba, – štai kas brangu, prisimintina ir ateities vizijose blykščioja. Normalaus ir savarankiško gyvenimo ilgesys – tai dabartinis tautos idealas, dėl kurio tikrai verta judėti, vienytis ir kovoti. Joks komunizmo modelis nepriimtinas sveikam protui ir grynai sąžinei. **Č.S.**

Toronto "Volungės" choras, vadovaujamas muz. DALIOS VISKONTIENĖS, atliko meninę programą "Tėviškės žiburių" 40 metų sukaktuviniame pokylyje balandžio 1 d. Anapilio salėje. Chorui talkino sol. ANITA PAKALNIŠKYTĖ, akompanavo muz. JONAS GOVĖDAS
Nuotr. St. Dabkaus

PRANEŠIMAS IŠ EUROPOS

Lietuva šveicarų ir rusų spaudoje

Lenkų žurnalistas rašo apie atgimstančią Lietuvą, o rusas peikia Europos parlamentarų lankymąsi Baltijos valstybėse

A. LEMBERGAS

Iliustruotas šveicarų savaitraštis *Das Magazin,* išeinąs Berne, 1989 m. kovo pradžioje visą savo viršelį padengė tokiomis mielomis mūsų akiai trispalvės spalvomis, kad norėtųsi jį parodyti kiekvienam mūsų skaitytojui. Geltoname dugne — balti Gedimino stulpai. Žaliame — stambus parašas LIETUVA, raudoname — baltas Vyčio siluetas. Tik po to akis užkliūva už natūralaus dydžio apvalaus ženkliuko, kuris patarnavo pavyzdžiu viršeliui. Po ženkliuku šaipokiškas užrašas: "Kremliui prie apykaklės, Lietuva pakyla". Skaitytojas raginamas atsiversti dešimtąjį puslapį. Nekantriai atsiverčiame. Per abu puslapius atsiveria spalvota Vilniaus panorama su tuo pačiu trispalviu ženkliuku kampe. Virš jo prierašas: "Blizgesio laikai. 30 šventovių liudija apie ankstesnę barokišką miesto gerovę prie rytinės katalikų pasaulio ribos". Iš viso — dešimt puslapių, septynios nuotraukos. Teksto autorius — varšuvietis žurnalistas Zygmuntas Dzieciolowskis. Nuotraukos — vilniečio fotografo Justino Radzevičiaus. Tekstą į vokiečių kalbą vertė Riszardas Turczynas ir Jurgenas Henselis.

Lankėsi Vilniuje

Autorius lankėsi Vilniuje sausio mėnesį. Kalbėjosi su jaunu fiziku Petru Vaitiekūnu, kurį vadina Sąjūdžio radikalaus sparno atstovu, su Sąjūdžio pirmininku profesorium Landsbergiu. Užsirašė Lietuvos laisvės lygos vadovo Antano Terlecko mitinge pasakytus žodžius: "Mes ne maksimalistai, mes minimalistai. Mes norim tik laisvės ir žmogaus teisių!" Kalbėjosi su Arijum Bernotu, Jaunimo tautinės sąjungos vadovu, su antruoju CK sekretorium Vladimiru Beriozovu, su filosofu Arvydu Juozaičiu, Vytautu Petkevičium. Susitiko ir su "Jedinstvos" Valerijum Ivanovu, kuriam, atrodo, reikės prieš teismą atsakyti už ligoninės apšmeižimą Maskvos "Raudonosios žvaigždės" laikraštyje.

Suprato padėtį

Žvalus tas varšuvietis žurnalistas, gerai susigaudė padėtyje, daug ką sužinojo ir papasakojo savo reportaže. Žinojo ir ką pasirinkti iš fotografo Justino Radzevičiaus darbų. Reikia manyti, kad ir šmaikščius prierašus prie nuotraukų prisegė. Prie jų čia ir stabtelkime. Prie minėtos dviejų puslapių nuotraukos skaitome: "Negirdėti dalykai vyksta Europos rytuose. Baltijos valstybės reikalauja grąžinti tautinę laisvę. Raudonoji armija kritikuojama kaip okupacinė kariuomenė. Žvilgsnis į Vilnių, Lietuvos sostinę, senąją "Šiaurės Jeruzalę". Štai kita nuotrauka: būrys salėje sėdinčių intelektualų nuotaikingai kelia rankas, tik vienas pirmoje eilėje, jei neklystame, akademikas Vilkas, atkakliai skaito abiem rankom laikomą brošiūrą. Prierašas aiškina: "Rinkimai. Mokslų akademijoje renkami du kandidatai į liaudies deputatų kongresą".

Kita nuotrauka per visą puslapį: detalė iš susirinkimo lauke. Kažkas laiko aukštai iškėlęs vykusią karikatūrą "Už Lietuvos dalybas! — Bičiuliai". Susikabinę Adolfas su Jósifu. O prie nuotraukos prierašas: "Boikotas. Okupuotame krašte negali būti jokių laisvų rinkimų. Perestroika bus tiktai kosmetika".

Kitoje lapo pusėje — didžiulė minia, žmogus prie žmogaus: "Demonstracija. Lietaus merkiami, žvarbaus sausio vėjo raižomi tūkstančiai atėjo reikalauti Lietuvai laisvės." Ir trys nedidelės veikėjų nuotraukos. Vytautą Petkevičių autorius vadina Sąjūdžio tėvu. Šalia jo žodžiai: "Reikia būti realistiškiems, per daug neskubėti, jokiu būdu nepakenkti Gorbačiovo politikai". Arvydas Juozaitis, Sąjūdžio ideologas: "Tiesa mus išlaisvins. Pirmiausia turime kovoti už teisinę valstybę." Sąjūdžio vadovas profesorius Landsbergis: "Lietuva — suvereni valstybė Tarybų Sąjungoje. Tačiau Tarybų Sąjungai reikia naujos teisės".

Tikėkimės, jog bent keli egzemplioriai šio numerio pasieks Lietuvą ne tik vien germanistų džiaugsmui.

KANADOS ĮVYKIAI

Parlamentas pradėjo darbą

Naujasis Kanados parlamentas, išrinktas 1988 m. lapkričio 21 d., tik dabar pradėjo pilną darbą. Tiesa, trumpam jis buvo sušauktas prieš Kalėdas, kai reikėjo sutvarkyti senate įstrigusią Kanados laisvos prekybos sutartį su JAV. Šį kartą normalus darbas buvo pradėtas tradicine Kanados gubernatorės Jeanne Sauve sosto kalba, bendrais bruožais atskleidusia ministerio pirm. B. Mulronio konservatorių vyriausybės planus. Didžiausio kanadiečių dėmesio susilaukė jau ankstesnis ministerio pirm. B. Mulronio pranešimas, kad šį kartą teks imtis griežtų priemonių kovai su metiniu deficitu. Ši mintis pakartota ir gubernatorės J. Sauve perskaitytoje sosto kalboje. Esą reikės sumažinti valdžios išlaidas ir padidinti pajamas metinio deficito ragams aplaužyti. Kai B. Mulronio konservatoriai atėjo valdžion, liberalų valdžios palikto paskutinio biudžeto deficitas buvo pasiekęs $38 bilijonus. Konservatoriai deficitą sumažino dešimtimi bilijonų dolerių, bet šios problemos neišsprendė.

Su kiekvienu metiniu biudžeto deficitu kasmet reguliariai padidėdavo valdžios skola, pastaruoju metu pasiekusi jau $322 bilijonus. Iš kiekvieno į biudžeto pajamas įtraukto dolerio net 30 centų reikėdavo skolos palūkanoms padengti. Tad beveik trečdalis biudžetinių pajamų, labai reikalingų kitiems Kanados reikalams, iškeliaudavo į skolintojų kišenes palūkanų pavidalu. Nuolatiniu biudžetu deficitu tapdavo nauja paskola palūkanoms padengti. Rimto Kanados deficitų sumažinimo savo ekonominiame pranešime pareikalavo Tarptautinis pinigų fondas. Tokią mintį pakartojo ir septynių didžiųjų pramonės šalių finansų ministerių konferencija, kurioje dalyvavo ir Kanados finansų ministeris M. Wilsonas. Atrodo, šį kartą savo naujajame biudžete jis bus priverstas padidinti pajamų mokesčius ir sumažinti išlaidas. Jos turbūt daugiausia palies nedarbo draudą. Ją norima pertvarkyti taip, kad nedirbantieji lengviau galėtų gauti darbą ir atsisakyti draudos.

Gubernatorės J. Sauve sosto kalboje kaip tik pabrėžiama nedarbo draudos reforma ir

(Nukeltą į 11-tą psl.)

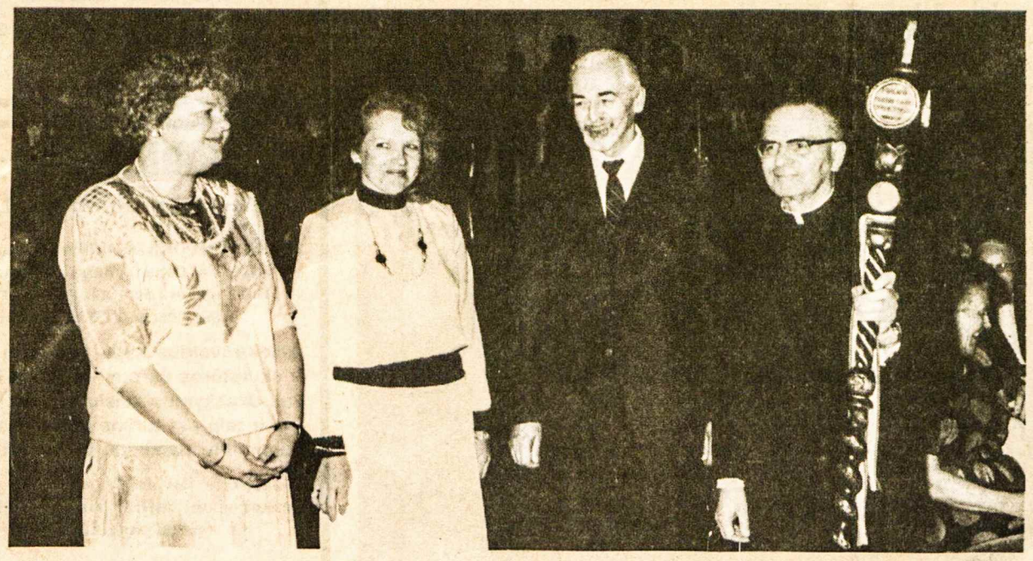

"Tėviškės žiburių" keturiasdešimtmečio proga leidėjų vardu įteikė redaktoriui simbolinę dovaną. Iš kairės: ALDONA ŠIMONELIENĖ, RAMŪNĖ SAKALAITĖ-JONAITIENĖ, ANTANAS BUMBULIS ir redaktorius prelatas PRANAS GAIDA
Nuotr. St. Dabkaus

Pasaulio įvykiai

M. GORBAČIOVAS PIRMĄ KARTĄ APSILANKĖ KUBOJE, KUR jį šiltai sutiko ekonominių problemų slegiamas F. Castro. Buvo spėliojama, kad svečias gali atsisakyti Kubos keliolikos bilijonų dolerių skolos Sovietų Sąjungai ir galbūt įsiūlyti savo reformas. Šie spėliojimai nepasitvirtino. F. Castro jau iš anksto buvo prasitaręs, kad M. Gorbačiovo reformos netinka Kubai, nes ji yra per arti kapitalizmo tvirtove laikomų Jungtinių Amerikos Valstybių. Atsisveikinant buvo pasirašyta Kubos ir Sovietų Sąjungos draugiškumo sutartis, įpareigojanti abi šalis politinės įtampos šaltinius likviduoti derybomis. Kubos parlamente M. Gorbačiovas gyrė penkių Centrinės Amerikos valstybių paruoštą planą pilietiniam karui marksistinėje Nikaragvoje užbaigti. Jis netgi prasitarė, kad bus atsisakyta revoliucijų ir kontrarevoliucijų, jeigu paramą sukilėliams sustabdys amerikiečiai. Tačiau pats nė neužsiminė apie Sovietų Sąjungos marksistiniam sandinistų režimui Nikaragvoje teikiamą metinę bilijono dolerių paramą. JAV prez. G. Busho vyriausybė partizanams Nikaragvoje tėra pažadėjusi nekarinę $4,5 milijono mėnesinę paramą iki laisvų rinkimų sekančių metų vasario mėnesį. M. Gorbačiovo žodžiai Kuboje buvo skirti politikų ausims Vašingtone ir visoje P. Amerikoje, kai jis pažadėjo atsisakyti karinių bazių su branduoliniais ginklais ir įsteigti taikos zoną šioje neramioje pasaulio dalyje.

Triguba kelionė

M. Gorbačiovas šešias dienas trukusioje kelionėje nesiribojo vien tik apsilankymu Kuboje. Skrisdamas Kubon, jis užsuko į Airijos respublikos orauostį Shannon, kur susitiko su premjeru Ch. Haughey, JAV ir Sovietų Sąjungos vadų pokalbiui pasiūliusiu Airiją. Grįždamas iš Kubos, M. Gorbačiovas porą dienų praleido Londone, kur kelis pokalbius turėjo su Britanijos premjere M. Thatcher ir netgi buvo pakviestas į pietus pas karalienę Elzbietą Windsoro pilyje. Tikra sensacija tapo karalienės Elzbietos priimtas M. Gorbačiovo kvietimas apsilankyti Sovietų Sąjungoje. Lig šiol Britanijos monarchai vengė apsilankymų Sovietų Sąjungoje, nes komunistų nužudytas caras Nikolajus II buvo britų karaliaus Jurgio V pusbrolis, o pastarasis yra dabartinės karalienės Elzbietos II senelis. Jos apsilankymo datą turės nustatyti premjerė M. Thatcher. Karalienės Elzbietos kelionės yra planuojamos iš anksto. Tad dėl kitų įsipareigojimų ji Sovietų Sąjungon tegalės atvykti po 1992 m.

Dar viena nuolaida

JAV prez. G. Bushą Vašingtone aplankė Egipto prez. H. Mubarakas. Oficialiai buvo sutarta siekti Izraelio okupacijos vakarinėje Jordano pakrantėje ir Gazos juostoje užbaigos ir taikos derybų šių sričių ateities klausimu. Jau anksčiau buvo kalbama, kad į derybas reikia įjungti palestiniečių PLO organizacijos atstovus. Šiuos planus sujaukė po Egipto prez. H. Mubarako apsilankymo Vašingtonan atskridęs Izraelio premjeras

(Nukelta į 11-tą psl.)

Šiame numeryje:

Stalinizmas ir komunizmas
Joks komunizmo modelis nepriimtinas sveiku protu ir gryna sąžine

Lietuva šveicarų ir rusų spaudoje
Lenkų ir rusų žurnalistai apie atgimstančią Lietuvą ir jos problemas

Lietuvos gyventojų aukos ir nuostoliai
Atsakymai į recenzento pastabas

Mintys po Vasario šešioliktosios
Lietuviai tėvynėje paminėjo nepriklausomybės sukaktį

Mirė Joaną Serafinaitė
Veiklios Britanijos lietuvaitės nekrologas

Atgimstanti Dainava
Brandaus religinio koncerto vertinimas

Ąžuolų randai
Dokumentinė apybraiža, vaizduojanti sibirinius lietuvių trėmimus

Lietuvis intelektualas namie ir svetur
Albino Baranausko romano "Profesorius Rakūnas" vertinimas

Rokas ir nosis
Mokė vilniečius vyresnysis brolis iš Rytų, o dabar iš Vakarų

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI
THE LIGHTS OF HOMELAND

2185 Stavebank Road, Mississauga, Ontario L5C 1T3, Canada
Telefonas (416) 275-4672. Second class mail registration nr. 00509
LEIDĖJAS: Kanados lietuvių katalikų kultūros draugija "Žiburiai"
REDAGUOJA: kun. dr. Pr. Gaida, Vyt. Kastytis, J. Andrulis, Vyt. Balčiūnas, Č. Senkevičius. Metinė prenumerata – $24, pusmetinė – $13, rėmėjo – $30, garbės – $40 (Amerikoj – JAV dol.). Pavieniai numeriai – 60 ct.
Adresų keitimo reikalu kreiptis tiesiai į "TŽ" administraciją. Skelbimai ruošiamam numeriui priimami iki ketvirtadienio. Už skelbimų turinį redakcija neatsako. Rankraščiai taisomi redakcijos nuožiūra. Bendradarbių pasirašyti straipsniai nebūtinai reiškia redakcijos nuomonę.

Tėviškės žiburiai (The Lights of Homeland, USPS 740-550)
is published weekly, except 1st a. 2nd week in August and 4th week in December by Lithuanian Canadian R.C. Cultural Soc. "Žiburiai", Inc., 2185 Stavebank Rd., Mississauga, Ont. L5C 1T3. Phone: (416) 275-4672.
U.S. office of publication, Lewiston, NY 14092.
Subscriptions: ordinary $24.00, supporter $30.00, honorary $40.00 per year.
Second Class Postage paid at Lewiston, NY.
US POSTMASTER: send address changes to: "Tėviškės žiburiai", P. O. Box 1195 Lewiston, NY 14092.
CANADA POST: send address changes to 2185 Stavebank Rd., Mississauga, Ont. L5C 1T3. Printed in Canada.

Tautinių grupių sąjūdžiai išeivijoje

Rengiama sovietų pavergtų tautų demokratinių sąjūdžių išeivijoje konferencija Paryžiuje

Sov. Sąjungoje pagyvėjo įvairių tautų demokratinių sąjūdžių veikla. 1988 m. įvyko jų pasitarimas Armėnijoje, Gruzijoje, Ukrainoje, Latvijoje ir Vilniuje (1989 m. sausio mėn.). Ryšium su tų pasitarimų pageidavimais prasidėjo gyvesnis judėjimas ir atitinkamose išeivijos grupėse. Niujorke susidarė iniciatyvinė grupė ir nutarė surengti pirmą bendrą sovietų pavergtų tautų konferenciją Paryžiuje 1989 m. gegužės 9-10 d.d. tema: "Kova už tautų teises ir jų laisvę Sovietų Sąjungoje". Toje konferencijoje bus įsteigta ir organizacija demokratiniams sąjūdžiams remti Sov. Sąjungoje. Tuo būdu bus pabrėžta visų pavergtų tautų vieningos kovos idėja, kuri buvo išryškinta 1988 m. rugsėjo 25 d. pasitarime Rygoje: "Tik vieningu visų engiamų tautų frontu mes galime pasiekti tikslą". Tarp šį dokumentą pasirašiusių yra ir lietuvių kovotojų parašai – Vytauto Bogušio, Nijolės Sadūnaitės, Antano Terlecko ir Andriaus Tučkaus.

Minėtoji iniciatyvinė grupė išrinko oficialų Paryžiaus konferencijos komitetą, kuris energingai pradėjo darbą jau pirmosiomis šių metų dienomis. Paruošta ir patvirtinta tokia šios konferencijos programa.

Gegužės 9 d., 10 v.r., įvyks spaudos konferencija. Jos metu bus perskaityta steigiamos organizacijos deklaracija. 11 v. įvyks konferencijos atidarymas, buvusios JAV ambasadorės Jungtinių Tautų Organizacijoje Jene J. Kirkpatrick pranešimas.

Pirmojo posėdžio tema – "Tautiniai demokratiniai sąjūdžiai Sov. Sąjungoje". Pirmininkė – Helene Carrere d'Encausse (Prancūzija). Trumpus pranešimus padarys Estijos, Latvijos, Lietuvos, Ukrainos, Krymo totorių, Gruzijos, Armėnijos, žydų ir rusų demokratų atstovai. Iš lietuvių kalbės Vyt. Skuodis.

Tą pačią dieną antras posėdis prasidės 3 v.p.p. Jo tema: "Nepriklausomoji spauda ir organizacijos Sovietų Sąjungoje". Pirmininkas – Jean-Francois Revel (Prancūzija). Ir šiame posėdyje pranešimus skaitys buvę disidentai-politiniai kaliniai. Pranešimą tema: "Kova už religijos laisvę" padarys kun. Alfonsas Svarinskas.

Gegužės 10 d. posėdžio pradžia – 10 v.r. Tema: "Rytų ir Vakarų santykiai". Pirmininkas – buvęs JAV saugumo tarybos pirm. Zbignev Brzezinski. Pranešimus skaitys Martin Colman (JAV), Patrick Washman (Prancūzija) ir kiti.

Popietinis posėdis prasidės 3 v.p.p. Tema: "Ekonomika ir tautinių problemų raida Sovietų Sąjungoje". Pirmininkas – Lord Harris (D. Britanija). Šiame posėdyje pranešimus skaitys taip pat buvę disidentai-politiniai kaliniai.

Po šio posėdžio ir trumpos pertraukos prasidės paskutinis posėdis. Jame kalbės Lenkijos, Vengrijos ir Jugoslavijos tautinių demokratinių sąjūdžių atstovai.

6 v.v. – konferencijos uždarymas, 8 v.v. – pokylis, kuriame dalyvaus Prancūzijos valdžios atstovai ir kiti aukšti svečiai.

Konferencijos rengėjai kviečia ir lietuvius, gyvenančius išeivijoje, joje dalyvauti, nes toje konferencijoje bus aptariami ir Lietuvos reikalai. Pageidaujama, kad konferencijos metu būtų platinama informacinė medžiaga apie Lietuvą, suorganizuota paroda ir pan. Konferencijos rengėjai mano, jog šiame reikale galėtų padėti Pasaulio Lietuvių Bendruomenė ir jos padaliniai. **Inf.**

"Dievas teikia mums meilę, kad mylėtume tą, kurį Jis mums duoda"

The Lougheed & Barnard
Funeral Home
252 Regent Street South
Sudbury, Ontario P3C 4C8
Telefonas: (705) 673-9595

Lietuvos gyventojų aukos ir nuostoliai

Kai kurios pastabos apie recenzento pastabas

ADOLFAS DAMUŠIS

"TŽ" 1989 m. 7 nr. J. B. pateikė eilę pastabų dėl mano duomenų leidinyje "Lietuvos gyventojų aukos ir nuostoliai Antrojo pasaulinio karo ir pokario 1940-1959 metais".

Šiuo leidiniu yra bandoma išsiaiškinti Lietuvos gyventojų aukas ir nuostolius labai kritiškame ir sunkiame laikotarpyje. Tais metais keitėsi ir Lietuvos teritorija, ir gyventojų skaičius. Tad pradžioje buvo stengtasi apibrėžti mums rūpimą teritoriją. Tai atlikta leidinio antrame ir trečiame puslapiuose. Ji apėmė prieškarinę Lietuvos teritoriją su Lietuvai grįžusiu Vilniumi ir Vilniaus krašto trečdaliu, o taip pat su Klaipėdos miestu ir kraštu. Tas visas teritorijos plotas apėmė 65,196 kv. km.

Po to buvo apskaičiuoti pirminiai Lietuvos gyventojai 1940 m., t.y. karo pradžioje. Be abejonės, į pirminių gyventojų skaičių neįėjo nei okupanto atgabenti kolonistai, nei iš kitų valstybių perbėgę gyventojai, kaip pvz. 1939 m. lenkai ir žydai iš Lenkijos. Tuose pirminių gyventojų apskaičiavimuose sunkumų sudarė Klaipėdos miestas ir kraštas. Jį vokiečiai aneksavo 1939 m. kovo 22 d. Vokietijai karą pralaimėjus, jis grįžo sovietų okupuotai Lietuvai.

Pirminiai karo pradžios gyventojai buvo apskaičiuojami 1940 metams birželio mėn. Klaipėdos atveju tai buvo padaryta interpoliacijos būdu, prie 1939 m. gyventojų skaičiaus pridedant vienerių metų prieaugį. Labai buvo stengiamasi neiškrypti iš pirminių gyventojų pagrindo. To principo laikantis išvengta daug painiavos.

Aukų ir nuostolių skaičiavimui buvo naudojami du metodai: vienas jų rėmėsi objektyviniais gyventojų cenzo duomenimis ir pirminių gyventojų prieaugio apskaičiavimu, antras gi telkė aukas ir nuostolius atskiromis pozicijomis, naudojant spaudos ir liudytojų informaciją.

Šiame darbe tie du skirtingi bet lygiagrečiai naudojami metodai viens kitą gana solidariai papildė. Pirmasis visiems tolimesniems skaičiavimams sudarė rėmus, antrasis gi pirmajam metodui iš dalies atliko kontrolinį vaidmenį, pirmojo metodo duomenis paremdamas.

Tą leidinį sudaro trys dalys. Pirmoji dalis remiasi objektyviniais gyventojų surašymo duomenimis (psl. 2-7, 26-29, lentelės 6,7.9). Antrojoje dalyje yra sutelkta medžiaga, gauta iš spaudos ir liudytojų informacijos (psl. 7-25, lentelės 1,2, 4,5). Trečiojoje dalyje dviejų pirmųjų dalių duomenys buvo sugrupuojami, panaudojami atskiroms sritims apskaičiuoti ir palyginami su kitų autorių duomenimis.

Aukos ir nuostoliai pasiskirsto trijose pagrindinėse srityse: sovietinio genocido aukos ir nuostoliai dviejų okupacijų metais (1940-41, 1944-1959), nacių holokausto, sporadinių egzekucijų ir koncentracijų stovyklų aukos (1941-44 m.), emigracijos-repatriacijos nuostoliai (1940-1959 m., lent. 3).

Schematiškai čia yra pateikiami keli pirmosios dalies duomenys: pirmasis jų yra Lietuvos pirminių gyventojų skaičius Lietuvos sovietinės okupacijos pradžioje (1940.VI.15.) Tas pirminių karo pradžios gyventojų skaičius yra 3,081,289 (psl. 4).

1959 m. pirminių Lietuvos gyventojų skaičius 2,486,370 buvo gautas iš bendrinio surašymo cenzo surasto skaičiaus, atėmus okupanto atgabentus kolonistus (psl. 5), ir "1959 metų visasąjunginio gyventojų surašymo duomenys", (Vilnius, 1963, psl. 18). Skirtumas tarp pirminių Lietuvos gyventojų 1959 ir 1940 m. dėl milžiniškų karo aukų ir nuostolių buvo negatyvus:

2, 486,370 – 3,081,289 – 594,919 (psl. 5).

Pirminių gyventojų prieaugis buvo apskaičiuotas nuo 1940 m. birželio iki 1959 m. sausio mėn., t.y. 18.5 metų. Tas prieaugis – 458,266 buvo apskaičiuotas, naudojant penktosios lentelės pirminių gyventojų skaičius kiekvienam metų periodui, t.y. atskaičius genocido, holokausto aukas ir emigracijos – repatriacijos nuostolius (lent. 6, psl. 26 ir lent. 5, psl. 24-25).

Sudedant pirminių gyventojų 1959 ir 1940 m. skirtumą 594, 919 ir gautą prieaugį 458,266 buvo gautas pilnas aukų ir nuostolių skaičius 1,053,185.

Naudojant tuos pagrindinius skaičius, buvo sudaryta Lietuvos gyventojų aukų ir nuostolių suvestinė (lentelė 9). Lietuva karo ir pokario 1940-1959 m. neteko 1,053,185 asmenų, t. y. $\frac{1,053,185}{3,081,289} \times 100$ 34.18%

Tos aukos ir nuostoliai pasiskirsto taip:

	sunaikinti bei išvykę	aukų ir nuostolių %
Sov. genocido aukos	523,185	16.98%
Nacių holokausto bei baudžiamųjų veiksmų aukos	210,000	6.82%
Emigracijos, repatriacijos nuostoliai	320,000	10.38%

Ši pirmoji skaičiavimų dalis pateikia pagrindinius Lietuvos gyventojų aukų ir nuostolių rėmus, kurie yra gerai atremti į objektyvinius gyventojų surašymo bei kruopščius prieaugio apskaičiavimus.

Šalia šios pirmosios dalies apskaičiuotų aukų ir nuostolių lygiagrečiai buvo panaudotas ir antrasis aukų bei nuostolių surašymas pagal spaudos ir liudytojų informaciją, (psl. 8-21). Ketvirtoje lentelėje yra pateikta jų suvestinė, (psl. 23). Bendrinis aukų bei nuostolių skaičius gyventojų surašymo ir spaudos bei liudytojų informacijos duomenimis mažai skiriasi. Tuos duomenis būtų galima plačiau nagrinėti, bet tai išeina iš šio straipsnio ribų.

Į šį leidinį buvo neįmanoma įtraukti gerus kitų autorių įnašus tuo svarbiu klausimu. Tai tėra tiktai bandymas sudaryti aukų ir nuostolių sąrašą, atsirėmus į objektyvius duomenis. Atrodo, yra prieita prie gerų išvadų, kurios bus naudingos.

Po šių pasiaiškinimų prieiname prie J.B. pastabų.

Lietuvos lenkų repatriacija

140,000 skaičių paėmiau iš ELTOS biuletinio nr. 5/79/ 1950 m. gegužės 25 d. J.B. siūlo atkreipti dėmesį į lenkų komisijos sąrašus. Juose yra randama, kad iš Lietuvos į Lenkiją repatriavo 1945 m. 73,042 asmenys, 1946 m. – 123,443, 1947 m. – 671 asmuo, iš viso 197,156 asmenys. Bet čia kyla viena abejonė. Greičiausia į tų repatrijuojamųjų sąrašus buvo įtraukti ir tie pabėgėliai, kurie, į Lenkiją vokiečiams įsiveržus, pasitraukė į Lietuvą ir Lietuvoje gavo gerą prieglaudą. O tokių buvo kelios dešimtys tūkstančių žydų ir lenkų, karių ir civilių. Nėra abejonės, kad tame 197,156 asmenų skaičiuje ne visi buvo pirminiai Lietuvos gyventojai. Jų sudėties gerai nepatikrinus būtų neįmanoma įjungti į mano apskaičiavimus. (Bus daugiau)

PASTABOS IR NUOMONĖS

Lietuvos byla Jungtinėse Tautose

Ar yra pavojus su ja eiti į Jungtines Tautas?

K. RADVILA

Nors politiniai mūsų veikėjai yra ta pačia kalba kalbančių motinų vaikai, tačiau užaugę ar jau senstelėję vieni kitų nesupranta. Galvoje turiu okupuotos Lietuvos laisvinimo reikalu besirūpinančių priešstaraujančias nuomones. Nesutaria dėl būdo priremti Sov. Sąjunga prie sienos, ją verčiant pasmerkti ar bent atsiriboti nuo Stalino – Hitlerio 1939 m. rugpjūčio 23 d. pasirašyto kriminalinio sandėrio, kurio dėka ji okupavo tris Baltijos respublikas. Toks veikėjų nesutarimas trukdo pasiekti, nors ir nedidelių, bet realių rezultatų Lietuvos laisvinimo reikaluose. Kai kurie Lietuvos laisvinimo veikėjai, jų tarpe ir čia rašantis, mano, ar nevertėtų Stalino – Hitlerio kriminalinį suokalbį įvairuoti į JT organizacijos posėdį ir ten tą klausimą sovietams pateikti. Reikėtų JT posėdžio metu užklausti Sov. Sąjungą, ar ji ir dabar, pasmerkusi stalinistų eros siautėjimo metu vykdytus barbariškus veiksmus, tebelaiko Stalino – Hitlerio kriminalinį sandėrį prieš tris Baltijos respublikas teisėtą.

Jei dabartinė Gorbačiovo valdžia nuo tų veiksmų atsiriboja, tai turėtų pradėti atitraukimą viso okupacinio aparato iš Lietuvos; o jei pateisina, tai tegul nustoja apgaudinėjus pasaulį, kad tik Stalino valdžia buvo Baltijos valstybių pavergėja.

Juk ar gali toks sovietams pateiktas klausimas pakenkti Lietuvos laisvinimo reikalui? Stebiuosiu, kad Lietuvos laisvinimo reikalais besirūpinančių veiksnių atsakingi veikėjai vengia net pasvarstyti tokį ar panašų variantą. Žinoma, mes turime atidžiai sekti, kad Maskva neįšmugeliuotų okupuotų – Estijos, Latvijos ir Lietuvos respublikų "atstovų" į JT, kurie skelbtų, jog Baltijos respublikos pačios apsisprendė įsijungti į kalėjimu paverstą tautų šeimą. Tokiai galimybei visi turime priešintis, bet bijoti to, kas šiame rašinyje siūloma, nėra pagrindo. Tą idėją palaikantieji nesiūlo, kad JT posėdžiuose būtų balsuojama dėl Baltijos respublikų likimo. Jie kalba apie reikalavimą, kad Sov. Sąjunga atsiribotų nuo Stalino – Hitlerio kriminalinio sandėrio.

Tam reikia surasti valstybę, kuri sutiktų tą klausimą JT iškelti, nes Lietuva, nebūdama JT organizacijos narė, to padaryti negali. Gal VLIK-ui, kaip Lietuvos pogrindyje sudarytam iš Lietuvoje veikusių rezistencinių grupių legaliam veiksniui būtų leista JT posėdyje kalbėti?

KLB pirm. Vytautas Bireta kalba Vasario 16 mitinge Gedimino aikštėje Vilniuje Nuotr. G. Petrauskienės

Buvusiai Tauragės mokytojų seminarijos mokytojai

A†A
ONUTEI GAILIŪNAITEI

iškeliavus amžinybėn,

sesutei ELENAI SENKUVIENEI ir artimiesiems reiškiame gilią užuojautą –

Genė Kuchalskienė *Bronė Sipijonienė*

A†A
NINAI FABRICIENEI

mirus,

dukteriai MARIJAI GERTIENEI ir jos vyrui RIMUI, vaikaičiui ALEKSANDRUI ir šeimai reiškiame nuoširdžią užuojautą –

A. ir V. Balniai *E. ir G. Kuchalskiai*
Bronė Sapijonienė

A†A
NINAI FABRICIENEI

mirus,

jos dukrai MARIJAI GERTIENEI ir šeimai reiškiame gilią užuojautą bei kartu liūdime –

Gabrielė ir Henrikas Chvedukai

Mylimam broliui

A†A
PRANUI JUOZAPAVIČIUI

Lietuvoje mirus,

brolį ANTANĄ JUOZAPAVIČIŲ, jo žmoną SOFIJĄ, gimines ir artimuosius nuoširdžiai užjaučiame –

V. Bružas *J. R. Šleiniai*
J. A. Kručai

A†A
POVILUI ŠUKIUI

Lietuvoje mirus,

jo brolį PETRĄ ir žmoną KAZĘ nuoširdžiai užjaučiame ir kartu liūdime –

P. ir B. Balsai *E. ir M. Lesčinskai*
J. ir A. Dainorai *P. ir O. Meškauskai*
A. ir M. Gverzdžiai *A. ir V. Paulioniai*
S. ir F. Janušoniai *S. ir M. Šetkai*

A†A
JUOZUI RAŽAUSKUI

mirus,

žmoną ONUTĘ, sūnus – SAULIŲ ir ARVYDĄ, dukrą RŪTĄ, jų šeimas, brolį KAZIMIERĄ su žmona nuoširdžiai užjaučiame –

J. B. Sriubiškiai

PADĖKA

A†A
ANTANAS RUTKAUSKAS

mirė 1989 m. vasario 10 d. Palaidotas vasario 14 d. Šv. Jono lietuvių kapinėse, Missisaugoje.

Nuoširdžiai dėkojame kun. klebonui J. Staškui už religines apgeigas ir prasmingą pamokslą.

Ačiū sol. V. Verikaičiui už giesmes. Nuoširdžiai dėkojame T. ir A. Artičkoniams už visokeriopą pagalbą tose kritiškose dienose.

Dėkojame giminėms, sūnaus draugams ir pažįstamiems už labai puikias gėles, puošusias karstą.

Ačiū už Mišių aukas, pareikštas užuojautas raštu, žodžiu ir spaudoje.

Visiems dar kartą ačiū.

Liūdi, netekę vienintelio sūnaus –

tėvai Loreta ir Vincas

LIETUVA LAUKIA LAISVĖS
REMK IR AUKOK TAUTOS FONDUI!

Jūsų auka TAUTOS FONDUI garsina Lietuvos laisvės bylą laisvajame pasaulyje. Šešiomis kalbomis ELTOS ir radijo žinios nesulaikomai skleidžia informacijas įvairiuose kraštuose apie Lietuvos laisvės kovą ir ją skatina.

REMKIME TAUTOS FONDĄ

aukomis, darbais, palikimais. Kiekvienas paaukotas centas artina Lietuvai laisvės aušrą.

Aukas arba palikimus siųskime Tautos fondui:

TAUTOS FONDO ATSTOVYBĖ KANADOJE,
18 NORWICH RD., STONEY CREEK, ONT. L8E 1Z6.

Canadian Art Memorials Ltd.
76 Lakeshore Road West, Port Credit, Ont. L5H 1G4

LOUIS TEMPORALE - oficialus skulptorius - Bank of Canada, Bank of Montreal, Bank of Nova Scotia ir Archives Bldg. King George VI Niagara Falls

Atlieka įvairius kapų paminklų akmens ir skulptūros darbus — greitai ir meniškai. Užsakymus atliekame pagal projektus ir taip pat turime didelį pasirinkimą pagamintų paminklų lietuvių kapinėms

Užsakykite jau dabar, kad mes galėtume neskubėdami atlikti visą menišką darbą pagal pageidavimus.

Darbovietės telefonas 278-2757
Namų telefonas 278-4529

Minint nepriklausomybės sukaktį minios žmonių pritvindė Vilniaus gatves. Jų nuotaikos matyti ir iš plakato

Baltiečių laisvės lygos konferencija

AURELIJA M. BALAŠAITIENĖ

(Tęsinys iš praėjusio nr.)

Sekantis kalbėtojas buvo Valdas Adamkus, Krašto apsaugos didžiųjų ežerų rajono direktorius, kuris daugelį kartų tarnybiniais reikalais lankėsi ir Maskvoje, ir Lietuvoje. Jis supažindino klausytojus su faktiška gamtos taršos krize Pabaltijy ir įtikino, kad jo katastrofiška ekologinė padėtis privalo būti ištraukta iš izoliacijos ir iškelta kaip globalinė ekologinė problema. Sovietinė spauda arba slepia, arba iškraipo statistikas. Oro tarša Rytų Vokietijoje yra tokia baisi, kad ir dienos metu automobiliai turi užsidegti šviesas. Lenkijos dirvožemyje rasta metalo nuosėdų, o Visla neturi jokios biologinės gyvybės. Baltijos jūra nyksta, viskas metama į Kuršių mares. Net geriamas vanduo yra užterštas. Jis savo akimis matė užterštą Nerį. Pernai lapkričio mėnesį buvo pranešta, kad Neries ir Nemuno vanduo netinkamas gėrimui, net ir pramonei. Vilnius ir Kaunas yra be jokios ekologinės apsaugos, kaip atviri kanalizacijos kanalai. Lietuvos vyriausybė yra bejėgė, nes tuos reikalus tvarko tik Maskva. Centrinis valdžios aparatas neleidžia patiems tvarkytis ir neiskiria lėšų. Jau prieš aštuoniolika metų Amerikos ambasadorius tarėsi Kremliuje, kaip decentralizuoti gamtos apsaugos tvarkymą pagal JAV gamtos apsaugos sistemą ir kaip eksperimentinį kraštą paimti Lietuvą. Valdo Adamkaus labai įdomi paskaita buvo palydėta stipriais plojimais.

Toliau kalbėjo programoje nenumatytas latvis Laimonis Embrekts, taip pat gamtos apsaugos ekspertas, kuris lankėsi Latvijoje. Jis sielojosi, kad per penkias dešimtis metų iš latvių buvo atimta bet kokia iniciatyva, todėl svarbu jiems padėti tapti normaliais žmonėmis ir išvystyti pareigos jausmus. Jam Latvija dabar atrodo labiau panaši į Pakistaną, negu į Vakarų Europą. Maskva nesanti tokia pajėgi, kaip galvojama, todėl atėjo laikas veikti.

Dr. Juris Dreifelds, politinių mokslų profesorius, kalbėjo apie gamtos taršą Latvijoje. Mokslų akademija rūpinasi prieštaršinėmis priemonėmis, o medikai paskelbė, kad Latvija pirmauja nenormalių gimimų statistikoje ir yra antroje vietoje vėžio susirgimais. Įvairūs išbėrimai, hepatito epidemija yra vandens taršos padarinys. Ir ekonomiškai nukenčiama, nes reikėjo uždaryti didžiausias vasarvietes, o upėse nebėra maistui tinkamų žuvų. Jo kalba buvo įdomi ir sukelianti didelį rūpestį baltiečių tautų likimu.

Toliau Toomas Tubalkain trumpai pakalbėjo apie kelią į laisvę ir skatino baltiečių bendruomenes laisvajame pasaulyje konkrečiai veikti.

Ateities uždaviniai

Laukėme paskutinės ir aktualiausios temos: "Nauji uždaviniai 1990 metams". Valdis Pavlovskis, Amerikos latvių sąjungos pirmininkas, patarė sekti įvykius, juos analizuoti ir išnaudoti kiekvieną progą padėti Baltijos valstybėms siekti visiškos nepriklausomybės. Aneksijos nepripažinimo politika niekada nebuvusi taip puolama, kaip dabar. Ją reikia saugoti ir ginti, o iš JAV reikalauti tokio ryšio su Baltijos kraštais, koks dabar yra su Izraeliu. JAV spaudoje tautinis judėjimas yra aprašomas negatyviai, tvirtinant, kad Baltijos kraštų problema kenkianti JAV interesams. Reikia dėti pastangas tokį galvojimą keisti.

Estų Bendruomenės vicepirm. Mary Ann Rikken, dinamiška, moderniška patriotė, savo gyva kalba ir konkrečiais projektais išjudino konferencijos dalyvius, vengdama charakteringų bendrybių. "Neužtenka stebėti iš šalies", kalbėjo ji, "Ar esame pasiruošę jiems padėti? Daugiau lankome konferencijas, negu veikiame, susitinkame pokalbiams ir foto sesijoms. Vienintelis būdas padėti mūsų tautiečiams yra veikti kaip gyvenamo krašto piliečiai, aktyviai įsijungiant į politinį procesą. Tautiniai šokiai, šeštadieninės mokyklos ir konferencijos nieko nepadės. Anapus mūsų žmonės rizikuoja savo gyvybėmis. Jie žudomi ekologiniai ir moraliniai. Laikas nustoti verstis savaitgaliniais veikėjais, o reikia samdyti apmokamus profesionalus. Imkimės konkretaus darbo. Įtraukime ir mūsų kalbų nemokančius asmenis. Politinė akcija anglų kalba yra svarbi". Jos ugninga kalba buvo palydėta ilgomis ovacijomis.

Margers Pinnis, BATUN pirmininkas pripažino, kad Baltijos kraštuose vykstantis judėjimas įtikino pasaulį, jog jie yra nelaimingi. Anksčiau buvo galvojama, kad juose tik esama saujelė nepatenkintų disidentų. Bandoma sudaryti tautines olimpines komandas ir dalyvauti stebėtojų vaidmenye prie Jungtinių Tautų. Tik nežinia, kas juos globos ir kaip į juos žiūrės kitų kraštų atstovai, todėl būtų geriau neturėti oficialių atstovų. Maskva žmogaus teises vis dar paneigia ir didelį rūpestį kelia rusifikacijos problema. Nepripažinimo politiką reikia panaudoti kaip pagrindą Baltijos tautoms nepriklausomybei išreikalauti pagal tarptautinės teisės nuostatus, rūpintis jų ekologija, kovoti prieš rusifikaciją ir už laisvę.

Darbų planas

Dr. Jonas Genys paskelbė ateinančių metų darbo planą. Bus suorganizuota Vašingtone didelė demonstracija rupgjūčio 23 dieną, minint Molotovo-Ribbentroppo aktą ir iškeliant jo tragiškas pasekmes. Taip pat pateikė eilę darbų projektų bei metodų, kaip paveikti JAV santykius su Sovietų Sąjunga mums palankia kryptimi.

Linas Narušis pareiškė, kad reikalinga materialinė, intelektualinė ir politinė pagalba. Jis paminėjo Lietuvos istorijos išleidimą, pritarė studentų apsikeitimo ir administratorių apmokymo programai ir pakartojo Mary Ann Rikken mintį, kad politinėje srityje privalo pradėti dirbti ne mėgėjai, bet samdyti profesionalai. Jis apgailestavo mūsų nepajėgumą, prieiti prie televizijos ir spaudos. "Atgyvenusius metodus meskime šalin!", – buvo jo baigiamieji žodžiai ...

Paskutinis kalbėtojas buvo Maris Mantenieks, einantis įvairias pareigas Latvių Bendruomenėje ir Laisvės lygoje. Deja, jo kalba neatitiko konferencijos temos. Jis ištęstai ir detaliai nagrinėjo Stalino-Hitlerio draugystę ir tvirtino, jog mes turime įtikinti amerikiečius, kad Rooseveltas nebuvęs tokiu dideliu vadu, kaip jie mano ... Detalizavo Jaltos ir Teherano konferencijas, citavo kalbas ... Tai buvo Amerikos pokarinės politikos kritika, nuobodi ir ilga senos politinės istorijos analizė be žvilgsnio pirmyn.

Avo Piirsild, paskutinės konferencijos dalies moderatorius, padėkojo dalyviams ir kalbėtojams ir priminė, kad dera mesti žvilgsnį į ateitį.

Žvelgiant iš prespektyvos, konferencija buvo gan vykusi ir įdomi, bet galėjo būti efektingesnė, parenkant kalbėtojus, kurie laikosi temos, ribojant kalbų ilgį ir vengiant temų pasikartojimo bei laikantis nustatytos programos. Moderatoriai taip pat turėtų tiksliau suprasti savo vaidmenį. Iš gausios ir skoningai paruoštos propagandinės literatūros bei salės dekoravimo vėliavomis ir tautiniais simboliais matėsi, kad buvo įdėta daug darbo ir pastangų. Ant stalų išdėstytuose gerai paruoštuose aplankuose buvo gausu spaudos ištraukų ir Lygos veiklos informacijos. Tai naudinga organizacija, kurioje siekiama efektingai veikti pagal modernus gyvenamojo krašto metodus, ką ypatingai pabrėžė jaunesnės kartos kalbėtojai. Malonu buvo taip pat pastebėti, kad Ingridos Bublienės, vienos iš konferencijos organizatorių pastangų dėka, konferencija buvo filmuojama ir dvi dienas rodoma žiniose per televiziją, o straipsniai apie Balį Gajauską pasirodė per keletą didžiojo dienraščio laidų. Dalyviai išsiskirstė patenkinti ir rengėjams dėkingi už įdomią ir turiningą konferenciją.

Mintys po Vasario šešioliktosios

IGNAS MEDZIUKAS

Šiemet po daugelio metų lietuviai tėvynėje, jau nebijodami represijų, kartu su laisvojo pasaulio kraštuose gyvenančiais tautiečiais, dideliu dvasios pakilimu galėjo švęsti Vasario 16 nepriklausomybės šventę. Kaune susirinkusios minios dalyvavo atidengiant atstatytą prie Muziejaus Laisvės paminklą, pašalintą sovietams okupavus Lietuvą. Vilniuje žmonių minios stebėjo, kai buvo pritvirtinta paminklinė lenta prie namo, kuriame 1918 m. Lietuvos taryba pasirašė aktą ir, nugalėjusi didžiules kliūtis, pareiškė pasauliui, kad atstato demokratiniais pagrindais nepriklausomą Lietuvą, nutraukdama bet kokius ryšius, kadaise buvusius su kitomis tautomis.

Bažnytinėje šventės dalyje Kauno arkikatedroje iškilmingas pamaldas laikė kardinolas V. Sladkevičius, o Vilniaus neseniai grąžintoje arkikatedroje — vysk. J. Steponavičius. Jų abiejų pamoksluose buvo užuominos dėl tautos nepriklausomybės, o vysk. Steponavičius netgi nurodė, kad tautai nepriklausomybės reikia siekti taikiu būdu, kaip savo laiku yra daręs Indijos tautinio sąjūdžio vadas Mahatma Gandhi.

Bažnytinio pobūdžio iškilmės buvo padėka Viešpačiui už laisvės spindulio proveržį ir viltį geresnio rytojaus. Koks iš tikrųjų bus tas rytojus? Ar jis atneš po tamsių nakties šešėlių giedrą rytmetį ar miglotą dieną — tuo tarpu tik spėlioti galime.

Šventės nuotaikas sustiprino vasario 15 d. Kaune vykęs Sąjūdžio seimas, kuriame Lietuvai lojalių tautinių mažumų (žydų, gudų ir kt.) vardu E. Zingeris perskaitė pareiškimą, smerkiantį "Jedinstvos" užmojus, norint sukliudyti Sąjūdžio siekius.

Kaip sovietai atsimokėjo

Šiandien atvirumo pasekmėje Lietuvos gyventojai jau be baimės gali kalbėti ir rašyti, kad Stalino ir Hitlerio sandėris buvo Lietuvos nepriklausomybės pakasynos. Dar daug yra gyvųjų liudininkų, kurie savo akimis matė, kad ne sukilusi liaudis nuvertė nepriklausomos Lietuvos vyriausybę, bet sovietų ultimatumas, paremtas tankų ir lėktuvų invazijos.

Dar daug kas prisimena, kai 1940 m. birželio 15 d., prezidentui A. Smetonai protesto ženklan išvykus į užsienį, ministeris pirmininkas, laikinai ėjęs prezidento pareigas, A. Merkys kalbėjo per radiją, ragindamas gyventojus draugiškai sutikti sovietų kariuomenę, o kariuomenės vadas gen. V. Vitkauskas išvyko pasitikti įžygiuojančią okupacinę armiją. Merkys, naiviai tikėdamas sovietų patikinimais, kad nebus kišamasi į krašto vidaus gyvenimą, pats klydo ir kitus suklaidino. Jis pats, užsienio reikalų min. J. Urbšys, teisingumo min. A. Tamošaitis ir kiti krašto patriotai buvo pirmosios aukos. Taip sovietai atsimokėjo už paslaugas ir draugišką sutikimą!

Tauta ir nepriklausomybė

Kiekvienai tautai yra didžiausia laimė ir džiaugsmas gyventi nepriklausomu gyvenimu, o didžiausia nelaimė — netekti nepriklausomybės. Pulk. K. Žukas savo prisiminimų knygoje "Žvilgsnis į praeitį", aprašydamas savo pirmuosius įspūdžius, kai jis 1919 m. pradžioje iš Raseinių atvyko į Kauną stoti į besikuriančią Lietuvos kariuomenę, sako, stebėjęs rotušės aikštėje mūsų karininkus ir kareivius, kurie buvo įvairiai apsivilkę, gerokai apiplyšę, tik vienas ženklas (trikampis) rodė, kad jie priklauso kariuomenei. Apsiginklavimas buvo įvairus: vokiški ir rusiški šautuvai, net "berdankos" (labai seni rusų gamybos šautuvai). Tai buvo prieš vasario 16, kai komendantūros kuopos ruošėsi nepriklausomybės šventės paradui. Karininkui įsakius žygiuoti su daina ir vienam pradėjus "Išėjo tėvelis į mišką", visi gražiai sutartinai žygiuodami dainavo. Ten buvusi viena moterėlė, atsiklaupusi veidu į bažnyčią, garsiai prabilo: "Vai Dievuli mano, Panele švenčiausia! Vai ir gražūs tie mūsų maskoliai!"

Toliau autorius sako, pamatęs, kad ir jo svainio, čia pat su juo buvusio, ašaros ėmė riedėti kaip žirniai iš akių, Žukui pastebėjus: "Graudu?" Šis atsakęs: "Kur nebus graudu! Nejaugi mes nepriklausomai gyvensim? Kokia laimė! Nejaugi mes esame laisvi. Kokia didelė laimė!"

Dekanazovo spektaklis

Šiandien Lietuvoje jau visi žino ir spaudoje be pagražinimų rašoma, kad Stalino emisaras V. Dekanazovas (1953 m. sušaudytas), norėdamas įteisinti pasaulio opinijoj Lietuvai primestą okupaciją, sugalvojo rinkimų į liaudies seimą spektaklį. Liaudies vyriausybei paleidus 1936 m. išrinktą seimą, imta ruoštis naujo tipo parlamentui. Tuo tikslu buvo sudaryta vadinama Lietuvos darbo liaudies sąjunga (LDLS). Lietuvos komunistų partijos centro komiteto vardu buvo paskelbta rinkiminė platforma ir kviečiama už pastatytus kandidatus balsuoti. Šie kandidatai, be kitų dalykų, žadėjo siekti, kad bežemiai ir mažažemiai būtų aprūpinti žeme ir gautų kitokią paramą, o užsienio politikos srityje — už Lietuvos respublikos ir Sovietų Sąjungos draugystę, ir tvirtą neišardomą sąjungą. Tačiau nieko nebuvo užsimenama, kad bus siekiama Lietuvą paskelbti socialistine respublika ir ją įjungti į Sovietų Sąjungos sudėtį.

Rinkimai buvo paskelbti liepos 14 d. Kad būtų įbauginti ir suterorizuoti rinkėjai, prieš rinkimus suėmė apie 2000 aukštesniųjų administracijos darbuotojų, žymesnių organizacijų veikėjų, patriotų. Rinkėjai neskubėjo balsuoti, tad balsavimai neva dėl blogo oro buvo pratęsti ir kitai dienai. Aktyvistai lankėsi namuose, ragindami balsuoti. Ligonių balsus atvažiuodavo paimti į namus. Kandidatai buvo komunistai ir bepartyviai, dažniausiai palankūs santvarkai. Kandidatų pasirinkimo nebuvo. Be to, buvo grasinama, kas nebalsuosiąs, tas liaudies priešas. Kad sukontroliuotų kas nebalsavo, balsuotojų pasai buvo atžymimi: "1940 m. renkant liaudies seimą balsuota". Kitą dieną spaudoje buvo paskelbta, kad rinkimai praėjo "laisvai" ir "su entuziazmu". Balsavo 95,1%. Kiek iš tikrųjų buvo balsuotojų, tikrai nežinoma, nes nebuvo vedami balsuotojų sąrašai, balsavo net raudonarmiečiai, kurie nebuvo Lietuvos piliečiai.

Viskas atvirkščiai

Viešai buvo tvirtinama, kad nebus kėsinamasi į privatinę nuosavybę, o Raudonoji armija atėjusi ne santvarkos pakeisti, bet apsaugoti nuo karo pavojaus. M. Gedvilas, liaudies vyriausybės vidaus reikalų ministeris, vadino "pikčiausiais priešais" visus tuos, kurie kalbėjo, kad bus įvesta Stalino konstitucija, o min. M. Mickis vadino visus "provokatoriais", kurie skelbė, kad Lietuvoje bus įvesti kolchozai. Kaip matome, viskas įvyko atvirkščiai: santvarka buvo pakeista; Stalino konstitucija įvesta, kolchozai prievarta įkurti. Pagaliau, Sovietų Sąjunga neapsaugojo ir nuo karo!

Tiesa, Molotovas pas jį apsilankiusiam liaudies vyriausybės min. pirm. pavaduotojui V. Krėvei-Mickevičiui liepos 1 d. jau buvo atviresnis, sakydamas: "Jūs pamatysite, kad nepraėjus nė 4 mėnesiams Pabaltijo valstybės balsuos už inkorporaciją į Sovietų Sąjungą".

Įsijungimas teisiniu požiūriu

Liaudies seimas susirinko liepos 21 d. ir pagal Dekanazovo režisūrą, kaip rašo tuometinis "Tasso" žinių agentūros vertėjas kaunietis žurnalistas Isakas Kaplanas (miręs 1988 m. Olandijoj), Lietuva paskelbta Socialistine tarybų respublika, nors iš tikrųjų toks planas jau buvo padarytas 1939 m. Lietuvai pasirašant su Sovietų Sąjunga savitarpinės pagalbos sutartį. ("Į laisvę" 1981 m. 82 nr.). Kitą dieną liaudies seimo atstovai paprašė, kad Lietuva būtų priimta į Sovietų socialistinių respublikų sudėtį.

Charakteringas faktas, kurį yra pasakojęs liaudies seimo atstovas P. Pakarklis. Kai jis atvyko į seimo posėdį Valstybės teatre, rado, kad visos vietos jau buvo užimtos nepažįstamų žmonių, tik partery kur ne kur buvo palikta tuščių vietų liaudies seimo atstovams. Pakarkliui atsisėdus tarp dviejų nepažįstamų, A. Sniečkui pasiūlius į darbotvarkę įtraukti prisijungimo prie Sovietų Sąjungos klausimą, nes tik tada būsianti tvirta garantija Lietuvą apsaugoti nuo imperialistų pasikėsinimo. Kai Pakarklis, jo pasakojimu, buvo apstulbintas tokio netikėto pasiūlymo ir sėdėjo negalėdamas atsikvošėti, jis pajuto į pašonę kaimyno niuksą ir raginimą: "... Tovarišč, podnimai ruku". Rankas kėlė visi sėdėjusieji salėje, kurių buvo keletą kartų daugiau negu seimo atstovų. Tai taip "vienbalsiai" buvo nutarta įsijungti į Sovietų Sąjungą.

Teisininko Broniaus Vaitekūno nuomone, toks padarytas nutarimas neturėjo teisinės galios ir nebuvo privalomas atstovaujamam, nes "tauta nebuvo įgaliojusi liaudies seimo atstovus paskelbti Lietuvą Tarybų socialistine respublika ir įstoti į TSRS sudėtį. Lietuvių tauta, rinkdama atstovus į liaudies seimą nepareiškė savo valios baigti nepriklausomos Lietuvos valstybės gyvavimą savižudybe ir neįgaliojo liaudies seimo tai padaryti" ("Literatūra ir menas" nr. 8). Todėl ir sovietų veiksmai, užgniaužiant Lietuvos ir kitų Baltijos tautų nepriklausomybes, JAV ir daugelio kitų valstybių pasmerkti ir aneksija tarptautinės teisės požiūriu nepripažįstama.

Siekiant suverenumo

"Respublikos kelias į savarankiškumą ir suverenitetą, į teisingumą ir gerovę išgelbėtoje gamtoje — tai žmonių sąmonėjimo kelias" — sako V. Landsbergis, Sąjūdžio tarybos pirmininkas ("Gimtasis kraštas" nr. 50). Siekiant tautai atgauti paneigtas teises, jos suverenumą, svarbus argumentas yra, kad Baltijos respublikos nuo kitų sovietinių respublikų skiriasi juridine padėtimi, nes jos buvo išsikovojusios nepriklausomybes ir, darant taikos sutartį, sovietai buvo atsisakę savo pretenzijų visiems laikams. Lietuvos delegacija pasirašė taikos sutartį su Sovietų Sąjunga 1920 m. liepos 12 d. Neužginčijamas faktas, kad okupuotame krašte vyko rinkimai, terorizuojant balsuotojus. Tai šiandien žino ir drįsta pareikšti viešai ir padorūs rusai. Štai praėjusiais metais rugpjūčio 23 d. Taline minint Molotovo-Ribbentropo pakto sukaktį, Maskvos istorijos ir archyvų instituto direktorius J. Afanasjevas Stalino veiksmus Baltijos respublikų atžvilgiu pavadino okupacija. ("Literatūra ir menas" nr. 2).

Siekti be kompromisų

V. Dautartas ("Literatūra ir menas" nr 8) sako, kad siekiant suverenumo, reikia tėvynę mylėti kaip tikrą motiną, kad ta meilė būtų tikrai kudirkiška, kad pūstelėjus kitokiems vėjams, neišblėstų. Jis pataria Sąjūdžiui neiti į kompromisus, atkreipdamas dėmesį, kad 1939-1940 m. tokie kompromisai, Lietuvos vyriausybei nuolaidžiaujant, atsiėjo labai brangiai. Jis sako: "Nepriklausomybės laikotarpyje buvo daug kalbama apie kryžiuočių grėsmę, vokiečių ekspansiją, nutylima ar mažai kalbama, kad Lietuvą pavergė Jekaterina II, kad sukilėlius korė, trėmė į Sibirą, uždraudė raštą tas pats didysis rytų kaimynas". Ir toliau tas pats V. Dautartas dėl krašto atsilikimo ir ekonominių sunkumų pastebi: "Esu įsitikinęs, kad esmė glūdi pačioje valstybės valdymo sistemoje, kuri sukuria sąlygas puikiai gyvuoti visokio plauko piktadariams, daro mūsų gyvenimą nykų ir beprasmį".

Sistema akligatvyje

Atrodo, kad tautiniai Baltijos kraštų iššūkiai Gorbačiovui yra didelis galvosūkis, pastatęs jį į keblią padėtį. Žinoma, jis galėtų pavartoti prieš jas didesnį griežtumą, bet labai abejotina, kad jis to imtųsi. Pirmiausia, Gorbačiovas siekia, kad Maskvoje įvyktų žmogaus teisių konferencija, kurios tikslas — pademonstruoti socializmą su "žmonišku veidu". Bet svarbiausia, ekonominiai sunkumai verčia jį parodyti Vakarams, kad krašte vyksta demokratizacijos procesas ir tik tokiu būdu jis gali tikėtis susilaukti reikalingos paramos, nes kraštas, paskendęs biurokratizme, atsidūrė akligatvyje.

Lietuvių Šv. Kazimiero kolegijos rūmai Romoje, tarnavę savo tautiečiams ištisus 50 metų, reikalingi didelių remontų ir stambių lėšų. Aukas tam reikalui siųsti šiuo adresu: Pontificio Collegio Lituano, Via Casalmonferrato 20, 00182 Roma, Italy. Amerikiečiai, siunčiantieji stambesnes aukas ir norintieji gauti kvitus mokestinėm nuolaidom, gali tai padaryti per Religinę šalpą (Lithuanian Catholic Religious Aid, 351 Highland Blvd., Brooklyn, NY 11207), kanadiečiai – per savo parapijas

Norite susipažinti su savaitraščiu "TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI"? Atsiųskite savo adresą ir gausite keletą numerių nemokamai.

ENCHANTÉ Inc.
2938 Dundas St. W., Toronto, Ont., Canada M6P 1Y8
Tel. 769-0631 Fax 769-0586
Daugiarūšė sistema 110-220 voltų 50–60 Hz
Tinka Lietuvai ir kitiems Europos kraštams
*Video *Namų apyvokos reikmenys (šaldytuvai ir kt.)
*Televizijos *Stereo
Įpakavimo patarnavimas į visus pasaulio kraštus

Lietuviška baldų dirbtuvė Trout Creek
Daromi nauji minkšti baldai ir aptraukiami seni PIGIA KAINA.
P. Lubys, telefonas(705) 723-5522

Dr. Gina J. Ginčauskaitė
optometristė
1551 Bloor Street West,
Toronto, Ont. M6P 1A5
(prie Lietuvių namų)
Priima pacientus pagal susitarimą
Telefonas 532-7115
Susitarus priima pacientus ir vakarais

PAVERGTOJE TĖVYNĖJE

BANDĖ SUSIDEGINTI

Kovo 3 d. naktį Klaipėdos respublikinėn "Raudonojo kryžiaus" ligoninėn buvo pristatytas vyriškis su trečio-ketvirto laipsnio kūno apdegimu. Klaipėdos prokuroro Igno Lauciaus pranešimu, 37 metų amžiaus Vytautas V. bandė susideginti prie Klaipėdos muzikinio teatro. Pavardė ir bandymo nusižudyti priežastys neskelbiamos. Pranešama tik, kad Vytautas V. turėjo elektromechaniko specialybę, bet dirbo tinkuotoju ir sargu, keletą kartų gydėsi Klaipėdos psichoneurologiniame dispanseryje. Jam buvo suteiktas antros grupės invalidumas. Įvykio aplinkybės tiriamos. Ligonio būklė esanti sunki.

PAS GUDIJOS LIETUVIUS

Izidoriaus Šimelionio pranešimu, Pelesoje lankėsi Lietuvos dailininkų sąjungos narių grupė, remianti Lietuvos persitvarkymo sąjūdį. Vietinė valdžia Pelesos tikintiesiems neseniai grąžino bažnyčią, kurią teks atnaujinti. Ją apžiūrėjo dail. V. Ciplijauskas su kitais kolegomis, architektais ir restauratoriais. Buvo sutarta jų parama pastato atnaujinimui. Lankėsi ir dvi gydytojų grupės. Viena jų grupė, vadovaujama docento Jono Stankaus, Pavalakės ir Piliūnų kaimuose tikrino žemdirbių sveikatą ir teikė būtiną medicinos pagalbą. Kita grupė, vadovaujama terapeuto Henriko Bagdonavičiaus, davė patarimus ir dideliams, ir mažiems Senųjų Smilginių, Drebėnių, Vigonių kaimų gyventojams.

STREIKAS KLAIPĖDOJE

Kovo 13 d. Klaipėdoje įvyko viešojo susisiekimo automobilių vairuotojų streikas, visiškai sustabdęs gyventojų pervežimą. Išvyko tik keli autobusai į priemiestį ir užmiestį. Streiko priežastis atskleidžia "Tiesos" korespondento Gedimino Pilaičio paskelbtas pasikalbėjimas su Klaipėdos autobusų parko direktoriumi Benediktu Petrausku. Pasak jo, prieš mėnesį 70 priemiesčio maršrutinių autobusų vairuotojų ir kontrolierių pareikalavo, kad jiem būtų atiduota 6% už keleivių pervežimą gautų pajamų, pagrasindami streiku. Jiems buvo pareikšta, kad atlyginimus būtų galima padidinti maždaug 5%. Atrodo, streikas įvyko dėl 1%. Prasidėjus streikui, į Klaipėdos autobusų parką atvyko Klaipėdos miesto vadovai ir netgi Lietuvos transporto ministeris P. Makrickas. Nutarimai neskelbiami, bet rašoma, kad autobusai vėl pajudėjo 5 v.p.p. Parko direktorius B. Petrauskas teisinasi, kad pernai maršrutiniai autobusai atnešė pusantro milijono rublių nuostolio. Jis ateityje bus didesnis, nes brangsta kuras, autobusai ir jų atsarginės dalys. Esą reikėtų padidinti tarifinį mokestį už miestiečių pervežimą arba ieškoti kitokios finansinės paramos. Autobusų vairuotojai Klaipėdoje panašų streiką turėjo ir pernai. Tada nepasitenkinimą sukėlė nauji darbo apmokėjimo nuostatai. Jie buvo ištaisyti, sumažintas valdymo aparatas, metinis atlyginimas vairuotojams padidintas beveik 130.000 rublių.

SKAUDI NELAIMĖ JONAVOJE

Pasaulinėje spaudoje nuskambėjo pranešimas apie sprogimą Jonavoje ir amoniako dujas. Išsamesnių ir nuoseklesnių žinių pateikia išeiviją pasiekusi spauda iš Lietuvos. Kovo 20 d. Jonavos "Azoto" gamybiniame susivienijime pratrūko ir griūdama sprogo cisternos tipo skysto amoniako saugykla. Iš didžiulės cisternos išsiliejo apie 7.000 tonų amoniako. Sprogime žuvo du darbininkai, vėliau mirė dar keli, kuriems bėgant teko bristi per išsiliejusią amoniako upę ir įkvėpti iš jos kylančių garų. Išsiliejęs amoniakas pasiekė nitrofoskos sandėlius. Nitrofoska vadinamos trąšos, turinčios azoto, fosforo ir kalio. Sandėliuose kilo gaisras, dėl aukštos temperatūros prasidėjo cheminis nitrofoskos skilimas, gaminantis azoto oksido dujas, kurios yra dar pavojingesnės už amoniako garus. Azoto oksidas, per kvėpavimą patekęs į kraują, išstumia deguonį, atnešdamas centrinės nervų sistemos sutrikimus, kurie gali baigtis rimtu žmogaus organizmo sužeidimu ir net mirtimi.

ĮTEMPTOS VALANDOS

Į nelaimės vietą atskubėjo Lietuvos kompartijos I sekr. A. Brazauskas, ministerių tarybos pirm. V. Sakalauskas, iš Maskvos atskrido Sovietų Sąjungos mineralinių trąšų gamybos ministeris N. Olšankskis. "Tiesos" korespondentas Gintautas Kniukšta pasakoja: "Iki 'Azoto' dar buvo likę keletas kilometrų, kai pamatėme didžiulius dūmų kamuolius. Susivienijimo kieme daugybė gaisrininkų mašinų, talkon iškviestų kariškių. Privažiavę arčiau, pamatėme beveik ant šono paguldytą dešimties tūkstančių kubinių metrų talpos cisterną. Aplink dūmai, stiprus amoniako kvapas..." Buvo imtasi priemonių, kad skystas amoniakas nepatektų į Nerį. Jo garai išsisklaidė. Didžiausia problema tapo gaisras, atnešęs cheminį nitrofoskos skilimą, gaminantį pavojingąsias azoto oksido dujas. Bendromis specialistų pastangomis pagrindinis gaisro židinys jau užgesintas, liko tik maži židinėliai. Tačiau cheminė nitrofoskos skilimo reakcija tebevyksta. Dėl jos netgi ruošiamasi griauti nitrofoskos sandėlius. Darbą komplikuoja pramoninių dujokaukių trūkumas. Jos nelaimės vieton atvežamos iš Gardino azoto gamyklos. Gerą apsauginę aprangą turėjo tik iš Donecko atvykę gelbėtojai, galėję įeiti į nelaimės centro vidų ir jį apžiūrėti. Avarinės tarnybos nuolat budi. Evakuoti gyventojai sugrąžinti į savo gyvenvietes. Debesų su dujomis ruožas dabar jau daug trumpesnis. Kai jis pasuko Ukmergės link, gyventojų net neteko evakuoti, nes cheminių medžiagų koncentracija nedidelė. Atmosfera pakankamai švari ir Kėdainių rajone. Bendras žuvusiųjų skaičius – 6, nukentėjusiųjų – 61.

V. Kst.

AUDRA Travel CORPORATION

1989 m. kelionės į LIETUVĄ

"PAVASARINĖ" gegužės 14-26 (Finair)

"SKAMBA, SKAMBA KANKLIAI!" Gegužės 26 - birželio 6 (Air France)

"GEGUŽINĖ" Gegužės 26 - birželio 12 (Air France)

"ŠVENTINĖ" Birželio 30 - liepos 16 (Finair)

"JUBILIEJINĖ" Liepos 10-23 (Air France)

"ŽOLINĖ" Rugpjūčio 11-20 (Finair)

"GINTARINĖ PALĄNGA" Rugpjūčio 11-27 (Finair)

"BOBŲ VASARA" Rugsėjo 6-19 (Air France)

"RUDENINĖ" Spalio 6-17 (Air France)

SPECIALIOS GRUPĖS

MEDIKŲ Gegužės 17-24 (Lufthansa)

KREPŠINIO MĖGĖJŲ Liepos 5-23 (Air France ir LH)

Kviečiame užsisakyti keliones iš anksto.

Mūsų biuras:
- Pageidaujantiems paruošia individualias keliones į Lietuvą ir į kitas pasaulio šalis.
- Žiemos metu sutvarko keliones į Pietų Ameriką, Karibų salas, Havajus, išvykas pramoginiais laivais, organizuoja slidininkų grupes.
- Sutvarko vizas bei dokumentus iškvietimams.
- Ruošia keliones į geriausias pasaulio sanatorijas.
- Nuperkame automobilius bei kitas dovanas giminėms Lietuvoje.

Visais atvejais garantuojamas sąžiningas ir konfidencialus patarnavimas.

Skambinkite: tel. (416) 769-2500. TELEX: 06-967812 FAX: (416) 763-6279

Rašykite: 2100 Bloor St. W., Toronto, Ont. M6S 1M7

Registracijos numeriai: 2559030 ir 2475066

Vilniaus šaulių rinktinės Kanadoje suvažiavimo proga
1989 metų balandžio 29, šeštadienį, 7 valandą vakaro,
Hamiltono Jaunimo centre, 48 Dundurn St. N., ruošiamas

KONCERTAS-POKYLIS

- *Koncerto meninę programą atliks Montrealio vyrų oktetas, vadovaujamas muz. A. Stankevičiaus.*
- *Šokiams gros K. Deksnio orkestras "Žagarai". Vakarienė su vynu. Veiks baras, loterija.*
- Stalai numeruoti po 8-10 asmenų. Bilietų kaina – $15 asmeniui. Užsisakyti iš anksto telefonu **545-2703.**

Koncertą rengia ir visus dalyvauti kviečia –

Hamiltono DLK Algirdo šaulių kuopos valdyba

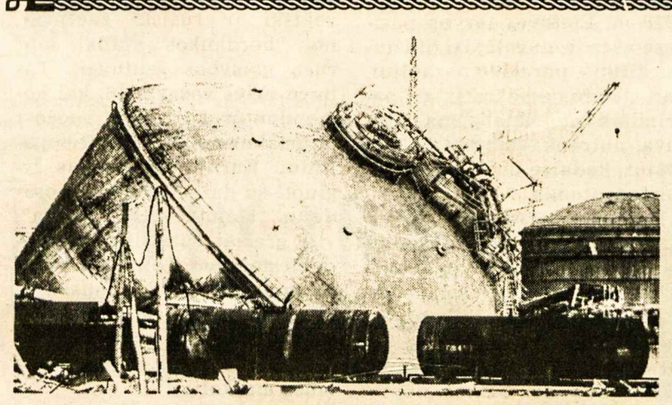

Jonavos "Azoto" gamybiniame susivienijime pratrūkusi ir sprogusi cisternos tipo izoterminė skysto amoniako saugykla **Nuor. Vyganto Brajo**

Hamilton, Ontario

VLADAS BARTNINKAS, po 41 metų tarnybos "Stelco" plieno įmonėj, kovo 31 d. išėjo į užsipelnytą poilsį. Jis išėjo jau paskutinis iš tų, kuriems 1948 metais po darbo sutarties buvo pasiūlytas darbas šioj didžiojoj krašto plieno gamykloj. Tada dar Kanados didieji fabrikai ieškodavo sau darbo jėgos. O "Stelco" tais laikais buvo patraukli darbovietė ir mokėjo aukščiausius atlyginimus. Vėliau čia darbus gavo dar keli šimtai Hamiltono lietuvių. Iš tų laikų jau turbūt visi yra išėję į pensijas. Ten dar dirba keletas mūsų jaunosios kartos lietuvių, bet beveik visi turi prižiūrėtojų darbus. Kiti tarnyboje yra gana aukštai iškilę, kaip Gediminas Breichmanas, pasidaręs vieno didelio departamento superintendentu.

Vl. Bartninkas ten turėjo atsakingą ir gerai apmokamą darbą, vyras buvo labai sugyvenamas, stropus ir pareigingas, tad į jo išleistuves atvyko pats departamento galva, buvę viršininkai ir bendradarbiai. Čia jam buvo išreikšta padėka ir linkėjimai, ir pasivaišinta pyragais ir kava. Naujasis mūsų pensininkas savo nerūpestingas dienas dabar žada leisti medžiodamas ir žūklaudamas bei keliaudamas po pasaulį. Jis yra vedęs lietuvaitę, gyvenusią Lenkijoj, jie turi užauginę ir jau mokslus baigusius du sūnus, kurie gražiai kalba lietuviškai ir yra aktyvūs liet. sporto klubo "Kovas" nariai. **K.M.**

"ŠIRVINTOS-NEMUNO" TUNTO du metiniai įvykiai jau praeityje. Vasario 5 d. paminėjome Lietuvos nepriklausomybės atgavimo šventę ir dabartinį tautinį atgimimą. Organizuotai su vėliavomis dalyvauta pamaldose Aušros Vartų šventovėje. Jos sutapo su Vilniaus arkikatedros šventinimu. Tai buvo proga pajusti ir religinio atgimimo bangą. Po pamaldų mažoje salėje įvyko iškilminga sueiga. Malonu buvo matyti didesnį skaičių svečių, kurie susidomėję klausėsi vyr. skaučių ir vyčių montažo deklamacijų ir mielai jungėsi į bendrą dainavimą. Po kuklių vaišių visi skirstėsi su pakilusia nuotaika.

Kaziuko mugė buvo ypatingai gausiai lankoma. Tautiniais, skautiškais simboliais išpuoštos patalpos maloniai nuteikė dalyvius. Sesės ir broliai atsidėjusių vadovų ps. E. Rukšėnaitės ir ps. K. Aušrotaitės iniciatyva, puikiai įsirengė savo darbų išpardavimo kampelius. Mažiesiems buvo įvairių žaidimų ir laimės šulinys. Veikė smulkių daiktų ir stambių laimikių loterijos, kurios viliojo akį ir gundė išbandyti laimę. Liko neatsiimti keturi laimikiai. Turintys šiuos numerius: mėlyni 2816, 2777, 2897 ir žalias 6260. Skambinti vakarais D. Gutauskienei tel. 529-6982. Mugės metu buvo renkamos aukos paremti Skautų sąjungos atsikūrimą Lietuvoje. Iš viso aukų gauta $200. Nuoširdi padėka visiems aukotojams, kurių neįmanoma čia išvardinti. Nuoširdus skautiškas ačiū mūsų nuolatinei mielai šeimininkei p. Deksnienei ir jos pagalbininkėms už skanius tradicinius lietuviškus pietus, aukojusiems pyragus, laimikius loterijoms ir bet kokiu būdu prisidėjusiems prie Kaziuko mugės paruošimo. Ypatinga padėka tenka M. Vegertaitei, kuri, kaip ir kasmet, paaukojo savo darbo "Vargo mokyklą". Visi jos darbu žavėjosi ir, pirkdami bilietus, tikėjosi ją laimėti.

Dėkojame ir sesei A. Škėmienei savo audiniais prisidėjusiai prie mugės tautinio charakterio išlaikymo ir paaukojusiai dalį uždarbio. Turėjome ir svečių. Kanados rajono vadeivė ps. D. Barzdžiūtė atvyko su Čikagos "Aušros Vartų" tuntininke ps. fil. S. Kerelyte. Abi pasidžiaugė gražiai dekoruota sale ir šeimyniška mugės nuotaika.

Sudbury, Ontario

A. a. JUOZAS BRAZDŽIUS, 88 m. amžiaus, mirė kovo 18 d., Laurentian ligoninėje. Per Jackson Bernard laidotuvių namus, iš Christ the King šventovės po pamaldų, kurias laikė kun. A. Caruso, kūnas nuvežtas į Parklawn Krematoriumą ir sudegintas. Buvo nevedęs, Kanadoje giminių neturėjo, Lietuvoje yra likę jo brolio vaikai. Buvo senosios emigracijos lietuvis. Laidotuvėmis rūpinosi Algis Milčius. **J.Kr.**

Delhi-Tillsonburg, Ont.

ROŽĖ AUGUSTINAVIČIENĖ-ŽILVITYTĖ atšventė 90 m. amžiaus sukaktį kovo 18 d. Šv. Kazimiero šventovėje, išpuoštoje rožių žiedais. Sukaktuvininkės giminaitis kun. A. Tamošaitis iš Čikagos ir klebonas kun. L. Kemėšis atnašavo ta proga Mišias. Svečias pasakė įdomų pamokslą tema: "Gyvenimo knyga ir kas ją rašė". Giedojo parapijos choras, vargonais grojo P. Vytas iš Toronto. Mišių skaitymus skaitė sukaktuvininkės vaikaitės – Dana ir Lynn. Aukas nešė provaikaičiai – Michael ir Jason.

Vokiečių salėje įvyko vaišės, kuriose dalyvavo giminės ir svečiai iš įvairių vietovių Kanadoje ir JAV. Šventei vadovavo sūnus Stasys Augustinavičius. Sveikino giminės ir organizacijų atstovai. Tap pat raštu sveikino Kanados valdžios atstovai. Meninėje dalyje provaikaitės – Rasa, Audra ir Angela pagrojo fleitomis kelias dainas, Kimberly paskambino pianinu. Visi šventės dalyviai sudainavo "Lietuva brangi" ir porą liaudies dainų. Visiems už atsilankymą, dovanas ir pagalbą padėkojo vyriausia rengėja E. Rugienienė sukaktuvininkės duktė.

Rožė Augustinavičienė-Žilvitytė yra kilusi iš Bružių, Panevėžio apsk. Mokėsi Smilgių pradžios mokykloje ir Panevėžio Marijos gimnazijoje. Mokytojavo Smilgių ir Šiaulėnų miestuose. Ištekėjo už Stasio Augustinavičiaus. Į Kanadą atvažiavo 1925 m. Kurį laiką gyveno Toronte, vėliau įsigijo ūkį Tillsonburg apylinkėje. Mirus vyrui Stasiui, persikėlė gyventi į Tillsonburgą, kur ir dabar gyvena. Ji visada aktyviai dalyvauja šios apylinkės lietuvių veikloje. Išaugino 4 vaikaus – 2 sūnus ir 2 dukras. Dabar džiaugiasi turėdama 12 vaikaičių ir 14 provaikaičių. Visi sugiedojo sukaktuvininkei ilgiausių metų, linkėjo daug džiaugsmo, laimės ir sveikatos, sulaukti 100 metų. **B. V.**

London, Ontario

PRIEŠVELYKINIS SUSIKAUPIMAS. Londono lietuviai yra nepaprastai dėkingi kun. Rafaeliui Šakaliui, OFM už pasiaukojimą – atvykimą iš Kennebunkporto, Maine, pravesti rekolekcijų. Jose Londono lietuviai gausiai dalyvavo ir su dideliu dėmesiu klausėsi įdomių pamokslų.

SU VELYKŲ VĖLIAVOM ... Prisikėlimo Mišias atnašavo ir gražų pamokslą pasakė klebonas kun. I. Mikalauskas, OFM. Pamaldų metu giedojo "Pašvaistės" choras, vadovaujamas muz. R. Vilienės. Šventovė buvo gražiai dekoruota Grigelių ir Judickų šeimų parūpintomis gėlėmis. Klebonas visus pasveikino švenčių proga ir padėkojo visiems prie tos šventės pravedimo prisidėjusiems. Šventovė buvo pilna maldininkų; tarp jų – namažai ir vidurinio bei jaunesniosios kartos žmonių. Iš choro atliktų giesmių ypač pažymėtina paskutinė. Prasmingai skambėjo jos pranašingi žodžiai, labai būdingi ne tik velykinėms, bet ir šių dienų nuotaikoms Lietuvoje: su Velykų vėliavom ... prisikelia ir Lietuva! **D.E.**

• **Ar jau parėmei Kanados lietuvių kultūros muziejų?**

Advokatas

AUDRIUS A. STONKUS

20 Hughson St. South, Suite 1003
(Union Gas Building)
Hamilton, Ontario L8N 3C8

Telefonas
(416) 529-7462

Vienintelis lietuvių bankelis Kanadoje, įsikūręs nuosavuose namuose –

HAMILTONO LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVAS "TALKA"

830 Main Street East, Hamilton, Ontario L8M 1L6

Tel. 544-7125

Darbo valandos: pirmadieniais, antradieniais ir ketvirtadieniais – nuo 10 v. ryto iki 5 v.p.p., trečiadieniais – nuo 10 v. ryto iki 1 v.p.p., penktadieniais — nuo 10 v. ryto iki 7 valandos vakaro, šeštadieniais — nuo 9 v. ryto iki 12 v. ryto.
Liepos-rugpjūčio mėn. uždaryta.

AKTYVAI PER 29 MILIJONUS DOLERIŲ

MOKAME UŽ:		IMAME UŽ:	
kasd. pal. čekių sąsk. iki	5.5%	asmenines paskolas	15.5%
santaupas	7.5%	nekiln. turto pask. 1 m..	11.35%
kasd.pal.taupymo s-ta	7%	nekil.turto pask. 3 m..	14%
90 dienų indėlius	9.75%	*Nemokamas čekių ir sąskaitų apmokėjimo patarnavimas.*	
1 m. term. indėlius	11.5%	*Nemokama narių gyvybės draudą pagal santaupų dydį iki $2.000 ir asmeninių paskolų drauda iki $25.000.*	
1 m. term.ind.mėn.pal.	11%		
3 m. term.indėlius	11%		
RRSP ir RRIF (pensijos)..	8.5%		
RRSP ir RRIF 1 m.	11.5%		
RRSP ind. 3 m.	11%		

Įvedu šildymo ir vėsinimo sistemą, atlieku visus taisymo ir skardos darbus

(Esu "Union Gas" atstovas)

Jurgis Jurgutis
Tel. 383-9026
154 Darlington Dr.
Hamilton, Ontario L9C 2M3

LIETUVIAI PASAULYJE

JA Valstybės

Niujorko skautai kasmet surengia Kaziuko mugę. Šiemet ji vėl sutraukė dideles lankytojų minias į Kultūros židinio sales Bruklyne. Mugė pradėta Kultūros židinyje kun. Antano Prakapo, OFM, atnašautomis Mišiomis ir šv. Kazimierui skirtu pamokslu. Skaitymus atliko ir dovanas atnešė uniformuoti skautai. Lietuviškų giesmių giedojimui vadovavo Vida Jankauskienė. Mišiose buvo prisiminti ir vėl Lietuvoje pradedantys veikti skautai. Mugę oficialiai atidarė skautininkas Alfonsas Samušis, perkirpdamas žalią kaspiną. Lankytojų laukė gintaro, medžio, odos dirbiniai, paveikslai, staltiesės, rankšluosčiai su įaustais prasmingais žodžiais. Kiaušinius marginti ir dažyti mokė Astra Bilerienė. Veikė lėlių teatras. Rengėjai džiaugiasi nemažėjančiais mugės lankytojais. Dalyvių trūksta kai kuriems kitiems lietuvių renginiams, o skautams kartais juos netgi sunku sutalpinti. Šioje mugėje apatinėje salėje pritrūko stalų pietaujantiems.

JAV lietuvių fondo narių metinis suvažiavimas įvyko kovo 18 d. Jaunimo centre Čikagoje. Fondo tarybos pirm. Stasys Baras pasveikino dalyvius ir svečius, kurių eilėse buvo ir iš okupuotos Lietuvos išleistas ilgametis kalinys Balys Gajauskas. Praėjusiais metais mirė 127 fondo nariai. Jų pavardes perskaitė R. Steponavičiūtė, atminimui skirtą žvakę uždegė J. Rimkevičius. Fondą sveikino: Lietuvos garbės konsulas V. Kleiza, JAV LB vardu — dr. A. Razma, PLB — M. Lenkauskienė, ALTos — G. Lazauskas. V. Kamantas supažindino su iš Lietuvos atvykusiais Irena ir Baliu Gajauskais. Pastarasis kalbėjo apie JAV lietuvių fondo paramą lietuvybei. Tarybos pirm. St. Baras pranešė, kad fondo kapitalas jau yra peržengęs $4 milijonus. Pernai buvo susilaukta 137 naujų narių. Iš viso jų dabar yra 6.069. Fondas, įskaitant testamentinius palikimus, padidėjo $324.146. 1989 m. bus stengiamasi fondo kapitalą padidinti $350.000. Teks išleisti naują LF fondo vardyną. Apie pelno paskirstymą kalbėjo A. Razma. 1988 m. lietuviškajam švietimui buvo paskirta $123.000, kultūrai — $93.000, visuomeniniams reikalams — $53.985. Tai rekordinė suma, prašokusi ketvirtį milijono dolerių. Lietuvių fondo tarybon išrinkti: S. Baras, V. Kamantas, A. Juodvalkis, K. Dočkus, F. Kaunas ir O. Barškytė; revizijos komisijon — V. Kirvelaitis, J. Rimkevičius, P. Stončius, J. Žygas. Antanas Makaras Irenai ir Baliui Gajauskams paremti surinko ir įteikė beveik $600. J. Valaitis $1.000 įnašu į fondo narius įjungė B. Gajauską. Kilo minčių, kad JAV lietuvių fondas turėtų siekti $10 milijonų kapitalo.

Argentina

Rosario lietuvių bendruomenė Lietuvos nepriklausomybės metines paminėjo vasario 19 d. Minėjimas pradėtas Šv. Kazimiero lietuvių parapijos klebono kun. J. Margio, MIC, atnašautomis Mišiomis ir pasakytu pamokslu. Mišiose dalyvavo daug jaunimo ir "Šaltinėlio" ansamblis, pasipuošęs tautiniais drabužiais. Buvo giedamos lietuviškos giesmės. Po pamaldų visi su vėliavomis nužygiavo prie lietuviško kryžiaus. Kun. J. Margis, MIC, sukalbėjo "Libera", buvo sugiedoti Argentinos ir Lietuvos himnai, "Marija, Marija". Atitinkamą žodį Vasario 16 proga tarė kun. J. Margis, MIC, Rosario lietuvių bendruomenės pirm. Papečkys ir "Šaltinėlio" atstovas M. Kalainis. Suneštiniai pietūs buvo surengti Lietuvos respublikos mokyklos patalpose. Lietuviškos veiklos filmus rodė klebonas kun. J. Margis, MIC. Radijo stoties atstovė Marta Marinelli tarė gražų žodį lietuviams, linkėdama neprarasti vilties, kad Lietuva vėl atgaus nepriklausomybę.

Australija

Brisbanės lietuvius Vasario 16 proga aplankė dr. A. Statkevičius. Vasario 16 d. jis susitiko su lietuviais, kalbėjo lietuviškajame radijo pusvalandyje, o tos dienos vakarą Šv. Ignaco bažnyčioje buvo surengtas svečio susitikimas su australais. Dr. A. Statkevičius kalbėjo lietuviškai, jo žodžius į anglų kalbą vertė A. Milvydas ir dr. K. Kazlauskas. Vasario 16-ji Brisbanėje paminėta vasario 19 d. Mišias atnašavo kun. dr. P. Bačinskas. Tada visi susirinko minėjimui Lietuvių namuose, kur įvadinį žodį tarė ALB Brisbanės apylinkės valdybos pirm. A. Milvydas. Paskaitą skaitė dr. A. Statkevičius, apžvelgdamas beveik 50 metų trukusias Lietuvos kančias. Dainų programėlę atliko J. Kiškūno vadovaujamas lietuvių choras. Ją deklamacijomis papildė dr. K. Kazlauskas.

Britanija

A. a. Kazimieras Nenortas po sunkios ligos mirė Leigh miesto ligoninėje vasario 3 d. Velionis buvo kilęs iš Šakių srities, Britanijon atvykęs 1947 m. Pradžioje gyveno ir dirbo Lowtono anglies kasyklose, kurios buvo uždarytos. Tada persikėlė į Leigh mieste esančias anglies kasyklas. Į laidotuves vietinėje katalikų bažnyčioje susirinko nemažai anglų, ukrainiečių ir lietuvių. Apeigas atliko kan. V. Kamaitis. Palaikai sudeginti Overdale krematoriume. Liko liūdinti žmona.

A. a. Henrikas Ropius sausio 24 d. mirė Viktorijos ligoninėje Glasgove. Velionis buvo Vilniaus krašto lietuvis, gimęs 1907 m. netoli Ignalinos. Baigiantis II D. karui, pasitraukė Vokietijon, gyveno DP stovyklose. 1947 m. atvyko darbams į Skotijos Kinlochleveną su kitais lietuviais. Dirbo aliuminiaus fabrike. Vedė Glasgovo lietuvaitę Onutę ir 1950 m. persikėlė Glasgovan, kur taip pat dirbo aliuminiaus fabrike. Priklausė DBLS Skotijos skyriui, Šv. Kazimiero draugijai. Buvo nuolatinis lietuvių kapelionio J. Andriušiaus pagalbininkas pamaldose. Pastarasis atnašavo dvejas gedulines Mišias – lietuviškai ir angliškai, atliko laidotuvių apeigas Lin parko kapinėse Glasgove.

Prancūzija

Paryžiaus lietuviai Vasario 16 paminėjo kovo 4 d. Minėjimas pradėtas pamaldomis už Lietuvos laisvę. Mišias atnašavo Prancūzijos migrantų sielovados vedėjas kun. Jean Claude Lucquin. Minėjime kalbėjo PLB valdybos pirm. Ričardas Bačkis ir prof. Georges Matore. Koncertinę programą atliko pianistė Mūza Rubackytė, Vilniaus konservatorijos profesorė, tarptautinio F. Liszto ir B. Bartoko konkurso Budapešte laureatė. Savo kelionės į Lietuvą vaizdajuostę rodė aktorius Jean-Christophe Mončys. Minėjimas baigtas šeimyniškomis vaišėmis. Vasario 16 proga tokie žymūs laikraščiai, kaip "Le Monde", "Le Figaro" ir "Liberation", rašė apie įvykius Kaune ir Vilniuje, pabrėždami, kad lietuviai nori nepriklausomybės. Paryžiaus radijas "Radio-Courtoisie" sekmadieninėje vidurdienio laidoje dvi valandas skyrė dabartinei Lietuvos, Latvijos ir Estijos būklei. Pokalbyje dalyvavo PLB valdybos pirm. Ričardas Bačkis, vienas prancūzas prekybininkas, estų ir latvių bendruomenių atstovai.

Vokietija

Hamburgo ir apylinkių lietuviai susilaukė naujo kapeliono. Amžinybėn iškeliavusį kun. Vaclovą Šarką pakeitė iš Lenkijos į Hamburgą vasario 27 d. atskridęs kun. Bronius Kuculis. Kai 1987 m. jis lankėsi Romoje ir dalyvavo Lietuvos krikšto 600 metų sukakties iškilmėse, būrelis Hamburgo lietuvių jį pakvietė užimti mirusio kun. V. Šarkos vietą. Oficialus kvietimas buvo gautas iš vysk. Pauliaus Baltakio, OFM. Atvažavimo į V. Vokietiją reikalus dvejus metus su valdžios ir bažnytinėmis įstaigomis tvarkė kun. Antanas Bunga. Bendrų pastangų dėka Hamburgo lietuvių katalikų misija vėl turi nuolatinį vadovą.

VLB tarybos metinio posėdžio dalyvius Hiutenfelde su dabartine Vasario 16 gimnazijos būkle supažindino direktorius A. Šmitas. Kuratorijos pirm. a.a. kun. A. Bernatonį pakeitė šioms pareigoms išrinktas dr. Jonas Norkaitis. Berniukų bendrabučio statyba pilnai užbaigta. Belieka sutvarkyti tik aplinką lauke. Lietuviams skirta pinigų suma jau beveik surinkta. Šiais ir sekančiais metais bus atnaujinamos klasės ir mergaičių bendrabutis, bet lėšas parūpins valdžia. Šiais mokslo metais moksleivių skaičius peržengė šimtą. Bendrabučių patalpos beveik pilnai išnaudotos. Tiems, kurie norės mokytis Vasario 16 gimnazijoje, patariama anksčiau paduoti prašymus, nes gali pritrūkti vietų.

Toronto gintarietės ruošiasi savo koncertui, kuris įvyks balandžio 16 d. Anapilyje Nuotr. O. Burzdžiaus

KVIETIMAS

MIELI SVETELIAI, BRANGŪS KAIMYNĖLIAI!

Paskaitykit ir nesišaipykit!

Mes kviesleliai, maži "VOLUNGĖS" paukšteliai, ne kartą linksminę jus savo skardžia giesmele, skelbiame didelę naujieną.

Esame siųsti "RATILIO" jaunimėlio, atvykusio iš garsaus Vilniaus miesto į šią laimingą šalį jūsų palinksminti.

Jo mergelės dailaus liemenėlio, berneliai tiesaus stuomenėlio, gražiai dainuoja, mikliai šoka, linksmai pasakoja; dūdelėm dūduoja, rageliais ryliuoja, kanklių stygas virkdo.

Tada, kai riestainiais snigs, midumi lis, meškos burkuos, karveliai trimituos, tų metų balandžio mėnesio devynioliktą dienelę, septintą ir pusę valandos šviesaus vakarėlio, ratiliečiai parodys didį dyvą, širdis jūsų pradžiugins.

Prašome visus, didžius ir mažus, jaunus ir senus į ANAPILIO margą dvarą, kurio keliai sūriais grįsti, stogai lašiniais dengti, sienos dešrom paramstytos. Atvažiuokite nesididžiuokite, ateikite nesipeikite, kad ši garsi pilis braškėtų nuo svetelių gausybės.

Iškilmėms viskas paruošta: naktelę nemiegam, ant rankų rymom, pro langus žiūrim, laukiam jūsų atvažiuojant –

Toronte giedąs Lietuvos girių paukštelis "VOLUNGĖ"

Krėslelius iš kalno užsipirkti galite šventais sekmadieniais garbingose Anapilio ir Prisikėlimo parapijose, ir šauniuose Lietuvių namuose.

BRITANIJOS LIETUVIAI

Mirė Joana Serafinaitė

STASYS KASPARAS

1988 m. gruodžio 4 d. iš D. Britanijos lietuvių tarpo pasitraukė amžinai didelė patriotė ir visuomenininkė a.a. Joana Serafinaitė.

Velionė gimė 1903 m. sausio 4 d. Glasgovo mieste, Skotijoje. Vidutiniškai pasiturinčioje Serafinų šeimoje buvo trys seserys ir vienas brolis. Mokėsi Glasgovo gimnazijoje, o Glasgovo muzikos mokykloje, įsigijo muzikos mokytojos pažymėjimą.

Užbaigusi savo mokslą, nemokytojavo, bet pradėjo dirbti didžiulėje Glasgovo "Simpsono" krautuvėje. Per trumpą laiką pasiekė direktorės vietos, kur jai reikėjo rūpintis užsienio prekių užsakymu.

Kaip muzikė savo visą atliekamą laiką skyrė lietuviškai muzikai ir dainai. Nuo 1935 metų velionė tapo keliaujanti Skotijos lietuvių vargonininkė, vadovaujanti net šešiems lietuvių chorams. Didieji chorai buvo Glasgove ir Bellshill. Su tais chorais ji aplankė ne tik Skotijos, bet ir Anglijos lietuvių kolonijas ir davė koncertus skotų visuomenei. 1938 m. velionės iniciatyva buvo surengta pirmoji Skotijos lietuvių dainų šventė. Be to, turėdama stiprų ir gražų balsą, dainuodavo kaip solistė.

Nesitenkino vien muzikos veikla, ji dalyvaudavo ten, kur tik reikėdavo lietuviškų rankų. Ji buvo Britanijos lietuvių pirmojo seimo rengimo komiteto narė, įvykusio Glasgove 1938 m. liepos 1-2 d.d. Seime dalyvavo per 1000 dalyvių. Jos vadovaujami chorai tame seimo atliko meninę programą, o ji pati seime buvo išrinkta į D. Britanijos lietuvių tarybą.

1939 m. Užsienio lietuviams remti draugija velionę apdovanojo ypatingu pažymėjimu už lietuvišką veiklą. Ji daug talkino darbu ir finansiškai tuomet vieninteliam Britanijoje einančiam laikraščiui "Išeivių draugas", kuris lankydavo Britanijos lietuvius kas savaitę!

Išrinktoji Lietuvių taryba Glasgovo seime 1938 m. turėjo sukviesti Britanijos lietuvių seimą 1941 m. Londone. Užėjus II D. karo audrai, Lietuvių taryba turėjo eiti savo pareigas visą karo laikotarpį. Velionė kuo plačiausiai skleidė žinias apie Lietuvos padėtį abiejų okupacijų metu.

1946 m. liepos 13-14 d.d. Londone įvyko antrasis Britanijos lietuvių seimas. Šiame seime ji buvo išrinkta Britanijos lietuvių tarybos vicepirmininke.

Kai pokaryje kitur steigėsi Lietuvių Bendruomenė, Britanijos lietuviai pasiliko prie savo jau sukurtos lietuviškų organizacijų federacijos, kuri sujungė senąsias ir naujai įsteigtas organizacijas. Šių organizacijų atstovų suvažiavimai išrinkdavo tarybą, kuri prilygdavo krašto valdybai. Velionė daugelį metų buvo tų tarybų narė. Vėliau, PLB valdybai pirmininkaujant Vyt. Kamantui, minėta federacija buvo panaikinta. Velionė su kitais Skotijos lietuvių veikėjais tai labai pergyveno.

Ji dalyvavo ir kitose lietuviškose Šv. Juozapo, Šv. Kazimiero, Blaivybės, Glasgovo moterų organizacijose, jai tekdavo dirbti jų valdybose. Skotijos lietuviškos organizacijos turėdavo ir dabar tebeturi savo bendrus suvažiavimus, kuriuose išrenkama Skotijos lietuvių veiklai vykdyti taryba. A. a. prel. J. Gutauskas ir velionė buvo nepamainomi tos tarybos nariai.

Velionė tuėjo labai plačius ryšius ir pažintis su Skotijos visuomenininkais, visur ir visada jų tarpe skleisdavo Lietuvos vardą, keldama jos nepriklausomybės klausimą. Dalyvavo garsioje Edinburgh "Debating Society", iškeldama ten Lietuvos reikalus.

Kelis kartus lankėsi Lietuvoje, kai ji buvo dar laisva ir kai okupuota. 1985 m. birželio 23 d., kai buvo šventinamas prel. J. Gutauskui paminklas, gausiame Skotijos lietuvių suvažiavime Bellshill mieste Motherwell vyskupas J. Devine, dalyvaujant vyks. Antanui Deksnui, jai įteikė Šv. Tėvo Jono Paulius II medalį "Pro Ecclesia Et Pontifice". Tai buvo paskutinysis apdovanojimas už jos darbus Dievui ir Tėvynei.

St. Petersburg, Florida

POEZIJOS, PROZOS IR DAINOS VAKARAS. Šių metų kovo 8 d. St. Petersburgo "Lietuvos dukterys" pinigų sukėlimui į vargą patekusiems lietuviams suruošė Lietuvių klubo didžiojoje salėje gražų kultūrinį renginį, į kurį atsilankė apie 250 svečių. Pirm. Rita Moor sklandžiai pravedė visą šio vakaro programą ir tarė įžanginį žodį. Po to pakvietė viešnią iš Čikagos "Lietuvos dukterų" centro pirm. S. Paulionienę, kuri savo jautrioje kalboje iškėlė artimo meilės darbų reikšmę, priversdama visus pagalvoti, kad gal geriau ir lengviau duoti negu prašyti.

Po S. Paulionienės kalbos R. Moor supažindino su šio vakaro meninės programos atlikėjomis: režisiere-aktore E. Dauguvietyte-Kudabiene ir aktore M. Kalvaitiene. E. Kudabienė, artėjanti prie 50 m. scenos darbo sukakties, yra įkūrusi Kanadoje "Aukuro" dramos teatrą, pastačiusi 40 veikalų ir padariusi per 175 išvykas. Taip pat dalyvavo su "Aukuru" visuose 5-se dramos festivaliuose ir 9-se daugiakultūriuose festivaliuose ir laimėjo 17 žymenų. Dabar dirba CBC televizijoje ir vasaros teatruose. M. Kalvaitienė jau daugiau kaip 20 m. vaidina "Aukure" pagrindines roles ir dramos festivaliuose ne sykį laimėjusi pirmos vietos žymenis. Dabar abi gyvena Hamiltone, Kanadoje, vis dar neatsisakydamos papurenti scenos darbo dirvonus.

E. Kudabienė pradėjo programą jausmingai paskaičiusi ištrauką iš "Kunigaiščių miesto", B. Brazdžionio ir "Aušros sūnums", P. Vaičiūno. Toliau vaidindama įtikinčiai, išvedė į sceną iš K. Inčiūros "Vincas Kudirka" Kražių moterėlę, kuri, išbarusi pavergėjus rusus, įspūdingai pagiedojo net savo sukurtą giesmę. M. Kalvaitienė pateikė A. Miškinio Sibiro tremtyje parašytą poeziją apie motiną ir S. Nėries paskutinį prieš mirtį parašytą eilėraštį Maskvoje "Sugrįžimas".

Antroje programos dalyje dominavo humoras. Aktorės meistriškai skaitė-vaidino ištraukas iš B. Sruogos "Aitvaras teisėjas". Atskirai M. Kalvaitienė skaitė satyrą "Lietuviškas žodynas" ir režisierė E. Kudabienė savo progamos dalį užbaigė su J. Marcinkevičiaus "Grybų karu".

Nemažą dalį programos gražiai išpildė St. Petersburgo lietuvių moterų dainos grupė, vadovaujama muz. R. Ditkienės. Ši sparčiai populiarėjanti dainos grupė padainavo: "Šlama šilko vėjas", "Mamai", "Sodo obelėlė" ir bisui – "Prisiminimas" ir "Lauksiu tavęs".

Visų pasigėrėjimui sceną gražiai puošė V. Gružo meniškai įpinta mūsų tautinėse spalvose "Lietuvos dukterų" emblema, kuri puikiai įsirikiavo į šio vakaro įdomybių pynę. Programai pasibaigus, jos atlikėjai buvo apdovanoti gėlėmis ir pavaišinti kartu su visais svečiais.

Šis aukšto lygio gražus kultūrinis renginys buvo suruoštas daugelio sesių pastangomis, bet daugiausia savo darbu prisidėjo pirm. R. Moor, G. Puniškienė, B. Urbonienė, B. Tamošiūnienė, N. Liubinienė, I. Kusinskienė, P. Gudonienė ir S. Žiūraitienė. Jos visos nusipelnė St. Petersburgo lietuvių nuoširdžios ir užtarnautos padėkos.

Br. Ginčauskas

Edmonton, Alta

METINIS EDMONTONO LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS ir Lietuvių namų šėrininkų susirinkimas įvyko Lietuvių namuose kovo 5 d. Abiejų organizacijų valdybų pirmininkas Algis Dudaravičius pateikė praeitų metų kazino pelno išlaidų apyskaitą. (Šie pinigai pagal įstatymus galėjo būti panaudoti *tik* namų remonto ar reikalingų baldų įsigijimo reikalams). Pirmininkas pranešė taip pat, kad gautas naujas leidimas kazino lošimams, kurie įvyks šią vasarą. Kasininkė – sekretorė Eileen Kadienė pateikė Lietuvių namų ir Lietuvių Bendruomenės apylinkės finansinę apyskaitą. Kadangi susirinkiman neatvyko pakankamas žmonių skaičius, tad naujos valdybos rinkimas bei kiti svarbūs sprendimai buvo atidėta kitam kartui. Senoji valdyba su pirmininku Algiu Dudaravičium sutiko laikinai tęsti darbą. Vėliau prie kavutės ir užkandžių dalyviai žiūrėjo vaizdajuostę iš nepriklausomybės šventės minėjimo vasario 19 d. Toronte.

GAVĖNIOS REKOLEKCIJAS kovo 10-12 d.d. Lietuvių namų koplyčioje pravedė iš Montrealio atvykęs kun. Iz. Sadauskas. Savo pamoksluose ypač vaizdžiai nušvietė tikinčiųjų sunkią padėtį už geležinės uždangos. Jam ten teko ilgus metus gyventi ir dirbti. Paskutinę rekolekcijų dieną, sekmadienį, po pamaldų pagal tradiciją įvyko bendri suneštiniai pietūs. Prie gražiai papuoštų stalų bei gausių valgių, šeimyniškoje nuotaikoje dalyviai galėjo su mielu svečiu pakalbėti ir artimiau susipažinti. Svečią kunigą globojo Titas ir Genutė Uogintai. Ačiū jiems.

Dobilas.

• Namai be lietuviškos spaudos — tai namai be tautinės šviesos

Winnipeg, Manitoba

ŠV. KAZIMIERO MINĖJIMAS ir parapijos metinis susirinkimas įvyko 1989 m. kovo 5 d., pradėtas pamaldomis Šv. Kazimiero šventovėje. Jas laikė prel. J. Bertašius. Prieš pamokslą perskaitė vysk. P. Baltakio, OFM, laišką, kviečiantį prisidėti aukomis kenčiančiai Lietuvai, ir pasakė tai dienai pritaikytą pamokslą. Aukas prie altoriaus nešė du svečiai iš Lietuvos. Po pamaldų šventovės salėje minėjimui ir susirinkimui vadovavo E. Fedaras, pavaduodamas sergantį parapijos komiteto pirm. J. Grabį. Minėjimo dalyje E. Šarauskienė sakė tai progai pritaikytų poezijos kūrinių. Pradėjus metinį susirinkimą, E. Fedaras perskaitė J. Grabio kalbą, skatinančią visus Winnipego lietuvius kuo aktyviau dalyvauti parapijos veikoje ir ją dosniau remti. Komiteto narys V. Rutkauskas skaitė praėjusių metų susirinkimo protokolą, kuris buvo priimtas be pataisų. Prel. J. Bertašius peržvelgė praėjusių metų parapijos veiklą ir davė apyskaitą. Atsiprašė dėl apyskaitoje įvykusių klaidų ir pavardžių praleidimo. Tai įvyko be blogos valios tik dėl skubėjimo pateikti 1988 m. veiklos apyskaitą parapijiečiams. Prelatas pažymėjo, kad nemaža dalis aukų yra gaunama iš svetimtaučių, lankančių šventovę, o taipogi ir iš lietuvių gyvenančių kitose provincijose. Todėl didelė padaka išreikšta broliams ir sesėms lietuviams gyvenantiems už Manitobos ribų. Paminėjo liūdną faktą, kad lietuviai labai mažai aukoja organizacijoms, kovojančioms prieš žudymą negimusių kūdikių, ir kitiems panašiems reikalams.

Kalbėdamas apie Kaziuko mugę, iškėlė pačių mugės lankytojų pageidavimą, kad, aukojant dovanas mugės loterijai, būtų daugiau aukojami daiktai tinkami vaikams bei šiaip tinkami naudojimui daiktai. Drabužių, ypač naudotų, vengti duoti, nes jų niekas nenori imti. Norinti išvengti nesusipratimų, prelatas prašė, jei per pamaldų rinkliavą vokelyje auka įdedama kuriam kitam tikslui, pažymėti ant vokelio, kam ta auka skiriama. Pranešimą iš Winnipego vyskupijos susirinkimo, kuriame dalyvavo ir mūsų parapijos atstovai, padarė B. Grabienė. Klausimų ir sumanymų dalyje prel. J. Bertašius išsamiai gvildeno parapijos nario mokesčio svarbą. Tai esąs kiekvieno parapijiečio sąžinės dalykas ir turėtų būti aukojama pagal išgales. Nario mokestis nėra nei imamas nei pageidaujamas iš svetimtaučių, tuo užtikrinamas šventovės išlaikymas lietuvių rankose.

E. Fedaras supažindino dalyvius su jau gerokai įpusėta Manitobos lietuvių gyvenimo istorijos knyga—albumu. V. Steponavičius siūlė, kad kuo daugiau tos medžiagos būtų perduota Kanados lietuvių kultūros muziejui Anapilyje, o V. Urniežius, neseniai grįžęs iš Toronto, labai šiltai apibūdino naujai pastytą muziejų. Po susirinkimo visi dalyviai veikliųjų šeimininkių buvo pavaišinti užkandžiais.

EVERESTAS FEDARAS, veiklusis parapijos ir bendruomenės narys, smarkiai dirbęs visą žiemą, metinio parapijos suirinkimo metu pristatė įpusėtą Manitobos lietuvių veiklos istoriją —albumą, apimantį nuo pirmųjų lietuvių įsikūrimo iki 1970 m. Albumas suskirstytas į šešias dalis, gausiai iliustruotas, susidedąs daugiausia iš archyvinės medžiagos ir spaudos straipsnių iškarpų, surūšiuotų chrnologine tvarka. Tai yra labai kruopštus darbas, pareikalavęs daug kantrybės ir atsidėjimo. E. Fedaras susirinkimo metu prašė Manitobos lietuvių, tebegyvenčių čia, ar seniau gyvenusių Manitoboje ir turinčių istorinės medžiagos iš ankstyvesnės lietuvių veiklos, padovanoti ar paskolinti tą medžiagą knygos—albumo papildymui ir išplėtimui. Medžiagą prašoma siųsti: E. Fedaras, 190 Garrioch Ave., Winnipeg, MB, R3J 2T5 arba: Msgr. J. Bertašius, 432 Elgin Ave., Winnipeg, MB, R3A 0K7. Albumas sudarytas kserografiniu būdu su gražiu ir imponuojančiu spalvotu viršeliu. Šiuo laiku yra atspausdinti tik keli egzemplioriai. Daug medžiagos albumui panaudota iš prel. J. Bertašiaus privačios bibliotekos. Šį darbą E. Fedaras tikisi užbaigti kitą žiemą. **EKK**

Skautų Kaziuko mugę kovo 12 d. Klivlande atidaro BALYS GAJAUSKAS, šalia jo stovi vyr. sk. STEFA GEDGAUDIENĖ Nuotr. Vl. Bacevičiaus

PERKU ĮVAIRIUS LIETUVIŠKUS PINIGUS

Skambinti T. Seniūnas tel. (416) 524-1314, 24 Tisdale S., Hamilton, Ontario L8N 2V9. *Balandžio 21 ir 22 d.d. dalyvausiu pašto ženklų parodoje Toronto Lietuvių namuose.*

GEO. H. CREBER MONUMENTS INC.
208 Kingston Rd., Toronto, Ont. M4L 1S7
Raštinės tel. 691-5712, 694-1013 — Namų tel. 762-3502 Roman Demkiw

Išstatyta 120 paminklų pavyzdžių – didžiausias pasirinkimas Toronte paminklų, sukurtų tautiniais motyvais

Mes parūpinam savo klientams braižinius bei proporcingus pagal mastelį planus patvirtinimui. Projektai ir skulptūros atliekami geriausių mūsų meistrų.

Naudojamas geriausias Š. Amerikos ir importuotas granitas. Užsakymai priimami bronzos ir granito plokštėms, keramikos ir porceliano paveikslams, įrašams kapinėse, bronzos statuloms ir lemputėms.

Varžytinių kainos – visų projektų meistriškumas garantuotas.

J&L SULIMIERSKI and ASSOC.
INCOME TAX — TAX TRO NIX Certified Service
2290 Bloor street W.(at Durie) Toronto, 769-4558

PASINAUDOKITE NAUJĄJA VALSTYBINIŲ MOKESČIŲ REFORMA!

Remdamiesi šiuo šūkiu mes peržiūrime kiekvieną atvejį savo klientų naudai. Nors naujosios mokesčių reformos įvesti pakeitimai padaro mokesčių grąžinimo lapus labai sudėtingais, mūsų mokesčių pildymo kompiuterizuota programa (plačiai naudojama sąskaitininkų) lengvai pasitarnauja naudotojui.

Naudojant šią programą, mes užtikriname, kad visi jūsų **MOKESČIŲ KREDITAI** turimi mintyje, savo patirtimi mes siekiame pagrindinio savo įsipareigojimo jums – galimai sumažinti jūsų mokesčius.

JEI KLIENTAS NĖRA PATENKINTAS, JOKIO ATLYGINIMO IŠ JO NEIMAM

Savo įstaigoje, 2290 Bloor St. W., mes tuojau galime jums parodyti kompiuterio pagalba apskaičiavimo rezultatus. Mes **garantuojame**, kad mūsų apskaičiavimai yra šimtaprocentiniai teisingi.

Jei klientas nėra pilnai patenkintas, mes grąžiname jam originalius dokumentus ir neimam jokio atlyginimo. Priešingai, mes net siūlome $20.00 dovanai tam, kuris parodytų kaip geriau užpildyti mokesčių grąžinimo lapus.

VIENKARTINIS ATLYGINIMAS PILNŲ METŲ PATARNAVIMUI

Mūsų atlyginimo dydis remiasi jūsų mokesčių grąžinimo lapų pildymo sudėtingumu ir yra teisingai apskaičiuojamas mūsų kompiuterio. Nežiūrint didelių pakeitimų ir pridėtinių mokesčių formos sudėtingumų, praktiškai savo atlyginimą laikome praeitų metų lygyje. Kompiuterio dėka ne tiktai mūsų apskaičiavimai yra aukščiausios kokybės (daugiau kaip 20 sąskaitybos kompanijų – "chartered accounting companies" – naudojasi mūsų patarnavimu), bet ir atlyginimas yra labai žemas (pvz. paprastų mokesčių lapų užpildymas – $22.00, statistinių lapų užpildymo vidurkis – tarp $28.00 ir $35.00).

Be to mes teikiame **AUTOMATIŠKĄ 30% NUOLAIDĄ** jūsų sutuoktiniui(ei).

Atlyginiman taipgi įeina:

- Ištisų metų mokesčių apskaičiavimo pagalba.
- Vienkartinis patarimas pradedant arba parduodant savo verslą.
- Investavimo patarimas, arba
- nuomojimo nuosavybės pajamų patarimas.
- Investuoto pastato nuomojimo pajamų patarimas.

DĖL PLATESNIŲ INFORMACIJŲ SKAMBINKITE tel. 769-4558.

DĖMESIO VERSLININKAI! Atsiminkite, kad verslo nuostoliai yra atimami nuo kitų pajamų šaltinių, tokiu būdu sumažinant jūsų mokesčius arba padidinant mokesčių grąžinimo sumą. Dėka mūsų **"BUSINESS 1"** programos, mes teikiame platų patarnavimą už neįprastai žemą atlyginimą: • knygvedyboje, • pajamų ir išlaidų lapuose, • balanso lapų paruošime.

Įstaiga atidaryta darbo dienomis nuo 10 v.r. – 19 v.v., šeštadieniais nuo 10 v.r. – 16 v.v.

Norint pasinaudoti priedine 10% nuolaida, atneškite šį kuponą ir gausite 10% nuolaidą nuo kompiuterio apskaičiuoto atlyginimo.

YORK ALUMINUM
INSTALLATION & SALES COMPANY
10335 Keele Street, Maple, Ontario L0J 1E0

- dvigubo stiklo langai (thermal)
- stiklinės durys (patio)
- antros durys (storm)
- geležinės durys
- soliariumas
- pertvėrimai (enclosures)
- lauko užuolaidos (canopies)
- pastogių ir namo apkalimai
- langinės

Estonian Enterprise aptarnauja miesto rajoną virš 30 metų

832-2239 • skambinkite dabar
Alcan authorized dealer

'SAMOGITIA' Knygų rišykla "SAMOGITIA" meniškai įriša knygas bei žurnalus
A. Plenys
3333 Grassfire Cres., Mississauga, Ont. L4Y 3J8 Tel. (416)625-2412

CHESSINGTON LIMOUSINES
vestuvėms, gimnazijos, universiteto mokslo užbaigimo ir kitom progom.
Lietuviams nuolaida
C. Jason (Jasiūnas) Toronte
Tel. (416) 624-8181

Montrealio "Gintaro" tautinių šokių vadovai – Remigijus Satkauskas, Silvija Staškevičienė ir Linas Staškevičius stropiai ruošia savo grupes Kanados lietuvių dienai Londone Nuotr. A. Staškevičiaus

Atgimstanti "Dainava"

Brandus religinis koncertas, kurį atliko choras, orkestras ir solistai

KAZYS SKAISGIRYS

1989 m. kovo 19 d. Čikagoje, Nekalto Prasidėjimo parapijos šventovėje, įvyko "Dainavos" ansamblio religinis koncertas. Choro ir 17 asmenų orkestro dirigentas buvo Darius Polikaitis. Talkino solistai – Audronė Gaižiūnienė ir Algirdas Brazis. Koncerto tema: Dievas, Lietuva ir mes. Klausytojų prisirinko beveik pilna šventovė.

Lietuviškas repertuaras

Labai pagirtinas dalykas – repertuaro parinkimas pagal choro pajėgumą. Netolimoje praeityje buvo atvejų, kai buvo dainuojami kūriniai, kurių sudėtingumas prašoko ansamblio jėgas ir, aišku, rezultatai buvo vos vidutiniški. Taip pat yra sveikintina, kad repertuaras buvo 92% lietuviškas. Jame buvo ir du muzikiniai deimančiukai: "Parveski, Viešpatie" (J. Strolia) ir "O, Kristau" (K. Kaveckas). Taip pat maloniai nuteikiantys buvo Govėdo, Gudauskienės, Viltenio ir Sasnausko kūriniai.

Su giesme "Marijos varpelis" atsitiko mažas apsirikimas. Turbūt norėta, kad visas repertuaras būtų grynai lietuviškas. Programoje pažymėta, kad giesmę harmonizavo J. Govėdas, o žodžiai – iš Lietuvos. Ta giesmė jau buvo giedama prieš 50 metų. Jos autorius yra G. Engelhart. Govėdas tik pridėjo keletą sąskambių introdukcijoje. Todėl programoje reikėjo pažymėti ir tikrąjį autorių.

Trukmė ir vargonai

Koncertas truko 1 val. ir 10 min. Klausytojai buvo paprašyti neploti. Atėmus klebono kun. A. Puchenskio ir "Dainavos" vadovybės įžangas bei skaitomus tekstus, grynos muzikos liko 45 minutės. Per ilgas koncertas klausytojus vargina, bet per trumpas sukelia nustebimą. Koncertas galėjo būti 35 minutėmis ilgesnis. Šventovė turi naujus, dviejų manualų vargonus. Tai buvusio klebono kun. Jono Kuzinsko nuopelnas. Šis kunigas paliks žymes muzikos istorijoje, nes keliaudamas per parapijas įtaiso naujus vargonus. Koncerto pradžiai būtų buvusi gera proga parodyti naujų vargonų spalvas, jų registravimo galimybes, pakviečiant profesionalą vargonininką su Naujalio, Čiurlionio ir Kačinsko kūriniais.

"Dainavos" koncertas ir pajėgumas

Religiniai koncertai "Dainavai" nėra naujiena. Stepo Sodeikos laikais buvo surengti keli religiniai koncertai. Šiomis dienomis J. Siniaus artimieji džiaugiasi radę įrašą kantatos, kurią "Dainava" atliko religiniame koncerte. Todėl "Draugo" kovo 18 d. pranešime J. Š. pasakymas, kad "Dainava" su religiniu koncertu pasirodys pirmą kartą, kelia abejones. Propaganda reikalinga, bet tiesa eina pirmoje eilėje. Choras darnus – galingi sopranai, malonūs altai, nuosaikūs tenorai, švelnūs bosai. Dirigento mostai santūrūs ir tikslūs, orkestras skambus, vietomis net per tylus. Intonacija teisinga, dinamika įvairi, teksto tarsena ne visur suprantama. Kontrabasas pavadavo žemuosius bosų tonus. Kai kada atrodė, kad gieda iš Stepo Sodeikos choro atvykę Jonas Paštukas, Vytas Radys ir Albertas Stočkus. "Dainavos" balsinis pajėgumas, aišku, nėra toks, kokį savo laiku apibūdino Juozas Bertulis: "O tai buvo 'Dainava'. Repetuojant Radausko (arba dabartiniuose Šaulių namuose) ir dainuojant Gudavičiaus 'Krantai Nemunėlio' susprogo stiklinė peleninė".

Muzikiniai kūriniai

Programoje pažymėta, kad giesmę "Tau garbė ir šlovė" harmonizavo J. Govėdas, o jos žodžiai – iš Lietuvos. Tikriausiai ir melodija iš Lietuvos. Govėdas sukurtų daug originalesnę ir lietuviškesnę melodiją. Tekstas nepaprastai puikus, tačiau giesmės melodija persunkta dvigubu minoru, skamba nelietuviškai. Lieka neaišku, kodėl šią giesmę taip mėgo Bernardas Prapuolenis. Tur būt dėl teksto.

Giedros Gudauskienės giesmė "Viešpaties pasaulis" su puikiu Bernardo Brazdžionio tekstu buvo atlikta solistės Audronės Gaižiūnienės ir choro. Šią giesmę Čikagoje jau daug metų populiarina Genovaitė Mažeikienė. Šiaip jos netenka girdėti. Originale ji parašyta labai žemam balsui. Koncerte ji buvo giedama kvinta aukščiau. Kai kurios žemosios gaidos solistei buvo pakeltos oktava aukščiau. Giesmė paliko gilų įspūdį. Kvinčių slinktis sukelia pakilią nuotaiką.

Viltenio "O didis Dieve Visagali" ir "Himnas šv. Kazimierui" paliko malonų įspūdį. "Himną šv. Kazimierui" jau daug metų savo repertuare turi "Dainuojančios žemaitės". Fausto Strolios trumpa kantata "Suledėjusiomis lūpomis" arba "Ištremtųjų Sibiran Kalėdų giesmė" suskambėjo šviesiai tik chorinėse vietose. Ji sukurta bosui ir chorui. Algirdas Brazis yra nepaprastai puikaus balso aukštas baritonas. Todėl nenuostabu, kad kai kurie publikoje klausė: kodėl Brazio balsas taip silpnai girdimas. Gali būti, kad kantatos repertuaran įtraukimo motyvas buvo jau turimos orkestro gaidos, nes šis kūrinys buvo atliktas 1983 metų dainų šventėje Čikagoje su vaikų choru.

Juozo Strolios "Parveski, Viešpatie" skambėjo iškilmingai. Čia Brazis jau skambėjo taip, kaip per paskutinius 50 metų. "Apsaugok, Aukščiausias" buvo sugiedota labai pavyzdingai, tik tempas pirmoje dalyje galėtų būti žymiai greitesnis. Alfonso Mikulskio nuoširdi, lietuviška, bet paprasta "Giesmė į Šiluvos Mariją" buvo Dariaus Polikaičio aranžiruota. Tokiu būdu giesmė liko pagyvinta ir apsaugota nuo monotonijos. Tačiau žymiai pagreitintas tempas viduryje priminė karišką maršą ir priverte galvoti, ar maršo pobūdis čia tinka tekstui.

Jono Govėdo kalėdinė giesmė "Žemėn taiką nešu" yra gabiai parašyta. Gražūs kun. Stasio Ylos žodžiai. Giesmė buvo gerai išmokta ir meniškai sugiedota. Balsų tesitūros lyg nulietos dabartiniam "Dainavos" sąstatui, išskyrus kai kurias žemąsias bosų gaidas. Tik truputį nuostabu, kodėl programoje įdėtas visai kitas tekstas "Taikos Dvasia", nors choras giedojo gaidose atspausdintą Stasio Ylos tekstą.

Baigiant

Choro įėjimas ir išėjimas orkestrui grojant Kavecko "O Kristau" iš šventovės prieangio iki altoriaus buvo žavingas. Darius Polikaitis auga kasmet savo muzikine išmintimi. Jo brolis Audrius Polikaitis talkino repeticijose ruošiant choro partijas ir akompanuojant.

Atgimstančios "Dainavos" valdybą sudaro: Mėta Gabalienė, pirmininkė, Danguolė Ilginytė, Juozas Vieraitis, Nijolė Rūbienė, Salomėja Daulienė, Rita Likanderytė ir Česlovas Gelažiūnas. Skaitymus tarp giesmių gera lietuvių kalba atliko du jaunuoliai – Jūratė Jankauskaitė ir Marius Polikaitis.

Programos viršelis skoningas. Jį sukūrė dail. Ada Sutkuvienė. Nepažymėta, kas programą paruošė ir kas už joje esančias klaidas yra atsakingas. Šventovės prieangyje sutikta rašytoja Danutė Bindokienė pritarė mano nuomonei, kad programos viršelyje po žodžio "Dievas" turėtų būti kablelis. Jeigu kreipinyje vienos giesmės pavadinimas "Kristau" yra išskiriamas kableliais, tai lygiai taip pat kablelis galėtų būti naudojamas prieš "Viešpatie" ir prieš "Aukščiausias". Vienur Govėdas, kitur jau Govedas. Programose pavardės labai dažnai rašomos vardininke. Jeigu sakoma: D. Polikaitis, A. Brazis, tai vienodžiau skamba, kai rašoma Putinas, Kaveckas, Strolia.

O. B. AUDRONĖ

Laiko vėjai

Laiko vėjai pusto
Tėviškėlės raudą –
Atpučia šiaurusis
Laiko vartelius –

Vai, tenesugrįžta
Rytmetėliai graudūs,
Vai, tenepatvindo
Ašarom kelius!

O šaukia tava žemė
Šaukia tavo pėdos –
Ilgesio vagose
Sprogsta žaluma,

Rėdosi pušelės,
Ąžuolynai rėdos . . .
Bet – suriko vėjas –
Vėl nauja gama.

Kas pakels jo rūstį,
Kad nesudrebėtų,
Virpant drebulėlei
Dėdžių siautime –

Laiko vėjai lanksto
Ąžuolus iš lėto –
Trispalvėm težydi
Maldos ir Giesmė!

XXXII KANADOS LIETUVIŲ DIENOS

Londone, Ontario, 1989 m. gegužės 20-21 d.d.

GEGUŽĖS 20, ŠEŠTADIENĮ

- **GOLFO TURNYRAS** – Maple Ridge Golf Club, Hwy. 2, prie Crumlin Road
  Registracija: A. Petrašiūnas, tel. (519) 451-6493
- **KREPŠINIO RUNGTYNĖS** – Saunders Secondary School salėje, 941 Viscount
  Registracija: E. Daniliūnas, tel. (519) 438-7694
- **POKYLIS-ŠOKIAI** – Hellenic Community Centre patalpose, 179 Southdale Road West
  6.30 v.v. VAKARIENĖ. *Programoje – svečias iš Lietuvos*
  9.00 v.v. ŠOKIAI. *Groja – Les and the Music Masters orkestras*
  Įėjimas: $20 asmeniui , įskaitant vakarienę ir šokius.
  (Bilietų prie įėjimo NEBUS). $8 – tik šokiams.

GEGUŽĖS 21, SEKMADIENĮ

12 v. r. PAMALDOS EVANGELIKAMS – Redeemer Lutheran Church, 1 Frank Place.

2 v.p.p. PAMALDOS KATALIKAMS – St. Peter's Basilica, 196 Dufferin

4 v.p.p. KONCERTAS
Saunders Secondary School auditorijoje, 941 Viscount
Programoje: *Kristijono Donelaičio "Metai". Dalyvauja Kanados lietuvių meniniai vienetai ir jungtinis šeštadieninių mokyklų mokinių choras*
Įėjimas: vaikai iki 12 m. veltui. $5 studentams, $8 suaugusiems.

7 v.v. PABAIGTUVĖS
Hellenic Community Centre, 179 Southdale Road West.
Tema -"Juoda-balta". Vakarienė-šokiai. **Įėjimas:** $5. Vakarienė – $15.
Bilietai – informacija tarp 7.00-9.00 v.v. tel. (519) 641-2554.

Visi vykime į Kanados lietuvių dienas!
Kanados lietuvių dienų rengimo komitetas

Ąžuolų randai

ANTANINA GARMUTĖ

Dokumentinės apybraižos, vaizduojančios sibirinius lietuvių trėmimus ir gyvenimą Sibiro plotuose. Jų autorė – buvusi Sibiro tremtinė

(Tęsinys iš praėjusio nr.)

Salomėja kalba ramiai, neskubėdama:

— Tėvai abu dirbo. Gaudavom nemažai siuntinių iš Lietuvos. O mokykla buvo kitapus kelio. Tad mums, vaikams, jau leido mokytis. Lankėme trečiąją klasę su broliuku, o Regina — pirmąją. Vasarą visi vaikai dirbdavo. Aš jau devintoje klasėje perėjau į vakarinę mokyklą, nes dirbau statybose. Vežiojau laivais žvyrą iš Angaros karjerų. Laisvalaikiu grybaudavom antrojoje Angaros saloje (pirmojoje buvo druskos fabrikas). Berniukai, įsikibę, į sunkvežimius, važiuodavo maudytis už 18 km į Belajos upę, kurios vanduo šiltesnis. Kai persikėlėm į naujus barakus Vakumnėje, netoli Angaros, tai mes, žemaičiai, dainuodavom:

Per platųjį Sibirą upė tekėjo —
Aplink — daug barakų naujų! —
O juose vargdieniai lietuviai sėdėjo
Ir verkė apleistų namų! . . .

Mokykloje, kaip įprasta, juos vadino "fašistukais". O prie įėjimo stovėdavo Reginos klasės draugas su botagėliu rankoje. Botagėlis būdavo ne bet koks: priraišiotas metalo gabaliukų. Kad labiau skaudėtų! Taip ir "šventino" visus — tarp lygių nelygius, tarp laisvų nelaisvus . . .

Regina prisimena:

— Sadistėlis sėdėjo už manęs. Nuo avitaminozės mano nugara buvo nusėta votimis. Sunku net pasijudinti. O sadistėlis nusilauždavo plunksną ir badydavo, grūmodamas, kad nesiskųsčiau. Per fizinio lavinimo pamokas, pripuolęs tvodavo per nugarą. Iškenčiau, pratylėjau. Atėmė naujametinę dovaną — veltinius . . . Paskui jis pasiliko keleriem metam toje pačioje klasėje ir mokyklos nebaigė.

— Toks finalas?

— Ne. Jis sukapojo savo motiną ir gabalus įmetė į šulinį.

Panašų atvejį iš mokyklos gyvenimo atsimena ir Vytautas: kitas nepilnametis savo klasės draugės gabalus šulinin nuleido.

O Angara vis bėga. Ja tėtis plukdo sielius į lentpjūvę. Kurį laiką sieliai plūduriuoja, pririšti prie kranto. Tuo metu aštuonmetė Tamučių Reginutė ir šešiametė Braziulių Elytė sugalvojo pastriksėti ant rąstų. Vaikai yra vaikai. Susikibę rankomis, šoka per properšas! Smagu! Bet . . . vienas kartas pamelavo: neperšoko, pakliuvo po sieliais. Ten, kur upės srovė pasiutusiai stipri ir greita. Bet gyvybės inkstinktas (o gal orientacija?) buvo dar stipresnis:

— Nepaleidau Elytės rankutės! O kita ranka laikiau įsikibusi rąsto, po vandeniu. Netekau sąmonės, bet tebesilaikiau. Visa laimė, kad netoliese skalbė moteris — prišoko ir ištraukė.

Barakuose jau pranešė tėvams:

— Vaikai Angaroje paskendo!

Atsupo. Atgaivino.

Baigė Regina Usolės vidurinę mokyklą aukso medaliu. Liepė jai palaukti, kol tą medalį iš aukščiau atsiųs. Laikas ėjo, pasibaigė stojamieji egzaminai į institutus. Įpusėjus rugsėjui, pasikvietė ją mokyklos direktorius:

— Matote . . . — nusuko akis į šalį. — Jums medalio negalima . . . Suprantate?

— Suprantu — tremtinė?

— Taip. Todėl pasirinkite, iš kurios disciplinos man įrašyti jums ketvertą — atestate turi būti viskas kaip reikiant!

Pasirinko. Metus padirbėjo elektros montuotoja, o sekančiais metais sėkmingai išlaikė egzaminus į Irkutsko Liaudies ūkio ekonomikos institutą, kurį baigė, įsigydama finansistės-ekonomistės specialybę.

Brolis Vytautas, po vidurinės, baigė Irkutsko aviacijos mokyklą. Mandatinėje, įstodamas, naiviai aiškinosi, kad šeima atvykusi ramaus gyvenimo ieškodama . . . Aviomechaniku dirbo Chabarovske. Paskui — Usolėje kalnakasybos įrenginių įmonėje įsidarbino konstruktoriumi. Iš aviacijos pasitraukė visam laikui.

Tamučių šeima išbuvo tremtyje keturiolika metų.

Pirmoji į Lietuvą grįžo Salomėja. Apsigyventi Kaune, prisiregistruoti jai padėjo Teresius Alfonsas ir jo draugas Bagdonas Petras. Pradėjusi dirbti, Salomėja įsitvirtino: nusipirko pusę namuko — vieną kambarį Panemunėje ir ėmė laukti saviškių. Jie grįžo 1963 metais.

Vytautas ir Virginijus Kaune baigė vakarinį Kauno politechnikos instituto mašinų gamybos fakultetą. Dabar Vytautas dirba konstruktoriumi "Energoremonto" įmonėje. Virginijus — "Priekalo" inžinierius-konstruktorius, ne kartą laimėjęs prizines vietas Kauno zonos išradėjų apžiūrose.

Reginai, gerų žmonių dėka, jau ten Sibire, pavyko atsisakyti paskyrimo į tolimą Sibiro užkampį. O vienos Kauno įstaigos vadovai dėjo visas pastangas, kad įdarbintų ją Kaune, visai nepaisydami tų, kuriems: "kam čia tremtiniai reikalingi!"

— O aš tais laikais dar gerai lietuvių kalbos nemokėjau! Ir butą padėjo įsigyti! — džiaugiasi Regina. — Yra pas mus daug gerų, kilnių žmonių, ką ir besakyti . . . Tie, žemai puolę, purve vartosi. Buvo pas mus "specialistų" — gulintį mušti . . . Kai kurie gal dar ir dabar prezidiumuose sėdi, pučiasi, kaip varlės agurkuose . . . Blogio bumerangas sugrįžta atgal ir bado kai kam akis . . . O mes grįžome į Lietuvą! GRĮŽOME!

Visiškai sutinku su ja.

Taip. Mekena dabar buvę stribai kaip ožiai kopūstuose! Tegul. Mes nesuvesdinėjame sąskaitų. Tik konstatuojame istorinius faktus. Mes, kurie rašėme TREMTINIŲ TAUTOS istoriją . . .

Taip, mes tik "pasivažinėjome"! Mūsų galvų nemaustė ant kuolų. Mums nelupinėjo akių, kaip Tamerlano laikais!

Mus paprasčiausiai sodino į gyvulinius užkalamus vagonus! Su visom, iš to išplaukiančiom pasėkmėm . . .

Pasaulis aikčioja dėl įvykių Libane.

Pasaulis gelbsti nukentėjusią nuo sausros Etiopiją. Tiesia visuotinės pagalbos ranką dešimtims tūkstančių, nukentėjusiųjų nuo žemės drebėjimo Armėnijoje. Bet jis gražiai tylėjo, kai metodiškai naikinant mūsų darbščią, talentingą ir seną Europoje tautą, — visą dešimtmetį į Sibirą ėjo ešelonai su pasmerktais šimtais (šimtais!) tūkstančių lietuvių! Tylėjo pasaulis: buvo aklas ir kurčias!. Ausis užsikimšo Tarptautinis raudonasis kryžius! Veltui mes dainavome: "Į Irkutską rieda ešelonai! . . . — Sąžine pasaulio, ar matai"? NEMATĖ!

Todėl kiekvieno žmogaus tremtis — atskiras žygdarbis!

Senoji Tamutienė, visiškai pasiligojusi, leidžia senatvės dienas ant vaikų rankų. Fizinės sveikatos nėra, o protas — lietuviškai šviesus!

— Vaikai mano geri! — sako. — Ir vaikaičiai — visų džiaugsmas. Labai gabūs ir darbštūs visi. Turiu jų keturis Vytauto sūnūs Daivaras ir Edvinas, mano jauniausiojo, Sibire išvargto Virginijaus dukrelės — Ieva ir Rūta. Abi mokosi Naujalio meno mokyklos muzikos skyriuje.

Gražiai bendrauja tarp savęs visa šeima. Atkaklių žemaičių, prievarta paverstų sibiriečiais, šaknys dabar pačioje Lietuvos širdyje — Kaune.

Mes kalbame apie tai su Regina. Tik dabar sužinojau, kad likimo verpstė, pradėjusi verpti mums bendrą siūlą prieš 40 metų viename taške — Sibiro Isolėje, atverpė iki kito bendro taško čia — Lietuvoje!

. . . Prisimenu septynerių metų mergaitę rimtomis, mąsliomis akimis, matytą Žilgorodoko barakuose. Skendusią Angaroje po sieliais.

Ir kasdien Lietuvos statybos bei architektūros mokslinio tyrimo instituto koridoriuose, valgykloje, Mokslinės tarybos posėdžiuose sutinku ją — tą pačią Reginą Tamutytę — Levandauskienę. Apsukome ešelonais pusę žemės rutulio. Ir be jokių talismanų, kone kosminiu tikslumu atsikvėpėme gimtojoje žemėje. Vėl bendrame taške!

Atsitiktinumas?

Ar išimtis? Bet išimtis tik patvirtina taisyklę: ČIA MŪSŲ NAMAI!

". . . kas buvo nieks — tas bus viskuo!"
(Iš Internacionalo)

VI. NUKRYŽIUOTIEJI

Mano širdyje dega užgesusios žvaigždės šviesa.

Mirtinos žaizdos atveriamos ne visada ir ne kiekvienam. Ilgai tylėjusi, manęs ieškojo moteris, kurios dabar jau nebėra. Ji mirė tarsi dangaus šviesulys, kurio šviesa dar sklinda šimtmečius. Motina — lietuvė, kuri norėjo papasakoti apie savo tremtį. Apie tai, kaip ji traukė iš bado nasrų savo vaikus, pjaustydama juostomis savo kūną . . . maistą vaikams . . .

Aš negirdėjau jos balso. Nemačiau veido. Jaučiuosi dėl to kalta. Būsiu dar kaltesnė, jeigu praeisiu pro šalį, sutikusi "svetimą" skausmą. Jeigu neišklausysiu ir nutylėsiu.

1.

Sėdi prieš mane Boleslovas Šabūnas. Jis panašus į nuimtą nuo kryžiaus. Pamažėle teka sūri jo prisiminimų versmė.

Gyveno Kaišiadorių miškų vienkiemyje valstiečio šeima. Keturios dukterys. Ir keturi sūnūs. Boleslovas — vienas iš jų. Atsidalino ir su seserim Domicele tapo 4 ha savininku. Augino duoną, ganė gyvulius. Pilnoje santarvėje su gamta gyveno. Gal ir suprato medžių ir žvėrių kalbą, o gal garbino Saulę ir Mėnulį — pagonių dievus? **(Bus daugiau)**

Garbės svečiai ir bendradarbiai "Tėviškės žiburių" pokylyje. Iš kairės: VANDA KRALIKAUSKIENĖ, AURELIJA BALAŠAITIENĖ, prof. ANTANAS MUSTEIKIS, LAIMA SENKEVIČIENĖ Nuotr. St. Dabkaus

Lietuvis intelektualas namie ir svetur

Albino Baranausko romanas "Profesorius Rakūnas"

K. BARĖNAS

(Tęsinys iš praėjusio nr.)

Miunchene buvo susibūrusių nemaža Rakūno vadovaujamos organizacijos narių inteligentų, kurie protarpiais suvažiuodavo pas savo pirmininką. Stovyklos gyventojai su nepasitenkinimu sutikdavo tokius suvažiavimus, nes tada, kai svečiai užplūsdavo, jiems būdavo sumažinamos maisto normos. Patekęs maisto sandėlyje tarp nepasitenkinimą reiškiančių, pasakotojas irgi prasižiojo. Komendantas Rakūnas išvadino jį komunistų agentu, ir tam teko keisti stovyklą. Kodėl užsipuolė jį, o ne kurį kitą? Užsipulti tokiais kaltinimais anuomet buvo lengva. Tai būdingas laiko ženklas dėl pačių niekų įtarinėti. Šiuo atveju įtarimą galėtume bandyti pateisinti gal tuo, kad pasakotojas atsisakė įstoti į Rakūno organizaciją ir dar net taip prasitarė, kad profesorius ir nihilizmą įžiūrėjo.

Išsiskyrė jie ir šįkart taip, kad, rodės, jau niekada nebepajėgs viens kitam ištiesti rankos. Bet likimas buvo palankus ir suvedė juos Amerikoje į tą patį Vudfordo miestą, kuriame pasakotojas gavo darbą dideliame fabrike ir išdirbo jame iki pensijos, o laisvalaikius paskyrė kūrybai. Palaimingas tas likimas, nes rašytojui davė progos vėl iš arti sekti profesoriaus gyvenimą ir parašyti apie jį knygą... Rakūnas ten atsikraustė pilnas vilčių, kad jo dukrelė galės studijuoti, o jis ir darbą padorų susiras, ir dar pajėgs į lietuvišką visuomeninę veiklą įsijungti.

Susitikimas tų abiejų vyrų tame mieste buvo nuostabiai šviesus, jokiu būdu ne toks, kokio buvo galima tikėtis po ano išsiskyrimo Vokietijoje. Kas gi per tuos kelerius išsiskyrimo metus galėjo paveikti profesorių užmiršti savo buvusiam draugui mestus kaltinimus? Mįslė gal ir atspėjama. Pasakotojas tada buvo jau ne tik fabriko darbininkas, bet ir rašytojas, autorius knygos kaip tik apie abiems artimas gimtąsias vietas. Tai Rakūnas, vos spėjęs pasisveikinti, ima atmintinai cituoti ištraukėlę iš tos knygos, kuri matyt, svetimame krašte ypač šildė širdį.

Profesoriui Amerikoje nesisekė. Jeigu šį romaną skaitančiam kam nors kiltų klausimas, ką prof. Rakūno nesėkmėmis Amerikoje rašytojas norėjo pasakyti, atsakymo, manytume, nebūtų ko toli ieškoti. Norėjo parodyti, kaip sunku buvo ten įsikurti kai kuriems inteligentams. Kiek jis toje lietuviškoje bendruomenėje patyrė visokių patyčių, daugiausia žinoma, iš senosios išeivijos atstovų!

Sunkias sąlygas jis turėjo lenkų vienuolyno kolegijoje, ir jam, gavusiam pečkurio darbą, net patarta neprasitarti apie savo mokslinius titulus. Teko kęsti paniekinimus.

O kaip sekėsi Vutforde? Kepykla čia buvo jo pirmoji darbovietė ir dar tokia, kurioje mašinos pagaikščiais sustabdomos, ir darbininkai turi apskretę vaikščioti. Neužsikabinęs Čikagoje, vėl grįžo į kepyklą. Užsikabinęs fabrike kaip tarnautojas, greit buvo airių išėstas. Viltis gauti lietuviško darbo Čikgagoje nuėjo niekais, ir šįkart jį negražiomis kombinacijomis apstatė jo sukurtosios ir vadovaujamos draugijos šaunusis elitas! Jeigu ne jo dukterį vedęs lietuviškos kilmės profesionalas (Lietuvoje nukaltu terminu šnekant – santechnikas, o angliškai – plumberis) Petersonas, šis talentingas ir mokytas bei dvasiškai pajėgus žmogus tose užkaborių įmonėlėse be prasmės būtų nelaiku pribaigęs sveikatą didžiųjų galimybių krašte. O žentas sudarė jam tokias sąlygas, kad profesorius dar prirašė knygų ir straipsnių – davė nemažą įnašą ir pajėgė šviesiai praleisti senatvę.

Sutelkdamas dėmesį daugiausia ties profesorium, neužmiršdamas ir savęs, kurio gyvenimas kaip mokytojo ir paskui fabriko darbininko mažiau sudėtingas buvo (darbo dienos fabrike, o laisvalaikis skirtas rašyti), pasakotojas visoje toje istorijoje skaitytojui duoda progos susitikti ir su kitais personažais. Iš jo ir Rakūno pradžios mokyklos laikų turime du mokytojus: Tai Brundza, apie kurį pasakyta, kad vargu kur pasaulyje bepasitaiko tokių mokyklų, į kokią jie ėjo, tačiau jeigu tokių kur nors būtų, tai jos neturi Brundzos, nes sako, "mūsų mokykla buvo sunkiai pakartojamas derinys kaip tik šių dviejų dalykų: jaunutės Lietuvos ir senojo pedagogo". Kai tasai patriarchiškas senukas (pasakotojui jo išvaizda priminė Pilsudskį) mirė, buvo atsiųstas taip pat originalus Demikis. Jie taip savitai pavaizduoti, kad pasakotojas ir profesorius po daugelio metų Amerikoje ne tik prisimena juos, bet ir pasiginčija, nes vienam Brundza, o kitam Demikis paliko geriausią įspūdį visam gyvenimui.

Tų originalių antraeilių veikėjų – visa galerija. Vaizduojami daugiausia vis tie, su kuriais susiduria profesorius. Čia ir lenkų kolegijoje jį pečkurystės mokę vienuoliai, ir tasai čipmonkiu vadintasis Petersonas, ir kepėjas Mikalauskas, ir kiti. Keletas tokių plačiau vaizduojami ir iš tų laikų, kai būsimasis profesorius dar tebesimokė pradžios mokykloje. Tai malūnininkas Parandauskas ir jo duktė, kurią buvo įsimylėjęs Rakauskutis, bet vedė ne ją, o aukštuosius mokslus padėjusių išeiti Kaufmanų Otiliją. Albinas Baranauskas mėgsta detaliai nutapyti savo vaizduojamųjų žmonių portretus. Jr jam tai sekasi: iškyla į paviršių išvaizda ir iš laikysenos jų vidus.

Įdomus vaidmuo ir to pasakotojo, kurio nežinome nei vardo, nei pavardės. Visa romano aplinka tiek gimtosios Lietuvos su jos žmonėmis, tiek ir svetimų kraštų pavaizduota taip, kaip jis matė ar girdėjo. Tarpais jis dėl šio bei to paberia ir savų minčių. Štai ruošdamasis pasakoti, ką alkoholis padarė su vargšu malūninku Parandausku, jis šitaip pakalba: "Alkoholis žmogų sušvelnina, nudildo briaunas ir kampus, išlyginą charakterio raukšles, uždega draugiškumu ir įkvepia meilės artimui". Išimtį iš tos taisyklės, sako, sudaro septyni ar aštuoni nuošimčiai išgeriančiųjų.

Dar įdomesnė rašytojo į to pasakotojo lūpas įdėta ir argumentais pagrįsta mintis apie visuomeninį darbą. Prof. Rakūno nekrologe lyg ir koks kaltinimas buvo įrašytas, kad nedalyvavo visuomeniniame gyvenime. Toks priekaištas dažnai esąs išgirstamas: "Pas mus tremtyje vyrauja nuomonė, kad svarbiausias ir pagrindinis lietuviškumo apsireiškimas yra lankymasis susirinkimuose, minėjimuose, posėdžiuose, akademijose, pobūviuose, piknikuose, gegužinėse, Kaziuko mūgėse, vakaronėse, kongresuose, suvažiavimuose, dainų šventėse, studijų savaitėse, simpoziumuose ir kitokiuose daugiau ar mažiau viešuosiuose parengimuose".

Šventa tiesa pasakyta: jei Rakūnas būtų laiką ir energiją paskyręs organizacinei veiklai, tai lietuvybės reikalas būtų lygiai toje pačioje vietoje, kurioje jis yra dabar, o įnašas į lietuvių kultūrą būtų mažesnis šešiomis knygomis ir penkiasdešimčia mokslinių straipsnių. Tas pats, žinoma, tiktų pasakyti ir apie šios Alb. Baranausko romano istorijos pasakotoją, kuris irgi rašė knygas, bet nei susirinkimuose, nei posėdžiuose nebuvo linkęs leisti laiką.

Žinoma, visokių suėjimų-subuvimų organizatoriai savo žygių pasisekimą matuoja tuo, kiek žmonių sutraukia tie renginiai. Trokštama, kad visi iki vieno sueitų nors pasėdėti ir pasiklausyti ar pasižiūrėti.

"Tėviškės žiburių" bendradarbiai. Iš kairės: KAZYS MILERIS, dail. ELENA DOCIENĖ, ANTANAS SUPRONAS

Rokas ir nosis

Mokė vilniečius vyresnysis brolis iš Rytų, o dabar — iš Vakarų

ANTANAS MUSTEIKIS

Pasiremdamas hedonistine bei pornografine filosofija, jog "komedijos sąlygomis"... "juokdariai turi teisę"... "net judesiais ar išvaizda interpretuoti vyrų-moterų erotinį žaismą", kritikas Pr. Visvydas pataria savo nepažįstamam kolegai recenzentui Dainiui Razauskui "nekišti nosies į metalo roko spektaklius" (žr. "Komedija ir dvasinis orumas", "Akiračiai", 1988 m. 10 nr.).

Tas straipsnelis trumpas, bet jo pretenzijų ilgis nesuvaržytas. Galime pradėti nuo ką tik paminėtos nosies. Ar ne įmantri diskriminacija? Kritikas savo nosies netrampo, o kolegos nosį drausmina. Žinoma, turi stiprią kortą: jis tai daro kilniu, altruistiniu tikslu — kad išganytų ne savo, o kito sielą ("dvasinį orumą", "dvasinę sveikatą").

Ar tik nebus čia mūsų garbus kritikas įprastai paslydęs, t. y. sumaišęs recenzento asmens bruožus (ad hominem) su temos dalykais (ad rem)? Mandagus recenzentas, pravardžiuotas "dorovės sergėtoju", galėtų tuo pačiu atsilyginti kritikui, jį pavadindamas nedorovės sergėtoju, o apie meną, kad ir komedijos žanro, ar nebus prašauta pro šikšnelę?

Keblioje būklėje vargšas Dainius Razauskas atsidūrė — tarp kūjo ir priekalo. Okupuotoje Lietuvoje jis niekaip negalėjo atsikratyti vyresniojo brolio materialinės "sveikatos" pamokymų iš Rytų, o dabar — vadinamame pertvarkos ir viešumo sezone — pastarajam talkina dar ir kitas vyresnysis patarėjas iš Vakarų.

Progą šiai išminties pretenzijai atsiskleisti davė minėtas Razauskas, 1988 m. rugsėjo 17 d. apsilankęs Vilniaus Kalnų parko estrados roko koncerte, kurio įspūdžiais jis pasidalino su "Literatūros ir meno" žurnalo skaitytojais. Recenzijoje jisai savo pastabas parėmė konkrečiais duomenimis — koncerte pastebėtais programos dalyvių veiksmais bei įvaizdžiais, nesislėpdamas po pretenzingomis bendrybėmis, ko kaip tik galėtų pasimokyti mūsų kritikas, tik vargu ar orumas būtų tam palankus.

Recenzentas, ilgus dešimtmečius pragyvenęs blogio karalystėje, kur melo idėjos ir išnaudojimo apraiškos buvo tiek brukamos iš viršaus, kad net pati gyventojų sąžinė ėmė prarasti pusiausvyrą, — dabar natūraliai pasipiktino tų idėjų bei apraiškų pakaitalu — roko vulgarybėmis bei "kirkšnėmis aistromis", skatinamomis iš apačios. Beje, kritiko sofistika visa tai vadina "jaunatviškų muzikiniu emocijų įsisiūbavimu".

Kone pusę šimtmečio Lietuvos vardas tenai buvo tabu: reikėjo būtinai prikergti apeiginį priedėlį "tarybinė", nors visi žinojo, kad ten nėra tarybų, o vien totalizmas. Tik nuo praeitos vasaros buvo išdrįsta viešai deklamuoti Brazdžionio eiles apie Lietuvą bei širdį graudinančius "kur tu?", "aš čia" įvaizdžius, kai netikėtai tolerantingi, įpratinti į jaunesniojo brolio statusą tėvynainiai išvysta į sceną įsiriogalinusį priežodinį mužiką su palaidais mėšluotais apivarais: roko nesubrendėliai parodijavo "laužyta bei nukirčiuota lietuvių kalba 'Lietuva čia čia čia..." O vyresnysis patarėjas moko vilniečius pakantos ("nekišti nosies").

Okupuotieji lietuviai nuėjo į kalėjimus ir tremtį už trijų tautinių spalvų paveikslą, audinį, ypač vėliavą, nes ji buvo pasmerkta kaip šovinizmo atgyvena, o mūsų kritikas, vargiai išskiriąs patriotizmą nuo šovinizmo, neranda "nieko blogo", kai roko nesubrendėliai estradoje savo purvinomis kojomis trypia teisių milijonų ašaromis, kančia bei krauju permirkusią vėliavą.

Dar įmantriau atrodo, kai kritikas kimba prie recenzento už tai, kad tas, sovietine naujakalbe tariant, gal neįsisavinęs vad. "internacionalizmo", priešpastatyto "kosmopolitizmui", tariamai nuvertina kitataučius: "Kaip visada, dalinai kaltas užsienis"... O gal kritikas estradoje pasigedo, taip sakant, grynakraujo lietuvio, ko gero, sugrįžusio iš Sibiro, kad tas žengtų drauge su pažangiu roko menu, stebindamas tariamai nepriaugusį prie modernios kūrybos žiūrovą bei klausytoją "maivymusi, žviegimu, mėšlu, srutynais"...

Gyvenam laikus, kai lytingumu (seksu) yra "pagražinami" literatūros bei teatro kūriniai — Nikos Kazantzakio "Paskutinis Kristaus gundymas" ar Salmano Rushdie'o "Šėtoniškoji poema". Žinia, tai ne komedijos menas, tačiau blasfemija nežino ribų tarp komedijos, dramos ir tragedijos. Mūsų kritiko aprobuotas lietuviškos vėliavos niekinimas, taip pat ir lytinės vulgarybės nevertos nė skatiko, tuo tarpu minėtas poemos autorius, "arklių humoru" tariant, galėtų praturtinti blasfemijos keršytoją penkiais milijonais dolerių (ne kanadiškų, ne australiškų, bet amerikietiškų): tokia pinigų suma yra paskirta už to autoriaus nužudymą. Ir turėtume šaunų milijonierių! (Nors tokios rūšies menininkams Dantė surastų atitinkamą sauną — pirtį savo "Dieviškosios komedijos" labirinte, šioje žemėje aš vis dėlto saugočiau tokių nesubrendėlių autorių ar aktorių gyvybę). O mūsų kritiko sofistika, žinoma, žinoma, žinoma (tris kartus pabrėžiant), kaip kiekvienas blefas, remsis tuščiais žodžiais, jog jis kitką rašęs, jog jis neskleidžia blasfemijos, nors religiniu požiūriu šių laikų išsigimęs rokas išties galima laikyti blasfemija prieš moralę. Ateityje, reikia manyti, dabartiniai roko nesubrendėliai išaugs į subrendusius šėtoniškų poemų autorius ar gundymų režisierius. O pačiam kritikui dabar praverstų patikrinti, kokį konkretų "vyrų-moterų erotinio žaismo" aktą pats roko žodis iš tikrųjų imituoja...

Sakoma, kad iš perspektyvos dalykus galima tiksliau apibūdinti bei įvertinti. Tik vargiai dailininkas ar spektaklio stebėtojas mūsų kritiko perspektyvą aprobuos. Los Angeles (kritiko buveinė) yra nutolęs nuo Vilniaus aibę (tūkstančius) kilometrų. Įš tokios perspektyvos Kalnų parko estrada gali atrodyti romantiška, bet joje atliktos roko meno programos tikriausiai negalima tiksliai apibūdinti, ten pat nedalyvavus. O mūsų kritiko šokiruojanti drąsa ("nebuvau ten, nemačiau"), prasiveržusi telepatiška galia, apsprendžiančia spektaklį bei jį recenzuojančio asmens "dvasinę sveikatą", yra retas įvykis mūsų išeiviškoje istorijoje.

• **Pasirūpinkite antrine tarnyba – nematoma, kur galima slapta! Atmerkite akis ir apsidairykite, ar kur nors žmogus nėra reikalingas truputį laiko, truputį dalyvavimo, truputį draugystės, truputį globos. Galbūt jis yra vienišas, nusiminęs, ligonis, nelaimingas, kuriam tu gali padėti. Galbūt senelis, o gal vaikas. Nenusigąski, jei reikės laukti ar bandyti. Būki pasiruošęs ir nesėkmei (Albert Schweitzer).**

KULTŪRINĖJE VEIKLOJE

Saviveiklinis "Vaidilutės" teatras, įsteigtas 1985 m. rudenį Čikagoje, ruošia naują premjerą, kuriai buvo pasirinkta V. Mykolaičio-Putino vokiečių okupacijos metais parašyta keturių veiksmų drama "Daktaras Gervydas". Premjerinis spektaklis numatytas gegužės 21 d. Lig šiol jaunieji "Vaidilutės" aktoriai buvo paruošę tris premjeras. Su jais dirbo režisieriai Marytė Smilgaitė ir Darius Lapinskas. Dabar į jų eiles įsijungė aktorė Laima Šulaitytė-Day, anksčiau tik vaidinusi, o šį kartą režisuojanti V. Mykolaičio-Putino dramą "Daktaras Gervydas".

JAV LB kultūros taryba pradėjo skirstyti tradicines 1988 m. premijas, kurios bus įteiktos IX-joje premijų šventėje gegužės 20 d. Čikagoje. Tūkstančio dolerių teatro premiją Los Angeles dramos sambūriui paskyrė vertintojų komisija: Živilė Numgaudaitė-Šilgalienė, prel. dr. Juozas Prunskis, Jūratė Jakštytė-Landfield ir Česlovas Grincevičius. 1987 m. premiją buvo laimėjęs Los Angeles dramos sambūrio rež. Petras Maželis. Kita komisija – Petras Aleksa, Magdalena Stankūnienė ir Valentinas Ramonis 1988 m. $1.000 dailės premiją paskyrė dail. Zitai Sodeikienei. 1987 m. šią premiją buvo laimėjusi dail. Ada Korsakaitė-Sutkuvienė. Šių premijų mecenatas – JAV lietuvių fondas.

M. K. Čiurlionio ansamblį Klivlande, 1990 m. besiruošiantį švęsti veiklos penkiasdešimtmetį, ištiko ketvirtoji nesėkmė. Ansamblio vargai prasidėjo su jo steigėjo bei ilgamečio vadovo Alfonso Mikulskio staigia mirtimi 1983 m. spalio 14 d. Velionį tada pakeitė Rytas Babickas, miręs 1987 m. sausio 5 d. Trečiuoju M. K. Čiurlionio ansamblio vadovu buvo pakviestas muzikas dr. Bronius Kazėnas, choro ir orkestro dirigentas prie Klivlando esančiame Youngstowne. Š. m. vasario 19 d. jis pasitraukė iš M. K. Čiurlionio ansamblio meno vadovo pareigų. Ansamblio vadovybė penkerių metų laikotarpyje po A. Mikulskio mirties jau trečią kartą ieško naujo vadovo.

Dr. V. Kudirkos žurnalo "Varpas" šimtmečio sukakties minėjimą vasario 26 d. Šv. Kazimiero parapijos salėje surengė Los Angeles "Santaros-Šviesos" skyrius ir LB apylinkės valdyba. Istorikas Vincas Trumpa skaitė įdomią paskaitą "Ir šviesa, ir tiesa". Dr. V. Kudirkos "Varpą" deklamavo lituanistinės mokyklos mokiniai, Sigutė Mikutaitytė-Lownds — jo eilėraščius "Labora", "Ne tas yra didis", "Gražu, gražiau, gražiausia". Los Angeles dramos sambūrio rež. Petras Maželis skaitė satyrinius "Lietuvos tilto atsiminimus". Programon įsijungė fleitistė Kristina Mickutė su pianistu Rimu Polikaičiu ir Los Angeles vyrų kvartetas. Minėjimą papildė Broniaus Kviklio specialiai paruošta leidinių ir nuotraukų paroda.

Lietuviškas filmas "Vakar ir visada", atkuriantis lietuvių tautos buitį, senovines tradicijas, apeigas ir papročius, sausio 6 d. buvo rodomas Čikagos filmų centre. 1984 m. sukurtą filmą režisavo Gytis Lukšas, scenarijų parašęs su poetu Marcelijumi Martinaičiu. Filmavimo darbus atliko Rimantas Juodvalkis, dalyvavęs Sauliaus Mikaliuko suorganizuotame filmo rodyme Čikagoje. Filmavimui daugiausia buvo panaudota Romo Čeikaus klasikinio išplanavimo sodyba Meškuičių kaime prie Alytaus, bet ji atspindėjo visą Lietuvą įvairių jos sričių kūrybos ir liaudies papročių pavyzdžiais. Filmą pradeda dabartinių laikų archeologas, vartantis šimtametes knygas apie tautos buitį Vilniaus universiteto bibliotekoje. Tartum sapne jis atsiduria prie seno gyvenamo namo, kur jo laukia senieji gyventojai. Filman yra įjungti profesiniai aktoriai, bet jų nuotaikas atspindi ne žodžiai, tik veidų išraiškos. Žiūrovui atskleidžiami liaudies papročių epizodai, palydėti senovinėmis dainomis, retkarčiais įterptu poezijos posmu. Pro akis prabėga senieji ūkio trobesiai, laukai, žemdirbių atliekami darbai, jaunimo žaidimai ir vestuvės. Visur vyrauja lietuvių tautai būdinga rimta ir netgi liūdna nuotaika, kurią yra išsaugojusios senovinės liaudies dainos. Liaudies papročių ir tradicijų autentiškumą užtikrina filman "Vakar ir visada" įjungtas Lietuvos folkloro teatras, Vilniaus universiteto dainų ir šokių ansamblis "Ratilio", Lietuvos liaudies buities muziejus Rumšiškėse.

Išeivijos fotografas Kazys Daugėla pernai Lietuvon nuvežė trijų dalių savo nuotraukų parodą: "Lietuva", "Stovykloje" ir "Amerika". Lietuvoje jo nuotraukos darytos prieš 40-50 metų, kai ten buvo ir kitų fotografų. Unikalus yra K. Daugėlos nuotraukų rinkinys iš DP stovyklų pokarinėje V. Vokietijoje, atspindintis, pasak Pulgio Andriušio, Dievo paukštelių gyvenimą. Jį primena K. Daugėlos nuotrauka "Penkių šeimų kambarys" buvusios mokyklos klasėje, kur jos buvo atsitvėrusios penkiomis pertvaromis, pro kurias girdėjosi viskas iš kiekvieno kampo. K. Daugėlos nuotraukų paroda, pirmiausia surengta Kaune, dabar perkelta Vilniun.

Lietuvos kultūros fondas rūpinasi archeologiniais tyrinėjimais ir atnaujinimo darbais senojoje Lietuvos sostinėje Kernavėje. Šiai programai jau yra sutelkta beveik 12.000 rublių. Kernavės programai įgyvendinti Lietuvos kultūros fonde yra sudaryta patariamoji komisija, vadovaujama Vilniaus universitete dėstytoju dirbančio archeologo A. Luchtano. Paskutiniame posėdyje komisija papildyta naujais nariais – archeologais, urbanistais, gamtotyrininkais, architektais, muziejininkais. Komisija paruoš konkrečius Kernavės archeologijos ir istorijos draustinio planus. Miškų ūkis draustinio darbuotojams pastatys originalius namelius.

Vilniaus vaivados ir Lietuvos kanclerio Alberto Goštauto palaikai buvo rasti Goštautų koplyčios sienoje, vykdant paskutiniuosius Vilniaus arkikatedros atnaujinimus prieš jos grąžinimą tikintiesiems. Jau anksčiau buvo pastebėta, kad viena koplyčios siena vidaus pusėje yra plonesnė, o išorinėje gerokai sustorėjusi prie grindų. Tyrimus atliko Lietuvos mokslų akademijos istorijos instituto tyrinėjimų grupė, dirbusi Vilniaus žemutinės pilies kunigaikščių rūmų teritorijoje. Dalyvavo kitų institucijų specialistai ir bažnyčios atstovas. Istorijos mokslų kandidatas Vytautas Urbonavičius pasakoja: "Netoli grindų toje sienoje, pačiame jos centre, aptikta nedidelė kripta, neužimanti nė pusės kvadratinio metro. Ji ne iškirsta, o išmūryta specialiai: viršutinė dalis baigiasi arka. Plytų formatas ir mūrijimo technika rodė, kad siena, o kartu ir kripta išmūryta XVIII a., greičiausiai L. Stuokos-Gucevičiaus laikais rekonstruojant katedrą. Palyginti gerai išsilaikę griaučiai gulėjo apardytoje eglinių lentų dėžutėje, kurios ilgis nesiekė ir 1 metro. Greta rastas gumulas rusvo audeklo ir smulkių neaiškios paskirties metalo nuolaužų..."

V. Urbonavičius pateikia tyrimų išvadas: "Medicinos mokslų kandidatas A. Garmus nustatė, kad mirusiojo ūgis buvo apie 180 centimetrų, o mirė jis, būdamas apie 60 metų amžiaus. Apie Alberto Goštauto ūgį duomenų neturime, o išgyveno jis iš tikrųjų apie 60 metų. Tiksliai nežinoma tik jo gimimo data. Audinio gumulą tyrusi restauratorė L. Vedrickienė nustatė, kad čia būta aksominio karsto apmušalo ir brangaus itališko renesanso stiliaus drabužio liekanų. Tai rodė, kad mirusysis buvo turtingas asmuo. Be to, tarp kaulų, audinio liekanų ir dėžutės lentelių rasta senesnės medienos gabalėlių. Greičiausiai tai karsto lentų liekanos. Štai šis karstas ir buvęs iškaltas tuo aksominiu audiniu. Visa tai rodė, kad mirusysis buvo perlaidotas. Ir ne vieną kartą. Pirmą kartą jis buvo palaidotas puošniame karste ir, matyt, su turtingomis įkapėmis. Praėjus kažkuriam laikui, karstą prireikė paslėpti. Palaikai jau turėjo būti sudūlėję, o karstas supuvęs: visa tai kartu su karsto ir drabužių liekanomis tilpo į nedidelę dėžutę. Tačiau paslėpta buvo nepatikimai. Piktadariai kapą surado ir jį apiplėšė. Toks suardytas kapas tikriausiai ir buvo rastas tvarkant Katedrą XVIII a. gale. Išmūrijus minėtą kriptą, palaikai kartu su aplaužyta dėžute perlaidoti dar kartą. Dėžutė netaisyta, palaikai netvarkyti. Taip jie dabar ir buvo rasti..." Kad tie palaikai yra 1539 m. mirusio žymaus Lietuvos politiko A. Goštauto, liudija sutampanti gyvenimo trukmė, drabužių liekanos, susietos su A. Goštauto mirties laikotarpiu, ir pats faktas kad mirusysis palaidotas Goštautų koplyčios sienoje, po A. Goštauto memorialine lenta. **V. Kst.**

Vilniaus universiteto dainų ir šokių ansamblis, keisdamasis gastrolėmis su Toronto "Gintaru", šį rudenį atvyks koncertams į Kanadą ir JAV

Atvyksta Vilniaus universiteto ansamblis

Jaunatviškas šokis, linksma daina, tyras liaudies instrumentų skambesys užburia Vilniaus universiteto ansamblio programos žiūrovą, apsupa jį lietuvių liaudies meno gyva dvasia. Dėka ansambliečių energijos, žiūrovas susiduria ir su šiandien Lietuvoje tebekuriamais liaudies meno elementais, ir su žila. garbinga senove, kurios fone steigė ansamblį globojąs universitetas.

Šių metų rudenį Vilniaus universiteto ansamblis koncertuos Šiaurės Amerikoj. Tai bus antroji dalis tarpusavio pasikeitimo su Toronto "Gintaro" ansambliu. (Gintariečiai Lietuvoj koncertuos š. m. gegužės mėnesį). Daugeliui išeivijos lietuvių tai bus pirma proga pamatyti plačiam pasaulyje išgarsėjusį ansamblį. Nors 1944 m. įsikūręs ansamblis veikia universiteto prieglobstyje ir daugiausia koncertuoja universiteto salėse, nėra Lietuvoje kampelio, kurio ansamblis nėra aplankęs. Be šio ansamblio nepraeina nei viena dainų šventė, nei vienas festivalis, nei viena Pabaltijo studentų dainų šventė "Gaudeamus".

Vilniaus universiteto ansamblis gerai žinomas ir už Lietuvos ribų. Jau antrais veiklos metais buvo pakviestas į sąjunginę meno saviveiklos apžiūrą Maskvoje ir tapo laureatu. Nuo to laiko ansamblis ir laikosi pirmaujančiose vietose. Dažnai kviečiamas pasirodyti kitose Sovietų Sąjungos respublikose ir ypatinguose renginiuose Maskvoje. 1980 m. koncertavo Olimpiados dalyviams. 1974 m. kolektyvas koncertavo Austrijos miestuose, pasirodydamas tarptautiniame Burgenlando festivalyje ir Zalcburgo festivalyje "Jaunimo scena". Ten svečiai iš Prancūzijos buvo tiek sužavėti lietuviškais šokiais ir dainomis, kad 1976 m. pakvietė ansamblį kartu su kitais ansambliais iš devynių pasaulio šalių dalyvauti Marselio tarptautiniame folkloro festivalyje.

Pasisekimas Marselyje lydėjo Vilniaus universiteto ansamblį į didesnius folkloro festivalius, Nicoje, Kanuose ir Martigoje. Visur susilaukė gražaus įvertinimo, pasigėrėtinų recenzijų. Nicos festivalio direktorius ansambliui suteikė aukščiausią garbę, pakviesdamas atvykti dar ir kitais metais. Mat Nicos festivalio įvairumas paprastai užtikrinamas kasmet kviečiant naujus ansamblius.

1977 m. ansamblio reprezentacinė grupė pasirodė ir Paryžiuje įvykusioje tarptautinėje parodoje. Per paskutinį dešimtmetį ansamblio koncertais žavėjosi Vengrijos, Lenkijos, Čekoslovakijos, R. Vokietijos, Bulgarijos, Belgijos, Italijos ir Suomijos gyventojai. Net Tokijo televizija transliavo dokumentinį filmą apie ansamblio veiklą.

Sakoma, kad patekti į Vilniaus universiteto ansamblį yra tiek pat sunku, kaip įstoti į patį universitetą. Kartu su ansamblio ilga ir plačia veiklos istorija šis faktas liudija kolektyvo aukštą meninį lygį. Ansamblio programos savitos, jungiančios senąsias tradicijas su dabartimi. Pasak ansamblio meno vadovo Vido Aleksandravičiaus žodžiais – liaudiška ir šiuolaikiška – tiksliausiai nusako ansamblio meninę kryptį. Nūdieniai kompozitoriai ir choreografai bendradarbiauja su ansambliu semiasi iš liaudies meno šaltinių, pritaiko viską šiuolaikiniam studentui, atlikėjui, ir žiūrovui.

Nei vienas iš mūsų šį rudenį neturėtų praleisti retos progos pamatyti Vilniaus universiteto ansamblį. Ligi šiol jo gabumais ir stipriu pasiruošimu žavėjosi daugelis Europos šalių gyventojų. Pagaliau ir mums, išeivijos lietuviams pasitaiko proga jų darbo vaisiais pasidžiaugti, pasigėrėti jų kūryba.

Kaip anksčiau užsiminta, ansambliui jau eilę metų vadovauja Vidas Aleksandravičius. Jam talkina ansambalio vyriausioji baletmeistrė Tamara Kalibataitė ir baletmeistrė Alina Kirvaitienė. Liaudies instrumentų orkestrui vadovauja Daiva Čičinskienė ir Kastytis Mikiška, chorui – Vytautas Abaris.

* * *

Lietuviško šokio ir dainos gerbėjai kviečiami paremti "Gintaro" ansamblio išvyką Lietuvon. Ansambliečiai, kurių dauguma yra studentai, savo noru, savo lėšomis ir savo vasaros atostogų sąskaita vyksta į Lietuvą. Kadangi išvyka tęsis iki birželio mėnesio vidurio, daugeliui bus sunkumų su vasaros darbais. Todėl visuomenės finansinė parama labai reikalinga kelionės išlaidų sumažinimui. Už kiekvieną auką, gintariečiai bus dėkingi. Mecenatai, aukoję $100 ar daugiau, ir garbės mecenatai, aukoję virš $200, bus ypatingai atžymėti. Tarp kitko, garbės mecenatams bus parūpinami bilietai į susitikimą su Vilniaus universiteto ansambliu Toronte.

Aukas priima specialiai sudarytas tėvų komitetas, kuriam vadovauja Bronius Saplys, tel. 654-9052. Taip pat abejuose Toronto lietuvių bankeliuose atidarytos sąskaitos "Gintaro išvykos į Lietuvą" vardu. Gera proga asmeniškai įteikti aukas per "Gintaro" metinį koncertą, balandžio 16, sekmadienį, 5.30 v.p.p., Anapilio salėje. Koncerto programoje, pavadintoje "Kelionė per Lietuvą", pasirodys visos šokėjų grupės, nuo mažiausių iki vyriausių vykstančių į Lietuvą ir dainininkių vienetas. **R.**

(Naudotasi Vilniaus universiteto leidiniu – "Universiteto ansamblis", 1985).

Lankė ambasadas

Vasario 16 gimnazijoje V. Vokietijoje mokosi mokinių iš 10 įvairių pasaulio kraštų. Lietuvių jaunimo sąjunga sumanė nepriklausomybės šventės proga suorganizuoti ambasadų lankymą Bonoje.

Sąjungos valdyba pasikvietė iš Romos Algį Sodonį (Lietuvių informacijos centro bendradarbį), kuris mokiniams aiškino, kaip svetimtaučius supažindinti su dabartiniais įvykiais Lietuvoje. Andrius Šmitas, gimnazijos direktorius, išryškino mokiniams Molotovo-Ribbentropo slapto susitarimo pasekmes. V. Vokietija iki šiol šio susitarimo nėra atšaukusi, tačiau pareiškusi, kad jis buvo neteisingas.

Per istorijos pamokas buvo nagrinėjamas nepriklausomybės paskelbimo aktas. Prieš išvyką mokiniai kelias dienas rašė peticijas, rinko medžiagą iš laikraščių apie Lietuvą ir susidarė pakankamą informaciją. Išvykos išvakarėse buvo pamaldos už Lietuvą.

Mokiniai iš Australijos, Brazilijos, Urugvajaus, JAV ir Kanados aplankė savo ambasadas ir įteikė peticijas. Lietuvių jaunimo sąjunga suorganizavo mokinių pasimatymus su Vokietijos užsienio reikalų ministerija, socialdemokratų ir žaliųjų partijos atstovais.

Brazilijos ambasadoje buvo pareikšta, kad Brazilija pripažįsta Baltijos valstybių aneksiją dėl ekonominių priežasčių. Supranta, kad Lietuva buvo okupuota prieš žmonių valią.

Urugvajus nepripažįsta aneksijos ir visuomet parems Pabaltijo bylą, jei tik ji bus svarstoma Jungtinėse Tautose. Australija irgi nepripažįsta aneksijos. Ambasados atstovė, kuri priėmė mokinių delegaciją, buvo gerai susipažinusi su Baltijos kraštų problemomis ir būkle. Argentinos ambasada atsisakė priimti.

JAV ambasada iš anksto atsisakė mokinius priimti. Bet jaunieji JAV piliečiai vis vien nuvyko į ambasadą ir reikalavo trumpo pasimatymo su kuriuo nors pareigūnu. Pasirodė Harry Brown, kuris priėmė peticiją, padėkojo ir nuėjo. O kiti mokiniai, kurie laukė autobuse, amerikiečio kareivio, sėdinčio "riot" tanke, buvo nuvaryti nuo ambasados žemės. Tie patys mokiniai aplankė didžiųjų laikraščių agentūras. Bet jos jų nepriėmė dėl "laiko stokos".

Maloniai savo piliečius priėmė Kanados ambasada. Juos sutiko Henry A. Kan (Counsellor & Consul Public Affairs) ir Michael Devall (Emsassy's Political Adviser). Jie mokinius išlaikė porą valandų ir pavaišino.

Pirmiausia jie aiškino, kaip žiūri į Pabltijo klausimą, nepripažįsta aneksijos, priminė svarbią dr. J. Zmuidzino poziciją. Kanada su NATO šalimis tyrinėja kaip išlaikyti nepripažinimo politiką, ką daryti ir ko nedaryti, ir kaip pagelbėti Baltijos kraštams. Komisijoje dalyvauja lietuvis iš Otavos. Kanados valdžia įvertina Baltiečių Bendruomenes, gauna iš jų vertingos informacijos apie būklę Pabaltijy. Ryšium su "perestroikos" politika yra padaryta Sovietų Sąjungoj pažanga, ypač žmogaus teisių srityje. Bet yra sunku komunistinėje sistemoje pereiti į demokratinę pliuralistinę tvarką.

Kanados valdžiai yra žinomos ir ekologinės problemos, didelė gamtos tarša. Ignalina gali būti antruoju Černobiliu.

Po savo aiškinimų ambasados pareigūnai klausinėjo mokinius apie naujausius įvykius Lietuvoje, kaip gaunama informacija, kokie įspūdžiai, kai jie lankėsi Lietuvoje. Priminė, jei Kanados piliečiai susilaukia sunkumų su vizom ar muitinėse, turėtų pranešti Užsienio reikalų ministerijai, tokiomis žiniomis ji domisi.

Vasario 16 gimnazijos choras, šokių grupė ir orkestras atliko meninę programą Hiutenfelde nepriklausomybės minėjime, kurį surengė Lietuvių Bendruomenė. Programoje dalyvavo Prancūzijoj gastroliavęs pagarsėjęs vaikų choras "Ąžuoliukas". Prieš tai pamaldose choras giedojo lotyniškai. Visus sujaudino giesmė "Lietuva brangi".

Juozas Laurinavičius

• **Neturėkime dvejopos sąžinės: vienos katalikiškos asmens gyvenime, antros pagoniškos visuomeniniuose ir valstybiniuose reikaluose. Skaudu žiūrėti, kaip kartais tėvynės vaikai stoja vienas prieš kitą.**
Vysk. K. Paltarokas

Rusų spaudoje pasižvalgius

Paryžiaus rusų savaitraštis "Ruskaja Mysl" vasario 10 d. laidoje rašo: "Vilnius, šiandien (vasario 6 d.) Gedimino (katedros) aikštėje įvyko mitingas, kuriame dalyvavo tūkstančiai asmenų. Mitingas buvo susietas su Europos parlamento delegacijos vizitu Baltijos kraštuose. Jai vadovavo Baltijos kraštų grupės Europos parlamente generalinis sekretorius Algis Klimaitis. Jis paskutiniuoju metu lankėsi kelis kartus Lietuvoje ir gavo plačius Sąjūdžio įgaliojimus atstovauti šiai organizacijai užsienyje. Kai kurie Klimaičio pareiškimai ir taip pat paskutinės Europos parlamento Baltijos kraštų reikalams grupės rezoliucijos iššaukė Lietuvoje prieštaraujančius įvertinimus, nes iš jų atrodo, kad Baltijos tautos nepriklausomybės ir savų valstybių nebenori, ir kad joms pakanka kultūrinės ir ekonominės autonomijos Sovietų Sąjungos sudėtyje. Ryšium su tuo Lietuvos laisvės lyga, Lietuvos demokratų partija, Lietuvos Helsinkio grupė ir Tautinė jaunimo sąjunga, pakvietė savo narius demonstruoti prieš Europos parlamento delegaciją ir pareikšti, kad lietuvių tauta jau 50 metų kovoja dėl savo nepriklausomybės ir niekad nesutiko su aneksuotos teritorijos statusu. Mitinge dalyvavo per 10.000 asmenų. Septyni kalbėtojai protestavo prieš įgaliojimus, kuriuos Sąjūdis davė Klimaičiui, reikalavo atitraukti iš Lietuvos okupacinę kariuomenę, pasisakė prieš naują konstituciją ir okupacines sąlygas. (. . .) Demonstrantai laikė plakatus su įrašais lietuvių ir anglų kalbomis: 'Raudonųjų okupantų nusikaltimus Baltijos kraštuose – Tarptautiniam Hagos tribunolui', 'Parlamentarai! Įjunkite savo kraštus į Sovietų Sąjungą' (. . .).

16 val. 30 min. prie Šv. Mikalojaus šventovės mitingo dalyviai su tais pačiais plakatais susitiko su parlamento delegacija. Klimaičiui ir delegatams teko teisintis prieš susirinkusius" (. . .).

"Tėviškės" draugijos laikraštis "Gimtasis kraštas" Europos parlamento "Baltic Intergroup" prezidiumo ir generalinio sekretoriaus Klimaičio rezoliuciją atspausdino 1988 m. lapkričio 24-30 d. laidoje. VLIKo valdyba savo sausio mėnesio biuletenyje skelbia, kad Klimaitis VLIKui nebepriklauso. Sąjūdis savo įgaliojimų jam neatšaukė.

Krata ir demonstracijos

"RM" toje pačioje laidoje rašo, kad pas Lietuvos laisvės lygos aktyvistą Arną Taujanską buvo padaryta krata. KGB tariamai ieškojo alkoholinių gėrimų spekuliacijai, tačiau vartė rankraščius ir knygas. Saugumiečiai nieko įtartino nerado.

Vilniuje sausio 27 d. ir vasario 1 d. įvyko mitingai prieš Lenkijos liaudies respublikos konsulato atidarymą Vilniuje.

Skautai Lietuvoje

Niujorko rusų kalba leidžiamas dienraštis "Novoje Ruskoje Slovo" vasario 3 d. laidoje komentuoja N. Stankevičiūtės straipsnį apie skautus, išspausdintą "Komsomolskaja Pravda" laikraštyje. Straipsnio autorė nagrinėja skautijos istoriją, jų įstatus, šūkį "Dievui ir Tėvynei" ir pan. Straipsnyje rašoma, kad skautai šiuo metu jau veikia Vilniaus Salomėjos Nėries vardo mokykloje, Kaune, Marimpolėje ir Klaipėdoje. Skautai Lietuvoje atgijo todėl, nes dar buvo gyvų nepriklausomybės laikų veteranų. Skautai prieš komunistų pionierius neveiks. Jie steigiami todėl, kad vaikai turėtų pasirinkimo galimybę. **J.B.**

Optical Studio
OPTIKAS R. SCHMID
1586 Bloor Street West,
Toronto, Ont. M6P 1A7
(Prieš Lietuvių namus)
Telefonas 535-6252
Greitas patarnavimas, neaukštos kainos. Gaunami kontakto lešiai (contact lenses).

PLJS valdyba, posėdžiavusi vasario 4 d. Toronte, aptarė lietuvių jaunimo suvažiavimo š. m. liepos 7-10 d.d. V. Vokietijoje reikalus. Iš kairės pirmoje eilėje: D. Kalendraitė, P. Mickus, M. Šaltmiraitė; antroje eilėje: M. Spudaitė, pirm. A. Saplys, JAV lietuvių jaunimo sąjungos pirm. D. Sužiedėlis, R. Virkutytė, M. Balaišytė, R. Rudaitytė

Tradicinę skautų Kaziuko mugę kovo 5 d. suruošė "Šatrijos" ir "Rambyno" tuntai Toronto Prisikėlimo parapijos salėje Nuotr. St. Gineičio

Sąjūdžio seimo rezoliucija

Lietuvių informacijos centro pranešimu, balandžio 1 d. Vilniuje Sąjūdžio seimo IV-je sesijoje buvo išklausytas ekonomisto Kazimiero Antanavičiaus pranešimas, ir po ilgesnių diskusijų priimta rezoliucija, pasisakanti prieš Maskvoj paskelbtus ekonominio persitvarkymo principus.

Jais numatomas tik eilinis ekonomikos valdymo pertvarkymas. Nėra atmetamas administracinis-komandinis valdymo metodas. Nepanaikina žinybų diktato, nesudaro sąlygų įmonėms, ūkiams ir organizacijoms tapti ekonomiškai savarankiškomis. Nesprendžiamas ir nuosavybės teisinis klausimas, be kurio negali veikti komercinės, šeimyninės įmonės ir ūkiai. Nekeičiama ir pinigų sistema be kurios neįmanoma normali prekyba.

Todėl rezoliucija siūlo Lietuvos vadovybei bendromis jėgomis sudaryti ekonominio savarankiškumo programą, paruošti įstatymų projektą ir jį pateikti Lietuvos TSR aukščiausiajai tarybai.

Seimas nutarė sudaryti teisininkų-istorikų komisiją, kuri paruoš Molotovo Ribbentropo pakto pasekmių įvertinimą Lietuvai. Komisiją sudaro: Kazimieras Motieka, Arvydas Juozaitis, Jurgis Oksas, Bronius Genzelis, Mečys Laurinkus. Komisijai palikta teisė įtraukti ir daugiau narių.

Toje pačioje seimo sesijoje vyko gyvos ir karštos diskusijos dėl Lietuvos TSR konstitucijos projekto, kuris buvo neseniai paskelbtas susipažinimui.

Lietuvos laisvės lyga galvoja, kad konstitucijos svarstymas okupacinėse sąlygose yra neįmanomas. Pirmiausia sovietai turi atitraukti iš Lietuvos kariuomenę.

Sąjūdis yra kitokios nuomonės. Konstitucijos svarstymas galįs būti naudingas apsaugoti Lietuvos interesus nuo Maskvos diktatų. Tuo klausimu dauguma seimo narių pasisakė už dvilypį "Atgimimo" redaktoriaus Romualdo Ozolo pasiūlymą. Pirma, reikia spausti Aukščiausiąją tarybą, kad artimiausioje ateityje pasektų Estijos pavyzdžiu ir paskelbtų respublikos suverenitetą. Antra, nukelti konstitucijos svarstymą iki rudens. Mat rudenį sąjūdiečiai gali laimėti Aukščiausios tarybos rinkimus. Tada būtų naujos sąlygos tokiam svarstymui.

Seimas nutarė tuo reikalu paskelbti "Pareiškimą Lietuvos žmonėms." Pareiškime nurodomos pagrindinės ginčytinos vietos ir perspėjama neskubėti pritarti valdžios paskelbtai konstitucijai.

* * *

Sovietų Sąjungos aukščiausiajai tarybai, Gynybos ministerijai ir Pabaltijo karinei apygardai Sąjūdžio moterų grupė "Saulėtekis", Katalikių moterų susivienijimas "Karitas" ir Tarptautinės žmogaus teisių organizacijos Lietuvos skyrius pasiuntė pareiškimą, kuriame rašoma:

"Jau seniai pastebėta, jog skirtumas papročiuose, kultūroje, kalboje ir netgi tikėjime tarp kareivių yra viena iš svarbiausių nestatutinių santykių armijoje priežasčių. Mes būsimų šaukiamųjų motinos matome tiktai vieną būdą palengvinti tarnybą armijoje savo sūnums, tai yra palikti juos tarnauti Lietuvoje."

Toliau reikalaujama, kad būtų atidėtas jaunuolių šaukimas į armiją ir paskelbtas įsakymas, jog jaunimas gali tarnauti Lietuvos teritorijoje ar išskirtinais atvejais Pabaltijy. Dar savo parašais pareiškimą parėmė Sąjūdžio Vilniaus taryba ir Seimo taryba.

* * *

Papildomi rinkimai. Lietuvoje balandžio 9, sekmadienį, vyko papildomi liaudies deputatų rinkimai. Sąjūdžio remiami kandidatai laimėjo penkias iš aštuonių vietų. Jie pralaimėjo Ignalinos apygardoje ir dviejose Vilniaus apygardose. Vienoje apygardoje dar bus kiti rinkimai. Sąjūdiečiai yra laimėję 36 vietas iš 42.

Pasaulio lietuvių jaunimo sąjungos valdyba
kviečia visus lietuvius dalyvauti
SĄSKRYDYJE - RYŠIAI SU LIETUVA
Susitikimas su bendraamžiais iš Lietuvos įvyks **1989 m. liepos 7-10 d.d.**
Vasario 16 gimnazijoje Vakarų Vokietijoje. Registruotis iki **1989 m. gegužės 31 d.** pas Ritą Rudaitytę, 74-222 MacLaren Streeet, Ottawa, Ontario K2P 0L8 Canada.
Tel. (613) 231-7638.

Toronto Maironio mokykla ir Aukštesnieji lituanistiniai kursai
maloniai kviečia Jus dalyvauti
Iškilmingame užbaigimo akte ir 40 metų sukakties pokylyje,
kuris įvyks š.m. gegužės 26, penktadienį, 6.30 v.v., Prisikėlimo parapijos salėje.
MAIRONIO MOKYKLA
Bilietai gaunami mokykloje arba pas B. Batraks tel. 271-1640.

HALLING ELECTRICAL
(Estonian)
Gyvenamiems namams ir komerciniams pastatams.
- elektros išvedžiojimas
- elektros vielų atnaujinimas
- elektrinis šildymas
- vėdinimo įrengimas
- geras darbo atlikimas

Tel. 762-9190 LIC E 1044

SUKAKTUVINIAI SVEIKINIMAI "Tėviškės žiburiams"

Negalėdamas asmeniškai dalyvauti "Tėviškės žiburių" 40 metų sukakties paminėjime, maloniai prašau priimti, nors ir raštu, mano nuoširdžiausius sveikinimus, gilią padėką ir geriausius linkėjimus.

Per 40 metų "Tėviškės žiburiai" entuziastiškai puoselėjo religines, tautines, kultūrines ir socialines vertybes. Savo taikliais ir gilios minties vedamaisiais buvo lyg švyturiu mūsų išeivijos ūkanotame gyvenime. Platus korespondentų tinklas vienijo ir skatino po visą pasaulį išsisklaidžiusių lietuvių visuomeninę veiklą. Per visą šį 40 metų laikotarpį "Tėviškės žiburiai" išliko ištikimi steigėjų tikslui – tarnauti visiems lietuviams, nežiūrint kokiai partijai ar religinei bendrijai jie priklausytų. Slenkant metams, skaitytojų skaičius ir laikraščio aktualumas nemažėjo, bet augo ir dabar šią garbingą sukaktį jis švenčia kaip populiariausias lietuviškos išeivijos savaitraštis.

Maloniu sutapimu vertintotojų komisija "Tėviškės žiburius" išrinko kaip "labiausiai pasitarnavus, ugdant krikščionišką kultūrą bei krikščioniškus idealus". Prelato Juozo Prunskio "Krikščioniškos spaudos fondo" premija už 1988 metus bus įteikta "Tėviškės žiburiams" JAV Kultūros tarybos premijų šventėje.

Maloniai prašau perduoti mano nuoširdžiausius sveikinimus gerbiamiems redaktoriams – prel. dr. Pr. Gaidai, Vyt. Kasty-čiui, Jonui Andruliui, Vyt. Bal-čiūnui ir Česlovui Senkevičiui, taip pat visiems bendradarbiams, administracijai ir "Žiburių" draugijos nariams.

Su gilia pagarba ir malda,

Vysk. Paulius A. Baltakis, OFM

* * *

Malonu pasveikinti "Tėviškės žiburius", vieną iš pačių geriausių mūsų išeivijos laikraščių.

Mano nuoširdus linkėjimas, kad "Tėviškės žiburiai" šviestų dar daug dešimtmečių, kol tik Kanadoje ir JAV-se bus lietuvių. Savo šviesiais laimėjimais "Tėviškės žiburiai" verti gyvuoti dar daug dešimtmečių. Tikiu, kad "Tėviškės žiburiai" švies išeivijai kelią ir prasidėjus naujam tūkstantmečiui.

Prel. Juozas Prunskis,
Čikaga

* * *

"Draugo" redakcija sveikina "Tėviškės žiburius", švenčiančius keturiasdešimt metų gyvavimo sukaktį ir nuoširdžiai linki išteséti sunkiame spaudos kelyje išeivijos dirvonuose. Aukščiausiojo palaima, Tautos šviesa ir lietuviškas ryžtas telydi visus redakcijos, administracijos ir leidėjų darbus bei užmojus, kad išeivija gyventų tautos idealais ir laisvės tautai troškimais.

Pr. Garšva,
"Draugo" redakcija

* * *

Nuoširdžiausi sveikinimai Jūsų kilnaus laikraščio "Tėviškės žiburiai" gražaus jubiliejaus proga. Kuo gražiausios ateities ir ištvermės sunkiame darbe –

Kun. dr. Kornelijus Bučmys, OFM,
"Darbininko" vyr. redaktorius

* * *

Kai į savo rankas paimu "Tėviškės žiburius", dažnai dvasioje pasijuntu laimingoje jaunystėje savų namų jaukioje nuotaikoje, su šeimos palaima, tėviškėj mieloj. Sveikiname ir su giliu dėkingumu pagarboje lenkiame galvas "Tėviškės žiburių" redaktoriams ir visam personalui, kurie per 40 metų tokiame aukštame lygyje pajėgėte išlaikyti "Tėviškės žiburius". Linkime, kad per kartų kartas jie savo šviesa pasiektų mūsų tautos sūnus ir dukteris visame pasaulyje, jiems atskleistų mūsų tautos kultūrą, nušviestų kelią į savas tėviškes prisikėlusioje laisvoje tėvynėje ir "namo" į dangiškojo Tėvo prieglobstį.

Angelų Karalienės misijos tikinčiųjų vardu –

T. Juozas Kęstutis Butkus, OFM,
St. Catharines, Ont.

"Tėviškės žiburių" 40-ties metų gyvavimo proga siunčiu nuoširdžius vilnietiškus sveikinimus, linkėdamas, kad lietuviški Toronto "ŽIBURIAI" pasiektų kiekvieną pasaulio kampelį, kuriame plaka nors viena lietuviška širdis. Tikiu, kad Klevo lapo lietuviški "Žiburiai" vieną dieną taip pat nušvies ir gintarų krašto padangę.

K. Baronas,
"Elta-Pressedienst" redaktorius,
Vakarų Vokietija

* * *

Šia iškilminga keturiasdešimties metų sukaktuvių proga linkime administracijai, redakcijai, visiems bendradarbiams ir rėmėjams sėkmės, ištvermės tęsti "Tėviškės žiburių" tą didįjį dvasinį-kultūrinį darbą dar keturiasdešimt metų ar iki tol, kada bus "Tėviškės žiburių" redakcija perkelta į nepriklausomą Tėvynę.

"Atžalynas",
Torontas

* * *

Pirmyn į kovą už tėvynę,
Už brangią žemę Lietuvos,
Ją bočių bočiai amžiais gynė,
Už ją ir jų vaikai kovos.

(Maironis)

Gyvuokite ir švieskite po platųjį pasaulį išblaškytiems lietuviams dar daugelį metų!

Nuoširdžiai sveikiname ir linkime gražiausios ateities –

Toronto "Gintaro" ansamblis, vadovai ir tėvų komitetas

* * *

Džiaugiamės, kad jau keturiasdešimts metų "Tėviškės žiburiai" tęsia puikų darbą lietuvybės išlaikymui Kanadoje, kartu prisideda tam ir kituose kraštuose, kur yra daug jų skaitytojų. Nuoširdžiai linkime tęsti taip svarbią veiklą, Lietuvoje vykstant naujai atgimimo bangai.

Jūsų –

Juozas ir Dana Daniai,
Ottawa, Ontario

* * *

Teikitės priimti nuoširdžiausius mudviejų linkėjimus Jūsų redaguojamam savaitraščiui tvirtai žengti ir toliau lietuvybės palaikymo čionai ir anapus keliu. Palaisvėjus kūrybinėm sąlygom Lietuvoje, išeivijai tenka dar sudėtingesni uždaviniai budriai sekti įvykių eigą ir įjungti tautinio sąmoningumo baran kuo daugiau pajėgų iš vadinamosios "prarastosios kartos", kuri egzistuoja, deja, ne vien išeivijoje, bet ir po tėviškės dangumi.

Malonu mums konstatuoti, kad šiuo keliu einate ir kad Jums sekasi įtraukti talkon vis daugiau asmenų iš jaunosios kartos.

Vytautas ir Monika Jonynai,
Montrealis

* * *

Nuoširdžiai dėkoju už pakvietimą dalyvauti sukaktuviniame "Tėviškės žiburių" minėjime-baliuje. Negalėdamas jame dalyvauti, siunčiu geriausius linkėjimus leidėjams, redaktoriams ir visam "TŽ" personalui. Laisvės prošvaistės Tėvynėje tepažadina daug naujos energijos ir ištvermės Jūsų darbuose. Linkiu, kad "Tėviškės žiburiai" ir toliau liktų krikščioniškos kultūros, pilnutinės laisvės Lietuvai ir lietuvybės išlaikymo skleidėjais ir puoselėtojais.

B. Sakalas,
Surfside, Fla.

* * *

Sveikiname "Tėviškės žiburius", sulaukusius 40 gyvavimo metų. Išeivių lietuvių gyvenime "Tėviškės žiburiai" atlieka didžiai vertingą kultūrinį darbą, skleisdami gilias mintis religijos, mokslo, meno bei politikos srityje.

Linkime ir toliau "Tėviškės žiburiams" atsidėjus dirbti lietuvių knygnešystės dirvonuose, suburti gabiausius bendradarbius, kad savo turiniu sudomintų ir lankytų kiekvieną lietuvių išeivio šeimą.

Anastazija Tamošaitienė
Antanas Tamošaitis,
Kingston, Ontario

Pokylio garbės svečiai. Iš kairės: kun. JUVENALIS LIAUBA, OFM, dail. REGINA ŽIŪRAITIENĖ, JONAS ŽIŪRAITIS, GRAŽINA LAPIENĖ ir Lietuvos generalino konsulo pavaduotojas HARIS LAPAS Nuotr. St. Dabkaus

"Tėviškės žiburių" keturiasdešimtmetis

Laikraščio leidėjai šią sukaktį paminėjo koncertu-pokyliu balandžio 1 d. Anapilio didžiojoje salėje, Mississaugoje. Svečių buvo daugiau kaip 500, tarp jų organizacijų, institucijų vadovai, bendradarbiai ir "Tėviškės žiburių" bičiuliai-skaitytojai. Dalyvavo nemažai tautiečių, atvykusių aplankyti gimines, ir iš Lietuvos.

Pokylį, sveikindama gausius dalyvius, atidarė ir vakaro programai vadovavo Ramūnė Sakalaitė-Jonaitienė. Leidėjų vardu kalbėjo valdybos pirm. dr. S. Čepas.

Jis priminė kuklią laikraščio pradžią. "Tėviškės žiburiai" vėlyvą 1949 m. rudenį įsikūrė Šv. Jono Kr. parapijos klebonijos rūsyje. Tokiose sąlygose dirbo pirmasis laikraščio redaktorius istorikas dr. Adolfas Šapoka. Vėliau jam į talką atėjo kun. dr. Pranas Gaida. Tokiose rankose laikraštis įgavo žmonių pasitikėjimą bei pritarimą, sparčiai pradėjo augti ir savo turiniu, ir skaitytojų skaičiumi.

Po vienuolikos metų ne tik "Tėviškės žiburius", bet ir plačiąją lietuvių visuomenę ištiko didelė nelaimė, vos 55 m. sulaukęs, mirė žymusis lietuvių istorikas dr. A. Šapoka.

Nuo 1961 m. laikraščio redagavimo našta užgriuvo dabartinį jo redaktorių prel. dr. Praną Gaidą. Jo redagavimo metu "Tėviškės žiburiai" progresavo toliau, įgavo dabartinę savo išvaizdą ir plačių sluoksnių įvertinimą. Pradžioje jam kaip redaktorius pagalbininkas talkininkavo pedagogas Antanas Rinkūnas, o ilgiausiai antrojo redaktoriaus pareigose dirbo ir tebedirba Vytautas Kastytis. Jo plunksna pagamina šiuos skyrius: Kanados, pasaulio įvykiai, lietuviai pasaulyje, pavergtoje tėvynėje, kultūrinė apžvalga – išeivijoje ir Lietuvoje. Palaimingos pagalbos "Tėviškės žiburiai" susilaukia iš savo nuoširdžių bendradarbių, kurių yra visuose kraštuose. Jų darbas daro laikraštį įvairų ir įdomų.

Buvo minėtas spaustuvės ir administracijos įnašas, be kurių laikraščio gyvavimas irgi būtų neįmanomas.

Šia proga redaktoriui prel. dr. Pr. Gaidai leidėjai įteikė medžio dirbinį su simboliais primenančiais jam jo tėviškę ir darbo aplinkumą.

Pirmininkas iškėlė velionies kun. Petro Ažubalio didelius finansinius laikraščiui nuopelnus. Nuo pat pradžios jis priglaudė "Tėviškės žiburius", vėliau prie klebonijos pastatė jiems priestatą. Anapilio sodyboje taip pat prie pagrindinio pastato pastatydino erdvias laikraščiui patalpas. Buvo išreikšta padėka dabartiniam parapijos klebonui kun. Jonui Staškui ir Anapilio korporacijos valdybai už teikiamą laikraščiui globą. Laikraščio leidėjai nemoka jokios nuomos, o ir pokyliui naudojosi sale veltui. Laikraščio patalpos priklauso Anapilio korporacijai.

Šaunią meninę programą atliko Toronto "Volungės" choras, vadovaujamas muz. Dalios Viskontienės. Skambių dainų padainavo mišrus choras, o taip pat atskirai moterys ir vyrai. Volungiečių programą praturtino ir sol. Anita Pakalniškytė. Akompanavo muz. Jonas Govėdas. Šviesas tvarkė Vladas Paliulis. "Volungė" savo užtarnautą honorarą paaukojo "Tėviškės žiburių" leidimui. Leidėjai nuoširdžiai dėkoja.

Po meninės programos vyko vakarienė. Invokaciją sukalbėjo prel. Pr. Gaida. Visi vaišinosi Onos Derliūnienės, jos padėjėjos Janinos Gurklienės ir kitų ponių pagamintais gardžiais valgiais. Itin geras buvo jaunų žmonių patarnavimas.

Kavutės metu buvo supažindinta su gausiais garbės svečiais. Jų visų išvardinimas būtų ilgas sąrašas. Apgailestaujant tenka apsiriboti tik keletu. Dalyvavo – Lietuvos generalinio konsulo pavaduotojas Haris Lapas ir Ponia, PLB valdybos vicepirm. Gabija Petrauskienė ir jos vyras dr. Rimas Petrauskas, KLB pirm. Vytautas Bireta ir Ponia, Kanados lietuvių katalikų centro pirm. Vytautas Taseckas ir Ponia, Sąjūdžio laikraščio "Atgimimas" vyriausiojo redaktoriaus pavaduotojas Linas Medelis ir Ponia, "Tėviškės žiburių" bendradarbiai – Aurelija M. Balašaitienė ir prof. Antanas Musteikis iš JAV, Jonas Varanavičius ir Ponia, "The Hamilton Spectator" užsienio žinių redaktorius dr. Douglas Haggo ir žmona Regina Varanavičiūtė.

Telefonu sveikino "Dirvos" redaktorius Vytautas Gedgaudas. Sveikino taip pat lietuvių radijo programos "Margutis" vedėjas Petras Petrutis, atlikęs ir pokalbį su redaktoriumi.

Buvo mažoji ir didžioji loterija. Mažosios loterijos laimę mėgino tik salės dalyviai su įėjimo bilietais, o didžiosios – ir plačioji skaitytojų šeima. Laimikių aukotojai ir laimėtojai skelbiami atskirai. Atskirai skelbiami ir sveikinimai raštu.

Pobūvio organizavimo naštą nešė administracija, salės parengimo darbus atliko spaustuvės, administracijos tarnautojai ir jų kitos pusės. Daug reikėjo ir kitų rankų, kurios buvo mielai ištiestos. Todėl visi pobūvio talkininkai užsitarnavo nuoširdžiausios padėkos. **J. A.**

Emigracijoje 40 metų – ilgas laikotarpis. Tik pasižiūrėkime: tas laikotarpis davė 40 didžiulių metinių "Tėviškės žiburių" tomų. Kiek juose išeiviškos lietuvių gyvenimo istorijos!

Sveikinu sukaktuvininką "Tėviškės žiburius", dabartinį jų štabą, leidėjus; Kanados lietuvių katalikų kultūros draugiją visų Didžiosios Britanijos "Tėviškės žiburių" skaitytojų vardu. Tegyvuoja "Tėviškės žiburiai" dar ilgus metus!

Stepas Kasparas,
Londonas

* * *

Dėkui už malonų kvietimą dalyvauti "TŽ" 40 metų sukakties minėjime. Apgailestaudamas, kad iškilmėse ir spaudos baliuje dalyvauti negalėsiu, linkiu "Tėviškės žiburiams", jų leidėjams ir redakciniam kolektyvui dar ilgai ir sėkmingai dirbti lietuviško laisvo spausdinto žodžio labui.

Henrikas Nagys,
Montrealis

* * *

Dėkoju už pakvietimą dalyvauti "TŽ" sukakties paminėjime. Jūsų kvietimą maloniai priimu ir pridedu $40 čekį savaitraščio leidimo išlaidoms padengti.

Taip pat noriu draugijos valdybos nariams nuoširdžiai padėkoti už sunkų leidimo darbą ir taip puikiai redaguojamą savaitraštį. Jūsų darbą rašantieji išeivijos lietuvių kultūros istoriją tikrai labai teigiamai įvertins.

Tegu Gerasis Dievulis laiko Jus visus, dirbančius prie "Tėviškės žiburių" leidimo, sveikus ir stiprius, ir tai ilgus metus.

St. Dargis

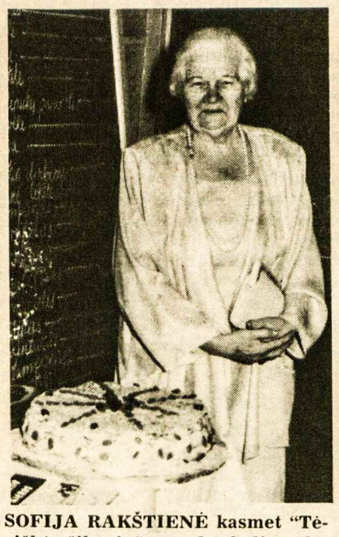

SOFIJA RAKŠTIENĖ kasmet "Tėviškės žiburių" spaudos baliaus loterijai padovanoja "Napoleono" pyragą Nuotr. St. Dabkaus

Didžiosios "Tėviškės žiburių" loterijos aukotojai ir laimėtojai

1. K. Dervaitienės dovanotą rankšluostį laimėjo A. Ripkevičius, Toronto, Ont. nr. 619.
2. G. Rodkės rankų darbo rašalinė ir knygų prilaikymus – Sofija Šimkienė, Royal Oak, MI, nr. 9663.
3. G. Baltaduonienės albumą – R. Kregždys, Manassas, VA, nr. 6749.
4. A. Arabienės dovanotą paveikslą – O. Krivickas, Oakville, Ont., nr. 2780.
5. G. Rodkės medines lempas – K. Kažemėkaitė, Toronto, Ont. nr. 19679
6. A. Bliūdžiaus dovanotus du rankšluosčius – Kris Wasowicz, nr. 15330.
7. A. Tamošaičio paveikslą – G. Baliūnienė, Mississauga, Ont. nr. 15668.
8. A. Valienės knygą "Telesforas Valius" – J. M. Žadavičius, Fountain Hills, AZ, nr. 12989.
9. Z. Dobilo paveikslą – A. Lukošius, Toronto, Ont. nr. 810.
10. Dr. J. Sungailos dovanotą paveikslą – M. Pargaliauskas, Toronto, Ont. nr. 17392.
11. A. Valienės knygą "Telesforas Valius" – A. Vanagas, Toronto, Ont. nr. 19485.
12. A. Tamošaitienės paveikslą – A. Steponavičienė, nr. 15799.
13. V. Balsienės dekoratyvinę lėktę – B. Plučas, nr. 18072.
14. J. Marcinėnienės paveikslą – V. Bernotas, Timmins, Ont. nr. 7450.
15. V. Garbenio dovanotą vazą – V. Akelaitis, Cleveland, OH, nr. 10588.
16. S. Pacevičienės keramikos statulėlę – D. Deksnytė, Toronto, Ont. nr. 16699.
17. G. Rodkės peleninę – K. Pabedinskas, Chicago, IL, nr. 10180.
18. V. Aušroto dovanotą paveikslą – K. Strikaitis, Winnipeg, Man., nr. 8485.
19. R. Kvedarienės paveikslą – M. Jocius, Rodney, Ont. nr. 5482.
20. A. Rašymienės siuvinėtą paveikslą – A. Matulionienė, Toronto, Ont. nr. 12619.
21. A. Katelienės medžio šaknų dirbinį – nr.15492.
22. P. Bigausko paveikslą – I. Užgirienė, Worcester, MA. nr. 7012.
23. R. Žiūraitienės paveikslą – M. Gaputytė, Montreal, P.Q. nr. 10731.
24. A. Navicko dovaną radiją-magnetofoną – M. Bernotas, Phelpston, Ont. nr. 14265.
25. P. Čiurlio medžio drožinį – Scott Reid, Port Colborne, Ont. nr. 14154.
26. P. Misevičiaus medžio drožinį – G. Wade, Sudbury, Ont. nr. 5885.
27. J. Dagio skulptūrą – E. Purtulis, St. Petersburg Beach, FL, nr. 10340.
28. "Tėviškės žiburių" dovaną $250 – A. Misiūnas, Detroit, MI, nr. 1672.
29. "Tėviškės žiburių" dovaną $500 – M. Telyčėnas, Rexdale, Ont. nr. 14519.

"Tėviškės žiburių" 40 metų sukakties proga aukojo: $200 – KLK moterų draugijos Prisikėlimo parapijos skyrius, Anapilio moterų būrelis, KLK moterų draugijos Lietuvos kankinių parapijos skyrius, Irena ir Valteris Dauginiai, Osvaldas ir Elena Delkai, M. E. Bumeisteriai; $150 – Haris ir Gražina Lapai; $100 – Sofija ir dr. Antanas Pacevičiai, Birutė ir Jonas Danaičiai, kun. Ignas Mikalauskas, OFM, Salomėja ir Balys Sakalai; $50 – Aldona ir Vitolis Šipeliai, Ona ir Vytautas Taseckai, Toronto ansamblis "Gintaras", vadovai ir tėvų komitetas, Angelika ir dr. Juozas Sungailos, Alė ir Albinas Paškevičiai, Jonas Varanavičius, kun. Kęstutis Butkus, OFM, Jonas ir Regina Žiūraičiai; $40 – M. ir V. Tamulaičiai, A. ir T. Gurevičiai, kun. J. Aranauskas, SJ, S. M. Šetkai, Stasys Dargis, Irena ir Petras Lukoševičiai; $30 – V. Ottienė; $25 – Antanas Saulis; $20 – Elena Sargautienė, Danutė ir Vytautas Vainučiai, Stasys Kasparas, A. Kaziūnas, Genovaitė Bijūnienė.

Nuolatiniai ir nuoširdūs "Tėviškės žiburių" talkininkai PRANAS ir ELENA ALIŠAUSKAI Nuotr. St. Dabkaus

AURELIJA M. BALAŠAITIENĖ

"Tėviškės žiburiai"

Keturiasdešimtajai savaitraščio sukakčiai

Pavasario audra nuplovė paskutinį sniegą
ir medžiuose pragydo vyturiai.
Kai keliasi gamta iš kieto žiemos miego,
mūsų svajonės per marias nubėga,
kur mūsų protėvių namai.

Ar šviesią dieną, ar nakties vienatvėj,
mus šaukia Baltijos krantai.
Ir eidami triukšmingom miesto gatvėm,
prarasdami jaunystę ir senatvę,
mes laukiam, kad sušvistų žiburiai.

Tamsu. Per juodą miglą nieko nesimato,
tik ant dangaus kažkas nušvinta taip skaisčiai.
Klausiu, kas tai? Jau akys prie tamsos priprato.
Širdis tiktai viena suprato:
sveikina mus tėviškės žiburiai.

Tai ne rytų dangaus pašvaistė,
Tai ne akiratyje blyksinti ugnis,
ne karo tai ugninga skraistė,
tik ženklas, kad užgimusi viltis
lyg švęstu vandeniu tėvynę mūsų laisto.

Tešviečia žiburiai per neviltį ir laimę,
tenenustoja degti jų šviesa.
Pabundančią tėvynę sveikinam su baime,
kad laisvė grįžtų vėl į ją,
tėviškės žiburių kad degtų amžina liepsna
ir ten, ir čia...

Pravedama didžioji pokylio loterija. Iš kairės: VYTAUTAS AUŠROTAS, SALOMĖJA ANDRULIENĖ, dr. SILVESTRAS ČEPAS, sol. ANITA PAKALNIŠKYTĖ, VYTAUTAS BALČIŪNAS, DALIA TAMUTYTĖ, laimingą bilietą ištraukęs LINAS MEDELIS, Sąjūdžio laikraščio "Atgimimas" vyriausiojo redaktoriaus pavaduotojas Nuotr. St. Dabkaus

PRISIKĖLIMO PARAPIJOS KREDITO KOOPERATYVAS

999 College St., Toronto, Ontario M6H 1A8

Telefonai: (416) 532-3400 ir 532-3414

KASOS VALANDOS: Pirmadieniais, antradieniais ir trečiadieniais – nuo 9.30 v. ryto iki 3.30 v.p.p.; ketvirtadieniais ir penktadieniais – nuo 9.30 v. ryto iki 8.00 v.v.; šeštadieniais – nuo 9.00 v. ryto iki 1.00 p.p.; sekmadieniais nuo 9.00 v. ryto iki 12.30 v.p.p. SKYRIUS ANAPILYJE: Sekmadieniais nuo 9.30 v. ryto iki 1.00 v.p.p.

MOKA UŽ:	
90-179 d. term. ind.	9¼%
180-185 d. term. ind.	9¼%
1 metų term. indėlius	10 %
2 metų term. indėlius	10 %
3 metų term. indėlius	10 %
1 metų GIC-met. palūk. ..	11½%
2 metų GIC-met. palūk. ..	11 %
3 metų GIC-met. palūk. ..	11 %
1 metų GIC-mėn. palūk. .	10 %
RRSP, RRIF ir OHOSP	8¾%
RRSP ir RRIF-1 m. term. ind.	11½%
RRSP ir RRIF-2 m. term. ind.	11 %
RRSP ir RRIF-3 m. term. ind.	11 %
Specialią taup. s-tą	8 %
Taupomąją sąskaitą	8 %
Kasd. pal. taupymo sąsk	9 %
Kasd. pal.čekių sąsk.iki	5¾%

IMA UŽ:	
Asmenines paskolas nuo	13 %
Sutarties paskolas nuo	13 %
Nekiln. turto paskolas:	
Su nekeičiamu nuošimčiu 1 metų	13¼%
2 metų	13 %
3 metų	13 %
Su keičiamu nuošimčiu 1, 2 ir 3 metų	11½%

Draudžiame asmenines ir sutarties paskolas iki $15,000 ir narių gyvybę iki $2,000 už santaupas laikomas šėrų, čekių ir taupymo sąskaitose.

Duodame asmenines paskolas iki $50,000 ir morgičius iki 75% įkainoto turto vertės. Parduodame pinigines perlaidas (money orders) ir kelionių čekius (traveler's cheques). Neimame mokesčio už išrašytus čekius bei apmokamas įvairias sąskaitas.

AKTYVAI virš 40 milijonų dolerių

Mūsų tikslas – ne pelnas, bet sąžiningas patarnavimas

STEPHAN'S FURS

2239 Bloor Street West. • 406 Roncesvalles Ave. Telefonas 536-5936 ir Telefonas 762-7775

Parduodami kailiniai apsiaustai ir įvairaus kailio kepurės. Priimami užsakymai. Daromi pataisymai bei persiuvimai.

LIETUVIO SAVININKO VAISTINĖ

MARGIS DRUG STORE

JOHN V. MARGIS, Phm. B.

408 Roncesvalles Ave. Tel. 535-1944

PRIIMA "ONTARIO DRUG BENEFIT" RECEPTUS.

PENSININKAMS 15% NUOLAIDA NUO VISKO (IŠSKYRUS CIGARETES)

NEMOKAMAS PRISTATYMAS Į NAMUS

MARGIS DRUG STORE TURI "LOTTARIO" LOTERIJOS SKAITYTUVĄ (KOMPIUTERĮ)

A.P. GOMES Real Estate & Insurance Ltd.

1567 Dundas St. W. Toronto, Ontario

Perkant ar parduodant nekilnojamą nuosavybę visada Jums sąžiningai patarnaus

Antanas Bliūdžius

REALTOR

Telefonai: 531-1191 namų 537-2291

AUTOMOTIVE FIBER

AUTOBODY AND COLLISION REPAIRS

Visų rūšių automobilių išorės (body) taisymas ir dažymas: sąžiningas darbas, pigios kainos.

Savininkas – RIČARDAS KYBARTAS,

22 BELVIA ROAD, Etobicoke, Ont. M8W 3R3 **Telefonas 252-8863**

T. ir T. SERVICE CENTRE GARAŽAS

1814 Berkel Rd., Mississauga L4X 1M7

Telefonas: 625-0707 ***Savininkas – Tom Thompson***

Greitas ir tikslus patarnavimas!

DRAUDA

gyvybės, automobilių, gaisro atveju, nuomininkų turto, verslo ir komercijos

Juozas Eimis Ramas

Tel. 231-5641, namų 766-5857

Allstate 5233 Dundas St. W. (arti Kipling) Islington, Ontario M9B 1A6

Klientų patogumui, susitarus, atvažiuoju į namus

Linas Stripinis, 1989 ŠALFASS slidinėjimo pirmenybių meisterių klasės čempionas. Jis buvo pirmas didžiojo slalomo ir slalomo nusileidimuose. Šalia patys jauniausi pirmenybių dalyviai: Matas Freimanas, Lukas Giniotis ir Tomas Giniotis. Pirmenybės vyko 1989 m. kovo 4 d. Loretto vietovėje Nuotr. St. Gineičio

SPORTAS

T.V.

Redaguoja SIGITAS KRAŠAUSKAS,
32 Pasadena Gardens, Toronto, Ontario, M6S 4R5,
telefonas (416) 766-5367

Sportas Europoje

KAZYS BARONAS

Pasaulinės uždarų patalpų lengvosios atletikos pirmenybės Budapešte baigėsi nežymia Sov. Sąjungos valstybės tarnautojų pergale. Tiesa, amerikiečiai atvyko nepilnoje sudėtyje, tačiau Kremliaus atstovų tarpe nesimatė ukrainiečio S. Bubkos, Lisovkojos ir mūsiškės Baikauskaitės. Reikia spėti, kad Maskva yra užpykusi, kadangi lietuviai į Sov. Sąjungos įvairių sporto šakų pirmenybes atvyksta su trispalve, reikalaudami ją iškelti šalia raudonos su kūju ir pjautuvu. Tiesa, šuolyje į tolį matėme Niderytę, tačiau jos mergautinė pavardė sąrašuose nefigūravo, įrašant tiesiog "Čistikova", Vilnietė laimėjo pirmą vietą pasekme 6,98 m.

Svarbiausią šių pirmenybių įvykį palikau pabaigai, norėdamas parodyti pasauliui, kad Sov. Sąjungos rinktinės sudėtyje dalyvauja ne vien "Sovjetrussen", bet ir kitos tautybės. Mat 5 km. ėjimą laimėjo ukrainietis, turėdamas ne oficialius Sov. Sąjungos marškinėlius, bet Ukrainos tautinių spalvų. Vokiečių spauda, pažymėdama šį įvykį, išspausdino taip pat 1964 m. olimpinių žaidynių dešimtkovėje aukso medalio laimėtojo esto Reino Auno pareiškimą. Jis spaudos atstovams pasakė, kad Estija buvo viena pirmųjų valstybių, įstojusių į Tarptautinio olimpinio komiteto eiles ir tai žymiai anksčiau už Sov. Sąjungą. Estija 1992 m. Barcelonos olimpiadoje numato dalyvauti jau kaip suvereni respublika su savo tautine vėliava. To paties siekia lietuviai ir latviai.

Iš savo pusės norėčiau pridėti, kad laimėtais aukso medaliais, atsižvelgiant į gyventojų skaičių, Estija pasaulyje užima 15-tą vietą. Mat 1936 m. Berlyno žaidynėse ji laimėjo du aukso medalius (imtynėse K. Palusalu), turėdama tik 1.1 mil. gyventojų. Tad vienas medalis teko 550 tūkst. gyventojų. Pirmoje vietoje yra Bahamų salos su 108 tūkst. gyventojų, laimėdamos 1964 m. vieną aukso medalį.

Po lengvosios atletikos pirmenybių "senutė" Europa laukia pasaulinio dailiojo čiuožimo pirmenybių. Jos įvyks Prancūzijos sostinėje. Be Europos pirmenybėse žada dalyvauti iš Azijos Japonija ir raudonoji Kinija, iš Amerikos kontinento – JAV ir Kanada. Rytų Vokietijos atstovei K. Vitt, perėjus į profesionalų stovyklą, sunku iš anksto spręsti moterų nugalėtoją. Vokiečiai daug dėmesio skiria savo atstovei Klaudijai Leistner. Tačiau labai dažnai ji neišlaiko varžybų įtampos (nervai), atsidurdama trečioje ar ketvirtoje vietoje. Vyrų meisteris turėtų būti iš JAV ir Kanados atstovų.

Sudegus Mannheimo sporto salei – čiuožyklai, visi vokiečiai treniruotes atlieka šias eilutes rašančio mieste, tad pasivaikščiodamas užsuku pasižiūrėti jų treniruočių.

Vokietijos futbolo meisterio vardas greičiausiai atiteks Miuncheno Bayern vienuolikei, o apleisti aukščiausią lygą didžiausias pavojus yra Hannoveriui, Stuttgarto Kicker ir, "mano" artimiausio miesto Mannheimo klubui. Jo žaidimas tikrai prilygsta antrai klasei. Paskutiniame susitikime vieno vokiško laikraščio sporto sk. redaktorius gerokai pavėlavęs į rungtynes, miesto gatvėmis automašina "spaudė" 80 km. greičiu (leidžiama 50 km.). Policininko sulaikytas ir paprašytas vairuotojo leidimo, jam netikėtai iškrito spaudos pažymėjimas. "A, tai esate laikraščio reporteris – pasakė policininkas – ir važiuojate į rungtynes?. Nebausiu Jūsų, nes būsite nubaustas stadione Mannheimo vienuolikės . . ." Lietuviškos pavardės vokiškame futbole: antroje lygoje, Hamburgo klube – Jurgelait, Bavarijos lygoje, Miuncheno turkų klube – Butgerait, pirmoje lygoje, Frankfurto Eintracht vienuolikėje – Balčius (vokiečiai rašo Balzis). Į Darmstadto klubą trenerio pareigoms pakviestas E. Kraučiūnas (vok. Krautzun).

Ledo rutulio pirmenybėse vyksta pusbaigminės rungtynės. Vėl "mano" Mannheimą išstūmė Rosenheimas (7:3, 4:1, 4:3), tuo tarpu aštri kova vyksta tarp Kiolno ir Diuseldorfo. Visuose vokiečių klubuose žaidžia kanadiečiai, amerikiečiai, lenkai, čekai.

1990 m. pasaulinės futbolo pirmenybės įvyks Italijoje. Jau po dešimties dienų, pradėjus bilietų išpardavimą, italai išpirko 38% jiems skirtų bilietų. Romos stadijonas išparduotas, Bolonijoje – 48%, Neapolyje ir Milane – po 39%, Bari – 45%. Didelis bilietų pareikalavimas Japonijoje, JAV ir Prancūzijoje.

Toronto "Vyčio" metinis klubo narių susirinkimas įvyko 1989 m. kovo 19 d. Toronto Lietuvių namuose. Jam pirmininkavo Herbertas Stepaitis ir sekretoriavo Antanas Supronas.

Klubo pirmininkas Rimas Sonda padarė išsamų pranešimą apie praėjusių metų veiklą. Pasidžiaugta pavykusia išvyka į III-sias PLS žaidynes Australijoje ir nusiskųsta šlubuojančia klubo finansine atskaitomybe. Valdyba palikta ta pati sekančiai metų kadencijai. Susirinkimui pritarus, palikta teisė valdybai kooptuoti daugiau žmonių į valdybos sudėtį sėkmingesniam darbui. Susirinkimas užbaigtas Tautos himnu.

Po III-jų PLS žaidynių Australijoje pasiliko dalis "Vyčio" krepšininkų, tačiau jau grįžo ir sėkmingai varžosi Toronte. Vasario mėnesį keturios stipriausios "York" lygos komandos sužaidė papildomą turnyrą, kurį laimėjo "Vytis". "York" lygoje paskutinėse rungtynėse nugalėjus "Aušrą" 110:93, sezonas baigtas su pirma vieta. Lygos baigminių žaidimų pradžioje įveikta "Yong Legends" komanda 86:63, pusiau baigmėje laimėta prieš "Hotspurs" 93:68 ir sekančiose rungtynėse bus kovojama dėl "York" lygos meisterio vardo.

Lietuvos krepšinio veteranas K. SAVICKAS, neseniai atšventęs 80 m. amžiaus sukaktį, dabar gyvena Čikagoje Nuotr. E. Šulaičio

Skautų veikla

• Šv. Jurgio šventėje balandžio 23, sekmadienį, "Šatrijos" ir "Rambyno" tuntai organizuotai su vėliavom dalyvauja Lietuvos kankinių šventovėje, 11 v.r. Mišiose. Po Mišių įvyks abiejų tuntų sueiga salėje. Svarbu visiems dalyvauti, bus įžodis. Nuo šios sueigos išeisime į gamtą iškylauti bei stovyklauti. Pasiilgo mūsų ir "Romuva", kurioj yra daug paruošiamų darbų prieš artėjančią stovyklą.

• A. a. ps. kun. Boleslovas Pacevičius balandžio 6 d. po koncelebracinių Mišių atnašautų klebono Augustino Simanavičiaus, OFM, dešimties kunigų bei dviejų prelatų, ir išsamaus kun. dr. V. Skilandžiūno pamokslo, atgiedojus Libera, išlydėtas kilometrinės palydos į Šv. Jono lietuvių kapines Mississaugoje. Kun. B. Pacevičius į skautų organizaciją buvo įsijungęs klebonaudamas Londone, Ont., būdamas Simono Daukanto vietininkijos kapelioniu. Ten buvo pakeltas į ps. laipsnį. Išėjęs į pensiją, grįžo Torontan ir apsigyveno T. pranciškonų vienuolyne. Čia prašomas visuomet padėdavo. Buvo sutikęs parašyti veikaliuką ateinančiom skautiškom Kūčiom. Toronto skautiškoji šeima liūdi netekusi nuoširdaus kunigo, draugo ir brolio. Jo broliui Stasiui ir jo šeimai reiškiame gilią užuojautą. **M.**

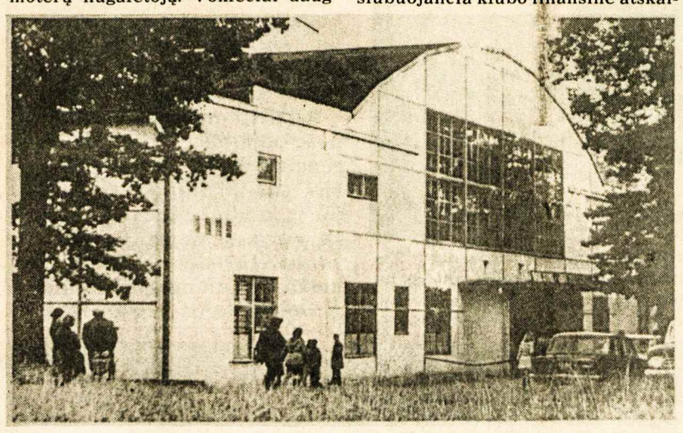

Kauno sporto halė pastatyta 1939 m. Joje Lietuva tais metais laimėjo antrąjį Europos čempionatą. Šios 50 metų sukakties proga 1989 m. gegužės antroje pusėje kauniečiai ruošiasi didelės apimties minėjimui. Organizuojamas krepšinio turnyras, kuris bus pavadintas "Žalgirio" taurės vardu. Į jį kviečiamos pajėgios V. Europos komandos ir užjūrio krepšininkai. Į iškilmes numatoma kviesti tų metų Lietuvos krepšinio rinktinės žaidėjus ir Lietuvos krepšinio veteranus: Konstantą Savicką, Praną Lubiną, Zenoną Puzinauską, Valterį Budriūną, Arturą Andrulį ir kitus

TOTAL TRADES RENOVATING

151 Carlingview Dr., Unit 5, Rexdale, Ontario

- *atlieku visus elektrinius darbus — namų, įstaigų, įmonių*
- *parduodu ir įrengiu namų šildymo ir vėsinimo sistemas*
- *įrengiu aliuminiaus gaminius — lauko sienas, langus, duris, veidrodžius*
- *atlieku pagrindinius namų remontus — prausyklų, rūsių, padidinu namus, verandas*
- *uždengiu naujus stogus, išlieju įvažiavimus (driveways)*

Bob (Gintas) Artickonis 674-1068

PARAMA LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVAS

MOKA:	
9¼% už 90 dienų term.indėlius	
9¼% už 6 mėn.term.indėlius	
10 % už 1 m. term. indėlius	
10 % už 2 m. term. indėlius	
10 % už 3 m. term. indėlius	
10 % už 1 m. GIC mėn. palūk.	
11½% už 1 m. GIC invest. pažym.	
11 % už 2 m. GIC invest. pažym.	
11 % už 3 m. GIC invest. pažym.	
8¾% už RRSP ir RRIF ind. (variable rate)	
11½% už RRSP ir RRIF 1 m. term. ind.	
11 % už RRSP ir RRIF 2 m. term. ind.	
11 % už RRSP ir RRIF 3 m. term. ind.	
8¾% už namų planą - OHOSP (variable rate)	
8 % už taupymo sąskaitą	
9 % kasd. pal. sąsk. virš 10.000	
6½% už kasd. pal. čekių sąsk.	

IMA:	
už asmenines paskolas nuo...13 %	
už nekilnojamo turto paskolas (mortgages): su nekeičiamu nuošimčiu	
1 metų	13¼%
2 metų	13 %
3 metų	13 %
(fixed rate)	
su keičiamu nuošimčiu 1, 2 ar 3 metų...11½% (variable rate)	

Asmenines paskolas duodame iki $65,000 ir mortgičius iki 75% įkainoto turto. Kitos paskolos: (Line of Credit) ir antrieji mortgičiai.

AKTYVAI virš 72 milijonų dolerių

Visų narių gyvybė apdrausta santaupų dydyje, bet nedaugiau $2,000. Asmeninės paskolos mirties atveju apdraustos iki $15,000. Nemokamas čekių ir sąskaitų patarnavimas. Gaunama piniginės perlaidos, kelionės čekiai (American Express).

KASOS VALANDOS: pirmadieniais, antradieniais ir trečiadieniais – nuo 9.30 v. ryto iki 3.30 v. po pietų; ketvirtadieniais ir penktadieniais – nuo 9.30 v. ryto iki 8 v. vakaro; šeštadieniais – nuo 9 v. ryto iki 1 v. po pietų (liepos ir rugpjūčio mėnesiais šeštadieniais uždaryta).

BŪSTINĖ: Lietuvių namai —

1573 Bloor Street West, Toronto, Ontario M6P 1A6

Telefonas 532-1149

A. W. GARBENS REAL ESTATE INC.

121 Willowdale Ave., Suite 106, Willowdale, Ont. M2N 6A3.

Telefonai: 225-5699 arba 489-1543

Nekilnojamo turto įstaiga, tarnaujanti tautiečiams nuo 1951 metų. Lietuviams nuolaida namo pardavimo atveju.

Alfonsas Garbenis, sn. (tėvas) ir **Alfonsas Garbenis**, jn. (sūnus) – **savininkai**

Namų įkainojimo skyrius

HURONIA PROPERTIES APPRAISALS LIMITED

25 Pineneedle Dr. P.O. 174, Aurora, Ontario L4G 3H3

Telefonas (Toronto linija) 773-6480

ALFONSAS W. GARBENIS, jn., B. Econ. CRA, SRA, kvalifikuotas įkainotojas nuosavybių – mortgičių, palikimų, investacijų, (V. Day Capital Gains) ir patarėjas kituose nekilnojamo turto reikaluose.

KINGSWAY NATIONAL REAL ESTATE LTD., REALTOR

1614 Bloor St. W., Toronto, M6P 1A7 (Arti Toronto Lietuvių namų)

PERKANT – PARDUODANT NAMĄ AR KOKIĄ NEKILNOJAMĄ NUOSAVYBĘ, VISADA JUMS SĄŽININGAI IR DRAUGIŠKAI PATARNAUS

STASYS JOKUBAITIS.

30 metų patirtis. Nemokamas namo įkainojimas.

Telefonai 535-2331 arba **537-2869**

RE/MAX renown realty ltd., realtor an independent member broker

daiva t. dalinda, B.A.

associate broker

4887 dundas street west islington, ontario M9A 1B2 res: 239-9892

232-2322

DEŠIMTIES METŲ PATYRIMAS

NEMOKAMAS NAMO ĮKAINOJIMAS

Turner & Porter laidotuvių namai

436 Roncesvalles Ave, Toronto 3, Ont.

Tel. 533 - 7954

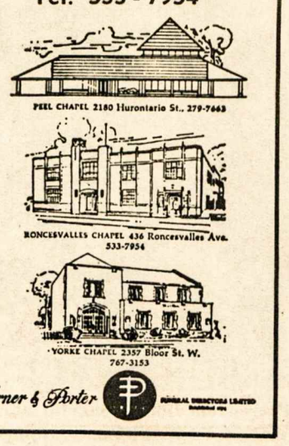

MARIUS E. RUSINAS, ***turįs aštuonerių metų patyrimą, patarnauja visose pensijų srityse:***

- **RRSP – nuo 1 iki 10 metų garantuoti pažymėjimai**
- **RRIF pensijų fondas**
- **metinė renta (Annuities) – nuo 5 iki 20 metų išmokos abiem (vyrui ir žmonai) arba vienam (kitam mirus)**
- **įvairūs fondai (Segregated Funds) – gyvybės, sveikatos, grupinė drauda**
- **atstovauja visom gyvybės draudos bendrovėm**
- **klientų patogumui, susitarus, atvažiuoja į namus**

Canada Life Assurance Company

390 Bay St. nr. 600, Toronto M5H 2Y2

Darbo (416) 868-0922, namų (416) 848-0320

KANADOS ĮVYKIAI

(Atkelta iš 1-mo psl.)

naujas prekybos mokestis, kuris pakeis ligšiolinį federacinį mokestį. Nors dar neišspręsta nelegalių ateivių problema, žadama padidinti normalių imigrantų įsileidimą. Tačiau nieko negirdėti apie visiems gyventojams prieinamus pigesnius namus ir butus, kurių aukščiausios kainos visoje Kanadoje yra Toronte bei jo artimesnėse apylinkėse. Torontas kasmet susilaukia daugiausia ateivių, nors čia namų ir butų prieinamomis kainomis trūksta vietiniams gyventojams. Niekas nė nebando sustabdyti spekuliacijos žeme, didinančios naujųjų namų kainas. Ryškiu spekuliacijos pavyzdžiu tapo olimpinio bėgiko B. Johnsono Unionville vietovėje prie Toronto 1986 m. už $180.000 nusipirktas 1,57 akro sklypas. Būdamas laimėjimų viršūnėje, gaudamas daug pinigų už bėgimus ir reklamas, tada jis ten planavo pasistatydinti beveik $2 milijonų vertės namą. Praradęs Seulo olimpiadoje laimėtus aukso medalius dėl steroidų vartojimo, B. Johnsonas atsisakė numatyto namo ir sklypą pardavė už $785.000, nors už jį buvo mokėjęs tik $180.000. Tad per nepilnus trejus metus B. Johnsonas iš spekulianto žeme uždirbo net $605.000. Tokių pavyzdžių netrūksta ir pačiame Toronte bei artimiausiose apylinkėse. Koktu žiūrėti į Mississaugoje pastaruoju metu ant mažyčių sklypų statomus beveik vienas su kitu sujungtus namus, lyg kad Kanada neturėtų pakankamai žemės. Tačiau ir tokių namų pardavimo kaina aukšta, nes jos du trečdalius sudaro beveik miniatiūrinio sklypo spekuliantų pasakiškai išpūsta kaina.

Dėmesio vertas yra pažadas peržiūrėti ir atitinkamai pertvarkyti 1984 m. jaunųjų nusikaltėlių įstatymą. Liberalių pažiūrų planuotojai tada nutarė gelbėti nusikaltimą padarančius vyresnius vaikus ir nepilnamečius paauglius, neturinčius aštuoniolikos metų amžiaus. Jų laukia specialūs teismai, lengvesnės bausmės negu suaugusiems ir netgi griežtas draudimas policijai bei teismui viešai paskelbti jų pavardes. Aiškinama, kad toks paauglys nusikaltėlis pasitaisys, išaugs padoriu vyru, tad jo pavardės neturi teršti praeityje padaryta klaida. 1984 m. balandžio 2 d. patvirtintas įstatymas nepilnamečiam paaugliui leido tik trejų metų laisvės atėmimo bausmę net ir už žiauriausią žmogžudystę, kad jo nereikėtų laikyti normaliame kalėjime tarp suaugusių nusikaltėlių. Aštraus protesto susilaukė tokio keturiolikos metų paauglio Toronte įvykdytas Irwinų šeimos nušovimas. Tėvus jis nušovė miegamajame jų pačių galingu Afrikos safari stiliaus medžioklinių šautuvu, o septynerių metų dukrą – salone žiūrinčią televizijos programos. Tas paauglys, kurio pavardė ir šiandien nepaskelbta, savo "žygdarbiu" pradėjo girtis mokyklos draugams ir netgi atsivedė juos parodyti kruvino nusikaltimo. Policija painformavo į nusikaltimo vietą atsivestų moksleivių tėvai.

Žiaurusis žudikas teisme sakėsi priklausąs šėtono garbintojams ir tik vykdęs jo įsakymą. Po trejų metų juokingai trumpos bausmės jis jau yra laisvas. Nepaisant susirūpinusių kanadiečių protesto, lig šiol tebėra neatskleista to jauno žudiko pavardė ir jo gyvenamoji vieta. Net dabartiniai kaimynai nežino, kad jis yra žiaurus žmogžudys, galintys pakartoti nusikaltimą. Tokių nepilnamečių paauglių įvykdytų žmogžudysčių buvo ir daugiau. Ir jie atgaudavo laisvę po trejų metų. Teisingumo ministeris D. Lewis patvirtino gubernatorės J. Sauve sosto kalboje praneštą jaunųjų nusikaltėlių įstatymo reformą. Esą jaunuosius žmogžudžius bus leidžiama teisti suaugusiųjų teismuose, turinčiuose griežtesnes bausmes ir netgi uždarymą neribotam laikui psichiatrinėse ligoninėse, kai žmogžudys pripažįstamas nepilnapročiu, neatsakingu už savo veiksmus. Taip atrodo ministerio pirm. B. Mulronio paruošti pagrindiniai planai darbą pradėjusiam trisdešimt ketvirtajam Kanados parlamentui.

Pasaulio įvykiai

(Atkelta iš 1-mo psl.)

J. Šamiras. Jis griežtai atmeta bet kokį pokalbį su PLO atstovais, juos laikydamas teroristais, nors Izraelio nepriklausomybės kovų metais ir jam pačiam yra tekę būti teroristu, kovojusiu prieš britų atneštą okupaciją. Šiandien visiems yra aišku, kad premjeras J. Šamiras nė negalvoja atitraukti okupacinės kariuomenės iš vakarinės Jordano pakrantės ir Gazos juostos. Šias sritis jis laiko biblinio Izraelio dalimi, jas vadindamas Samarija ir Judėja. Prez. G. Bushui premjeras J. Šamiras atvežė kitą planą, siūlantį pravesti rinkimus tose Izraelio okupuotose srityse, kur dabar vyksta palestiniečių paauglių riaušės. Prez. G. Bushas planą priėmė, nors iš tikrųjų iš jo nebus jokios naudos.

Delsimo taktika

Teisinga yra palestiniečių ir kitų arabų vadų pastaba, kad rinkimais premjeras J. Šamiras tik nori laimėti daugiau laiko tikriesiems savo siekiams – okupuotų sričių prisijungimui prie Izraelio. Pirmiausia kyla klausimas, kokius rinkimus siūlo J. Šamiras? Kai palestiniečiai reagavo sarkastiška pastaba, kad turbūt bus renkami žmonės okupacinėms šiukšlėms nušluoti, buvo susilaukta paaiškinimo. Esą bus renkami palestiniečiai, kurie derybose svarstys Camp David sutartyje tarp Izraelio ir Egipto prieš 11 metų tom okupuotom sritim pažadėtą autonomiją. Jos dabar jau nepakanka, kai patys palestiniečiai ir PLO organizacija siekia nepriklausomybės. Šis klausimas ir Izraelio kariuomenės atitraukimas net nebūtų svarstomi. Atstovų deryboms turbūt niekada nepavyks išrinkti. Pirmiausia rinkimai negalės būti pravesti, kol nepasibaigs palestiniečių paauglių riaušės, įžengusios jau į šešioliktą mėnesį. Be to, neužmirština, kad palestiniečiai į derybas nori įjungti PLO atstovus, kuriuos griežtai atmeta premjeras J. Šamiras. Tad JAV prez. G. Busho viltis, kad atstovų rinkimai yra gera pradžia deryboms, neduos jokios naudos. Didesnį svorį gali turėti antroji to pareiškimo dalis, kad JAV nepripažins vakarinės Jordano pakrantės bei Gazos juostos teritorinėmis Izraelio dalimis ir taipgi nesutiks su nuolatine tų sričių okupacija.

Žymi chirurgė

"The Medical Post" vasario 7 d. laidoje rašo, kad jauna chirurgė, 35 m. amžiaus, dr. Virginija Gudaitė, gyvenusi Montrealy, baigusi Newfoundlando Memorial universitetą, Vankuverio General ligoninėje pirmą kartą atliko širdies persodinimą. Ji vadovavo 10-ties chirurgų, gailestingųjų seserų ir anestetikų grupei. Ji pirmoji moteris Kanadoje, kuri atlieka tokias širdies operacijas.

Toronto Lietuvių namuose balandžio 29, šeštadienį, 7 v.v., rengiamas

KONCERTAS-BALIUS

- *Londono choras "PAŠVAISTĖ" atlieka lengvo žanro naujai paruoštą programą "Romantika". choro vadovė muz. R. Vilienė, akompaniatorius – muz. J. Govėdas.*
- *Šokiams gros nauja V. Povilonio keturių asmenų kapela.*
- Šiltą bufetą ruošia – V. Birštonas.

Veiks baras, bus loterija.
Salė atidaroma – 6 v.v. Įėjimas – $7, pensininkams ir studentams – $6.

Bilietus platina: G. Bijūnienė, tel. 621-1638, Br. Genčius – tel. 532-8531, G. Kalvinskaitė – tel. 534-9416, D. Keršienė – tel. 762-5521, J. Kuliešius – tel. 538-3081, V. Kulnys – tel. 769-1266, J. Vingelienė – tel. 233-8108, A. Zalagėnas – tel. 769-9842. Iš anksto užsakant stalus, daroma nuolaida.

Visus dalyvauti nuoširdžiai kviečia – **Toronto Lietuvių namų kultūros komisija**

TORONTO ONT

Trečios bangos visuotinio susirinkimo, įvykusio balandžio 9 d. Lietuvių namuose, posėdyje buvo nutarta veiklą nutraukti ir pagal savo pajėgas ir norus įsijungti į jau veikiančias lietuviškas organizacijas. Iš turimų santaupų dalį nutarta skirti lietuviškoms organizacijoms.

Jaunųjų talentų popietė buvo balandžio 9, sekmadienį, Anapilio salėje. Dalyvavo 13 atskirų atlikėjų ir Anapilio parapijos jaunučių chorelis, vadovaujamas muz. Nijolės Benotienės.

Lina Mockutė skaitė Lietuvos poetų eilėraščius, Eugenija Ambrozaitytė padainavo anglų kalba porą dainų, Linas Underys grojo violončele. Visi kiti skambino įvairių autorių kūrinius pianinu: Vita McKenna, Gintautas Neimanas, Vincas Liačas, Vaiva Underytė, Tomas Liačas, Ieva Kanovičiūtė, Dainius Šelmys, Daina Batūraitė, Kristina Baršauskaitė, Aidas Batūra. Vieni iš jų tik pradėję mokytis, kiti jau toli pažengę. Anapilio parapijos mažieji pagiedojo giesmę ir padainavo dainą.

Visi programos atlikėjai buvo apdovanoti trispalvės ženkliukais. Dalyvavo ir nemažai publikos. Talentų popietę ruošė Anapilio parapijos tarybos kultūros sekcija, vadovaujama muz. Slavos Žiemelytės.

Toronto miesto taryba balandžio 6, ketvirtadienį, 9 balsais prieš 8 nubalsavo Toronto ir Volgogrado nesudvyninti. Tai buvo tarybos nario B. Boytchuk iškovota pergalė prieš kairiųjų pažiūrų tarybos narį J. Layton. Prieš sudvyninimą balsavo: burmistras A. Eggleton, tarybos nariai B. Boytchuk, T. Clifford, B. Disero, T. Jakobek, C. Korwin-Kuczynski, H. Levine, T. O'Donohue ir M. Walker; už — L. Amer, M. Churley, K. Gardner, B. Hall, J. Layton, R. Maxwell, N. Nowlan ir M. Silva.

Toronto dienraščiai rašė, kad rotušės tarybos posėdžių patalpas sausakimšai pripildė lietuviai, ukrainiečiai, estai, latviai, lenkai, čekai, vengrai ir kiti.

A. a. S. Treigio 10-ties metų mirties atminimui S. Treigienė "Tėviškės žiburiams" aukojo $20.

A. a. Onos Gailiūnaitės atminimui V. Šukys iš Surfside, FL. "Tėviškės žiburiams" aukojo $25.

"Gintaro" kelionę į Lietuvą parėmė sekantys asmenys, tapdami mecenatais ar aukotojais: $250 — R. ir L. Kuliavai; $200 — dr. A. ir V. Dailydės, M. ir S. Petruliai, D. ir Ž. Mašalai, V. ir I. Biskiai; $100 — S. ir S. Rakščiai, E. Jasiūnienė; $50 — S. ir V. Radzevičiai, V. ir V. Paškai; $20 — S. Varanka. Nuoširdžiai dėkojame visiems mūsų rėmėjams.

Vasario 16 gimnazijai aukojo: $500 dr. M. Ramūnienė iš Otavos; $100 — L. Kirkilis, P. Kaziukonis, Toronto Lietuvių namų vyrų būrelis, Mažosios Lietuvos moterų draugija, visi iš Toronto, I. Mališka iš St. Laurent, Que.; $20 — Z. ir J. Didžbaliai ir J. Zekas, visi iš Toronto. Dėkojame už aukas ir laukiame daugiau aukų savai gimnazijai išlaikyti. Aukas galima siųsti per KLB krašto valdybą adresu 1011 College St., Toronto, Ont. M6H 1A8 arba per Vasario 16 gimnazijos s-tas "Paramoj" nr. 3690, Prisikėlimo par. kredito kooperatyve nr. 1385771. Paaukojusieji $20 ar daugiau, metams pasibaigus, gauna kvitus atleidimui nuo pajamų mokesčių.

L. Tamošauskas,
KLB švietimo k-jos narys

A. a. Justino Vizgirdos atminimui jo seserys — Zosė Rickienė ir Albina Styrienė iš Čikagos "Tėviškės žiburiams" aukojo $50.

Kun. Boleslovo Pacevičiaus atminimui vietoje gėlių Augustinas Senkus "Tėviškės žiburiams" aukojo $50.

A. a. kunigo Boleslovo Pacevičiaus atminimui vietoje gėlių Adelė ir Aleksas Dudoniai, Hamilton, Ont., "Tėviškės žiburiams" aukojo $50.

A. a. kun. B. Pacevičiaus atminimui vietoje gėlių A. Senkus "Tėviškės žiburiams" aukojo $50.

Kanados televizija (CBC) "The Journal" programoje po bendrinių žinių rodė vaizdus iš Lietuvos ir Estijos. Švenčiant Vasario 16-ją minios žmonių su daugybe trispalvių pripildė Vilniaus gatves. Žmonės dainavo patriotines dainas. Parodyti ir trumpi pokalbiai su eiliniais žmonėmis, o taip pat ir su kardinolu Vincentu Sladkevičiumi, Sąjūdžio vadovu Vytautu Landsbergiu, I-ju partijos sekretoriumi Algirdu Brazausku. Į korespondento Linden McIntyre klausimą, ar bus laisva Lietuva, kardinolas nedvejodamas atsakė, kad taip, pridurdamas, jog nepriklausomybę turi išsikovoti patys lietuviai. Buvo drąsūs žmonių atsakymai. Viename iš jų pabrėžta, kad Lietuvos nepriklausomybė buvo prievarta išplėšta, todėl ji turi būti grąžinta.

Vertimus atliko Antanas Šileika, Nijolė Benotienė. Programos režisierius — Harry Phillips.

Advokatas
ALGIS S. PACEVIČIUS, B.Sc., LL.B.
2 Jane St., Suite 500 — Telefonai:
Bloor ir Jane gatvių kampas — įstaigos (416)**762-7393**
Toronto, Ontario M6S 4W3 — namų **233-0303**

Advokatas VIKTORAS E. RUDINSKAS,
B.C.L., LL.B., M.B.A.
Ontario ir Kvebeko teisininkų organizacijų narys, dirba firmoje advokatų **Anderson, Sinclair, Walters, Shaw a. Mooney.**
Barristers and Solicitors. Patent a. Trade Mark Agents

Toronto:
Suite 209,
3416 Dundas St.W.
Toronto, Ontario M6S 2S1
767-2127

Mississauga:
Suite 200, Plaza One,
2000 Argentia Road, Mississauga,
Ontario, L5N 1P7,
821-8522 **TELEX: 06-960168**

Advokatas
PETRAS K. ŠIMONĖLIS, B.A. M.L.S. LL.B,
perėmė a.a. advokato
Algio Puterio bylas ir testamentus
3425 Dundas St.W., Suite 200 — Telefonai:
prie Windermere Ave. — įstaigos (416)**763-3362**
Toronto, Ontario M6S 2S4 — namų **621-2136**

RE/MAX
west realty inc., realtor
an independent member broker
Juozas (Joseph)
Norkus
namų pirkimo ir pardavimo atstovas
patarnauja lietuvių kalba
Nemokamas namų įvertinimas
Lietuvių pensininkų namuose "Vilnius" I-me aukšte.
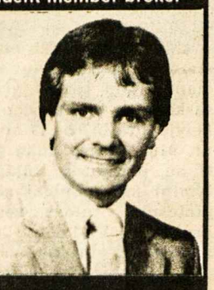
1700 bloor street west
toronto, ontario M6P 4C3
769-1616

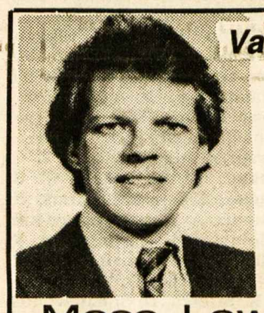
Vaidotas Jonynas, M.B.A., C.F.A.
Telefonas (416) 864-2734
- **Turi daugiau kaip 10 metų patyrimo investacijų srityje**
- **Aukso kasyklų analizuotojas**
- **Asmeniškai pataria apie "T-Bills", "Canada Savings Bonds", RRSPs, "Mutual funds"**
- **Sąžinigai patarnauja lietuviškai arba angliškai**

Moss, Lawson & Co. Limited
48 Yonge Street, Toronto, Ont. M5E 1G7

MEDELIS CONSULTING
1407 Sarcee St. Oshawa, Ont. L1G 4N2
SUTVARKOM dokumentus iškvietimui giminių iš Lietuvos arba jums privačiai ten apsilankyti.
PALAIKOM ryšius su kultūriniais vienetais, ansambliais Lietuvoje.
IŠRŪPINAM iškvietimus meninėms grupėms apsilankyti – koncertuoti Lietuvoje.
Šiais ar visais kitais reikalais, kreipkitės į **Stefą** ar **Algį Medelius**, vakarais **tel. (416) 434-1847.**

Sąžiningas, konfidencialus patarnavimas
Parduodant, perkant ar tik norint informacijų apie nekilnojamas nuosavybes prašom man paskambinti
Justinas Raškauskas
allan BROWN
624-6336 namų **897-0068**
ALLAN BROWN REAL ESTATE (Ont.) LTD., REALTOR
Toronto & Mississauga Real Estate Board
4078 Dixie Rd., Mississauga, Ont. L4W 1M4

Century 21 **OFFORD REALTY LTD.**
Member Broker
38 Hurontario Street,
Collingwood, Ont. L9Y 2L6

Parduodant, perkant ar tik dėl informacijos apie namus, vasarnamius, ūkius, žemes Wasagos, Staynerio ir Collingwoodo apylinkėse kreipkitės į
Angelę Šalvaitytę, *B.A.,*
pirkimo ir pardavimo atstovę.
Ji mielai jums patarnaus.
Darbo tel. (705) 445-5640, namų tel. (705) 429-6428.

SHERLOCK HOMES REAL ESTATE INC. REALTOR

Jei norite pirkti ar parduoti namą, ar gauti informacijų, prašau man paskambinti.
Prižadu mielai ir sąžiningai patarnauti.
Lina Kuliavienė tel. 534-7788
431 Roncesvalles Ave., Toronto, Ontario

Century 21 **DRESHER Ltd.**
Tel. 233-3334
FAX 233-0285
3830B Bloor St. W., Islington, Ont. M9B 1K8
Patarnavimai visose pirkimo ir pardavimo srityse.
Kiekviena įstaiga tvarkosi atskirai.
Kreipkitės į Valterį Drešerį.

DRESHER INSURANCE BROKERS
Fax 233-0285 - Tel. 231-2661
3830B Bloor Street West, Islington, Ontario M9B 1KB
Lietuvių kalba patarnauja – V. DREŠERIS ir RIMA (Petkutė) DREŠERIENĖ
Darbo valandos: 10 v.r. – 7 v.v., šeštadieniais – 10 v.r. – 2 v.p.p.
Narys "Better Bussiness" biuro

DRAUDA "ALL THE CHOICE IN THE WORLD"
MASKELL INSURANCE BROKERS LTD. (Savininkas Balys Maskeliūnas)
Tel. 251-4864, 251-4025, 251-4824 • Namų: 277-0814
2405 Lakeshore Boulevard West, Suite 403
Toronto, Ontario M8V 1C6
VISŲ RŪŠIŲ DRAUDA • 20 METŲ PATIRTIS
• ĮVAIRIŲ DRAUDOS BENDROVIŲ ATSTOVYBĖ •

1989 metų EKSKURSIJOS į LIETUVĄ

gegužės	24 –	birželio	6	liepos	22 –	rugpjūčio	4
birželio	15 –	birželio	28	rugpjūčio	23 –	rugsėjo	4
liepos	6 –	liepos	20	rugsėjo	6 –	rugsėjo	20

Sudaromi iškvietimai giminių apsilankymui ir sutvarkomi dokumentai giminių aplankymui Lietuvoje.
Dėl smulkesnių žinių skambinti arba rašyti žemiau nurodytu adresu:
V. BAČĖNAS arba **A. MEDELIS**
KENNEDY TRAVEL BUREAU LTD.
296 Queen St. W., Toronto, Ontario M5V 2A1 Tel. (416) 593-0600

Patarnavimas – greitas ir tikslus!
V. Dauginis – telefonai (416) 533-1121 (416) 822-8480
* GAISRO * AUTOMOBILIŲ * ATSAKOMYBĖS *
* GYVYBĖS * KOMERCINĖ*
DRAUDA — INSURANCE
Walter V. Dauginis Insurance Broker Limited,
1613 Bloor St. West, Toronto, Ont., M6P 1A6
(416) 533-1121

Vakarų Europoje pagarsėjusio ir Š. Amerikoje su dėmesiu laukiamo
Vilniaus universiteto folklorinio ansamblio

"RATILIO" KONCERTAS

įvyks Toronte š.m. balandžio 19, trečiadienį, 7.30 v.v., didžiojoje Anapilio salėje

PROGRAMOJE: liaudies dainos, šokiai, pasakos ir senieji muzikos instrumentai. Vadovė muz. ZITA KELMICKAITĖ, Lietuvos valstybinės konservatorijos vyr. dėstytoja, folkloro specialistė.

Įėjimas $12 asmeniui. Bilietus galima iš anksto įsigyti Anapilio ir Prisikėlimo parapijose, Lietuvių namuose sekmadieniais bei koncerto dieną prie įėjimo.

Padėkime mūsų menininkams, skleidžiantiems lietuvių tautos kultūrinį palikimą. Įvertinkime jų darbą savo dalyvavimu. Tegul nelieka salėje nė vienos tuščios vietos. Visus ligi vieno maloniai kviečia Toronto choras "VOLUNGĖ"

MONTREALQUE

Vilniaus operos solistas Virgilijus Noreika balandžio 1 d. dalyvavo Place des Arts surengtame koncerte, kurio pelnas buvo skirtas nukentėjusiems per gruodžio 7 d. žemės drebėjimą Armėnijos vaikams. Šiame renginyje dalyvavo baleto grupės iš Leningrado, Novosibirsko, Suomijos, Niujorko ir Kanados. Armėnų kilmės Les Ballets Classique de Montreal prezidentas A. Khatchikian tikėjosi šiuo koncertu surinkti $100.000, bet su aukomis, atrodo, bus pasiekta $250.000. Bilietų kainos buvo nuo $25 iki $500.

Sekančią dieną, sekmadienį, Virgilijus Noreika pasirodė Šv. Kazimiero parapijos salėje saviesiems. Į greitai suorganizuotą koncertą susirinko apie 150 klausytojų, kurie solisto dainavimą labai šiltai sutiko. Akomponavo irgi vilnietis Povilas Jaraminas. Pasak solisto, Povilas vizą gavo tik dvi valandas prieš išskridimą. Be jo ir Noreika nebūtų Kanadą pasiekęs.

Po koncerto Šv. Kazimiero parapijos klebonas kun. Stasys Šileika dėkojo solistui ir akomponatoriui už tokį puikų koncertą ir įteikė "Kryžių ir Rūpintojėlių Lietuvos" kantatą. Vėliau visi susirinkusieji vaišinosi užkandžiais, pyragais ir kava bei turėjo progą pasikalbėti su svečiais.

"Rūtos" klubas ruošia išvyką į Putnam pas seseles birželio 12-15 d.d. Kaina – $140. Smulkesnę informaciją galima gauti pas klubo valdybos narius. Registruotis reikia tuoj pat, nes kas pirmesnis, tas geresnis.

A.a. Bronė Šulmistrienė (Zeimovičiūtė), 89 m. amžiaus, mirė kovo 28 d. Iš AV šventovės kovo 31 d. palaidota Notre Dame des Neiges kapinėse. Liūdi giminės ir artimieji.

A.a. Uršulė Budreikienė (Kregždytė), 88 m. amžiaus, mirė kovo 30 d. Balandžio 1 d. iš AV šventovės palaidota Notre Dame des Neiges kapinėse. Liūdi giminės ir artimieji. **B.S.**

TORONTO

Anapilio žinios

— Ketvirtadienį iš Prisikėlimo parapijos palaidotas buvęs mūsų parapijos ilgametis vikaras, o vėliau — Londono parapijos klebonas a.a. kun. Balys Pacevičius, 80 m. amžiaus. Nuoširdžią užuojautą reiškiame jo broliui ir mūsų parapijiečiui Stasiui Pacevičiui su žmona ir Lietuvoje gyvenančiai seseriai.

— Susituokė Sigita Bersėnaitė su Stasiu Balzeku iš Čikagos.

Tuoktis ruošiasi Petras Pečiulis su Onute Zdancevičiūte.

— Pradėtas aukų vajus Punske statomiems Lietuvių kultūros namams. Tam tikslui yra atidarytos sąskaitos: Prisikėlimo par. bankelyje nr. 157064.17 ir "Paramoje" nr. 9188. Taipgi auką galima įmesti su parapijos rinkliavomis, pažymint kam pinigai skiriami. Dėl platesnių informacijų prašome kreiptis į V. Pečiulį tel. 247-2221 arba į kitus punskiečius.

— Tęsiamas finansinis vajus Kanados lietuvių kultūros muziejui Anapilyje. Iki šiol surinkta $160,-751.09. Pastato statyba kainavo $1,094,300.70.

— Aukojo Motinos Teresės labdarai: $100 — M. Vaškevičienė; Šv. Jono kapinėms: $100 — M. Vaškevičienė; Relig. Lietuvos šalpai: $25 — J. A. Šimkai; parapijai: $200 — M. Vaškevičienė; $100 — A. Lukošiai; $50 — K. A. Poškai, V. Kubilienė, K. J. Rugiai.

— Mišios balandžio 16, sekmadienį, 9.30 v.r. už Stančikų ir Paškevičių mirusius, 11.00 v.r. už parapiją.

Lietuvių namų žinios

— Lietuvių slaugos namams $1000 aukojo Toronto lietuvių pensininkų klubas; $100 — A. Stankus. Iš viso statybos fonde yra $122,800.25. Aukos priimamos "Paramoje" sąsk. nr. 8711, Prisikėlimo parapijos kooperatyve sąsk. nr. 155332.17 ir "Talkoje" sąsk. nr. 4259. Aukos yra atleidžiamos nuo pajamų mokesčių.

— Sekmadienio popietėje dalyvavo 300 asmenų. Svečių knygoje pasirašė: G. Gembickienė-Budrevičiūtė iš Vilniaus, F. Šiaulys iš Klaipėdos, S. Paliulienė iš Kauno, I. Pocinė-Čiurlionytė iš Poznanės, Lenkijos.

— Karaliaus Mindaugo menėje, balandžio 9 d. 2.30 v.p.p. įvyko LN narių visuotinis-metinis susirinkimas. Dalyvavo 240 narių. Nesusirinkus 20% narių, susirinkimas buvo atidėtas iki 3.00 v.p.p. Pirmininkavo Audrius Šileika, sekretoriavo Birutė Jankauskienė ir Vladas Stabačinskas. Išklausyti valdybos ir komitetų pranešimai, patvirtintos 1988 m. apyskaitos ir 1989 m. sąmata. Į valdybą aklamaciniu būdu buvo perrinkti tie patys valdybos nariai: Osvaldas Delkus, Juozas Norkus ir Rimas Strimaitis. Į revizijos komisiją kandidatavo: Stasys Grigaliūnas ir Algis Gineitis. Išrinktas S. Grigaliūnas (226 balsai), A. Gineitis (8 balsai). Nariai buvo pavaišinti kava, sūriu ir pyragaičiais. Susirinkimas užbaigtas Tautos himnu.

Kanados lietuvių fondas iš Filomenos ir Adomo Kantautų įnašo "Tėviškės žiburiams" aukojo $225.

Prisikėlimo parapijos žinios

— Praėjusį sekmadienį per visas Mišias pamokslus sakė kun. A. Saulaitis, SJ, jėzuitų provincijolas.

— Pakrikštyta Daina-Julija, Ramintos (Šapoškinaitės) ir Algimanto Nakrošių dukrelė.

— Balandžio 6 palaidotas a.a. kun. Boleslovas Pacevičius, 80 m.

— Pirmos Komunijos iškilmės bus gegužės 7 d. per 10.15 v. Mišias, o Sutvirtinimo — gegužės 14 d. irgi per 10.15 v. Mišias.

— Šį sekmadienį mūsų šventovėje per 10.15 v.r. Mišias giedos Lietuvos kankinių parapijos choras.

— Londono lietuvių choras "Pašvaistė", kuris giedos balandžio 30 d. mūsų šventovėje per 10.15 v.r. Mišias, koncertuos Lietuvių namuose balandžio 29 d., 7 v.v. Bilietus į šį koncertą-balių, kurį rengia LN kultūros komisija, galima įsigyti pas B. Genčių po Mišių salėje.

— "Ratilio" koncertui bilietai yra platinami salėje po Mišių.

— Maldininkų kelionei į Lurdą ir Fatimą vietų dar yra. Norintieji turi registruotis tuoj pat, nes pavardes jau reikia siųsti įvairioms rezervacijoms. Pinigus reikia sumokėti iki balandžio 16 d.

— Naudotų daiktų ir drabužių išpardavimas, kurį organizuoja parapijos tarybos labdaros sekcija, vyks balandžio 18 ir balandžio 20 d.

— Trečiadienio seminarai vėl prasideda balandžio 12 d., 7.30 v.v.

— Parapijai aukojo: $100 — E. G. Kuchalskiai, E. Walenciej, G. G. Venskaičiai; $50 — St. Dargis, R. M. Rusinai, A. D. Beresnevičiai, V. P. Melnykai, L. V. Balaišiai, V. K. Gapučiai, I. V. Ignaičiai, R. R. Hoszka, Z. A. Urbonas, A. K. Urbonas, A. R. Šileika, D. Simanavičius, B. D. Vaidilos, J. Vingelienė, J. Rimšaitė, L. G. Vyšniauskai, M. E. Zabulioniai, T. Kaminskas, M. Raguckas; pranciškonų klierikų fondui: $50 — V. Indris; vienuolynui: $200 — P. Gaidelis; Religinei šalpai: $1000 — P. M. Venskai; $100 — J. B. Aukštaičiai; $50 — B. Jonušienė, J. Rimšaitė; $20 — K. K. Kaminskai; Share Life: $50 — K. B. Žūtautai; Šv. Kazimiero kolegijai Romoje: $300 — N.N.; $100 — V. Matulaitis; $30 — E. Kulienė; a.a. kun. A. Grauslio paminklui: $50 — V. I. Ignaičiai; Šv. Žemės rinkliavai: $100 — J. O. Mickai.

— Mišios balandžio 16, sekmadienį, 8.30 v.r. — už a.a. Balį Radzevičių, 9.20 v.r. — už a.a. Anna ir Joseph, 10.15 v.r. — už a.a. Joną ir Petronėlę Simanavičius, už Murauskų ir Šmigelskių šeimos mirusius, 11.30 v.v. — už parapiją, 7.00 v.v. už a.a. Pacevičių.

Daugelis bendradarbių dalyvavo sukaktuviniame "TŽ" spaudos pokylyje 1989 m. balandžio 1 d. Anapilio salėje, bet žymi dalis negalėjo dalyvauti — atsiuntė sveikinimus ir pridėjo auką savaitraščio leidybai: A. Gurevičius, A. Kaziūnas, kun. I. Mikalauskas, A. ir A. Paškevičiai, J. Popikaitis, A. Saulis, D. ir V. Vainučiai, A. Vanagas.

"Tėviškės žiburių" 40 metų sukakties proga dienraštis "Draugas" Čikagoje 1989 m. kovo 30 d. išspausdino vedamąjį "Tėviškės žiburiai" 40 metų sukaktyje, parašytą vyr. redaktoriaus kun. Pr. Garšvos, MIC. Jame autorius apžvelgė iki šiol nueitą "TŽ" kelią, pažymėdamas, kad šio savaitraščio darbuotojai "savo darbu ir ištikimumu lietuvių reikalams... pastatė granito paminklą, kurio laiko dulkės neužneš." Baigdamas savo straipsnį, autorius primena, kad "spausdinto žodžio išlaikymas išeivijoje remiasi tik didele auka". Taip pat pažymėtina, kad lietuvių radijo programos "Margutis" vedėjas turėjo telefoninį pokalbį su "TŽ" redaktoriumi ir jį perdavė gausiems savo klausytojams Čikagoje.

Linas Medelis,

Sąjūdžio leidinio "Atgimimas", vyriausiojo redaktoriaus pavaduotojas,

balandžio 16, sekmadienį, 1 v.p.p., Toronto Prisikėlimo parapijos salėje

skaitys paskaitą tema:

"Lietuva šiandien: demokratijos procesas ir Sąjūdžio veikla".

Po paskaitos bus atsakoma į klausimus. Visi kviečiami gausiai dalyvauti.

*Rengia – **KLB Toronto apylinkės visuomeninės veiklos komisija***

Baltiečių moterų tarybos lietuviškoji sekcija balandžio 15, šeštadienį, 7 v.p.p., Lietuvių namų Gedimino menėje (III-ame aukšte) ruošia dailiojo žodžio vakaronę. Programoje Ramūnė Sakalaitė-Jonaitienė ir Aušra Karkienė skaitys Lietuvoje sukurtą poeziją. Vakaronės tikslas — paremti Vilniaus universitetą knygomis. Įėjimas — $5. Bilietus platina BMT narės; jų galima bus įsigyti ir prie įėjimo. Po skaitymų — vaišės. Kviečiame visus gausiai atsilankyti ir paremti tą kilnų tikslą.

KLK moterų draugijos Lietuvos kankinių parapijos skyriaus susirinkimas įvyks balandžio 23, sekmadienį, 12.30 v.p.p. Anapilio naujoje parodų salėje. Bus vaistininkės Anitos Pakalniškytės paskaita apie vėžio ligą, paįvairinta skaidrėmis.

Pianistas Antanas Smetona yra pakviestas teisėjauti 29-tame metiniame muzikos festivalyje-konkurse, kuris vyksta Kanados Londone balandžio 1-14 d.d. Festivalį globoja Londono Kiwanis klubas.

R. Alminas

Linas Medelis, Sąjūdžio laikraščio "Atgimimas" vyriausio redaktoriaus pavaduotojas ir Ponia, lydimi dėdės Algio Medelio, lankėsi "Tėviškės žiburių" redakcijoje ir ypač domėjosi spaustuve.

Radikalaus jaunimo klubas laukia lankytojų. Tautinio jaunimo sąjungos įgaliotinis išeivijos reikalams Andrius Kulikauskas pranešė telefonu iš Vilniaus, kad pradeda veikti Radikalaus jaunimo klubas. Gautas Vilniaus universiteto rektoriaus Jono Kubiliaus sutikimas dėl patalpų naudojimo. Klubas naudosis Vilniaus universiteto Mažvydo užsienio kalbų skaitykla 9-11 v. vakarais. Klubas kviečia atsilankyti iš užsienio atvykstantį jaunimą.

Atitaisymas. Sunku išvengti korektūros klaidų, bet jų kartais pasitaiko ir labai nemalonių. Pvz. "Tėviškės žiburių" 14 nr. buvo parašyta Vilniaus universiteto lektorius Jonas Kubilius, o turėjo būti **rektorius** Jonas Kubilius; mokslininkas Juras Pažėla, turėjo būti mokslininkas Juras **Požela.**

Metinis "PARAMOS" kredito kooperatyvo narių susirinkimas

įvyks š.m. balandžio 16, sekmadienį, 3 v.p.p., Toronto Lietuvių namuose.

Narių registracija prasidės 2 valandą po pietų. Prašome atsinešti nario knygutes.

VALDYBA

"Paramos" kredito kooperatyvo

valdyba praneša, kad yra sudaryta nominacinė komisija rinkimams balandžio 16 dieną į valdomuosius "Paramos" organus.

Nominacinė komisija yra šios sudėties:

Antanas Bušinskas
Stasys Grigaliūnas
Birutė Jankauskienė

Kandidatus gali siūlyti du pilnateisiai "Paramos" nariai, gavę raštišką siūlomo kandidato sutikimą. (Siūlymo formas galima gauti "Paramos" raštinėje). Siūlymus, adresuotus nominacijos komisijai, siųsti "Paramos" raštinėn arba įteikti prieš susirinkimą.

VALDYBA

REIKALINGA MOTERIS, kuri galėtų gyventi kartu ir prižiūrėti 2 vaikučius lietuvių šeimoje. Skambinti tel. 848-4279 Toronte.

PAIEŠKOMI ANT. RINKŪNO "Kregždučių" vadovėliai – I, II ir III dalis. Jeigu kas turėtų, prašome skambinti tel. (416) 239-7268 arba rašyti: J. Rinkūnienė, 53 Burrows Ave., Islington, Ont. M9B 4W8, Canada.

PARDUODAMAS grynas bičių medus. Kreiptis pas bitininką J. Norkų (didesnius kiekius pristatau į namus) tel. 389-8179. Taip pat galima gauti Anapilio knygyne, kiekvieno mėnesio 15 "Vilnius Manor" pensininkų namuose.

PARDUODU PRIVAČIAI žemiau dabartinės kainos trijų miegamųjų butą (condominium). Naujai įrengta virtuvė, arti parduotuvių, susisiekimo ir High Parko. Kaina – $235,000. Skambinti tel. 767-7159 Toronte.

PARDUODAMI tautiniai drabužiai atvežti iš Lietuvos. Skambinti tel. 1 - 705 - 445-6409.

DĖMESIO! STUDENTAI-STUDENTĖS, kurie domisi pelningu vasaros uždarbiu, kviečiami atsilankyti į svarbų ir naudingą pranešimą. Jį padarys bendrovės atstovas balandžio 21, penktadienį, 7 v.v. Prisikėlimo parapijos posėdžių kambaryje. Dėl informacijos skambinti vakarais A. Karkienei tel. 763-4025.

DĖMESIO! Turintiems ryšių su giminėmis Lietuvoje. Tą pačią *video aparatūrą* siunčiu į Lietuvą žymiai pigesnėmis kainomis negu Kanadoje. Sutaupysite šimtus dolerių! Romas Pukštys, TRANSPAK, 2655 W. 69th St., Chicago, IL 60629. Įstaigos valandos: kasdien nuo 12-6 v.v., šeštadieniais 10-4 v.p.p. Pirmadieniais uždaryta. Tel. 312 - 436-7772; namų 312 - 430-4145. Rašydami būtinai praneškite savo telefoną.

REIKALINGA MOTERIS prižiūrėti vaikutį mano namuose darbo dienomis. Skambinti tel. 252-8441 Toronte.

REIKALINGA MOTERIS, kuri galėtų gyventi kartu ir padėtų prižiūrėti 3 vaikučius lietuvės šeimoje. Skambinti tel. 887-1392 Toronte.

MIKOLAINIS VALTERIS atlieka staliaus, plytelių dėjimo, vonių, tualetų ir prausyklų įrengimo darbus už prieinamą kainą. Skambinti tel. 769-5024 Toronte.

Montrealio lietuvių kredito unijos "Litas" metinis

NARIŲ SUSIRINKIMAS

įvyks balandžio 29, šeštadienį, 4 v.p.p.,
Aušros Vartų parapijos salėje
1465 De Seve St., Montreal, Que.

Narių registracija 3 v.p.p. – 4 v.p.p. ***Valdyba***

LITAS

MONTREALIO LIETUVIŲ KREDITO UNIJA
1475 DeSeve St., Montreal, Que. H4E 2A8
Tel. 766-5827; 766-5830
Skyrius: 3907A Rosemont Boulevard
VISI BANKINIAI PATARNAVIMAI

AKTYVAS – virš $26,000,000 REZERVAS – virš milijono.

MOKA UŽ:

Certifikatus	11½%	Taupymo – special.	6¼%
Term. indėlius:		Taupymo – su gyv. dr.	6 %
1 metų	10¼%	Taupymo – kasdienines	5¾%
180 d. - 364 d.	9¾%	Einamos sąsk.	4½%
120 d. - 179 d.	9¾%	RRIF – RRSP – term.	11½%
60 d. - 119 d.	9½%	RRIF – RRSP – taup.	6¾%
30 d. - 59 d.	9¼%		

IMA UŽ:

Nekiln. turto nuo 13¼%, asmenines – nuo 13¼%

Informacija apie naujausias palūkanas "Lite"

KASOS VALANDOS:

	1475 DeSeve	3907A Rosemont
Pirmadieniais	9.00- 3.00	10- 2
Antr., treč.	9.00-3.00	———
Ketvirtadieniais	12.00- 8.00	3.00-7.00
Penktadieniais	10.00- 6.00	2.00-6.00

SVEIKATOS DRAUDA

— Ne viską ir nepakankamai apdraudžia Kvebeko sveikatos draudos planas.

— Daug kas neturi papildomos grupinės sveikatos draudos darbovietėje ir drauda pasibaigia su išėjimu pensijon.

— Daug kas dirba savarankiškai ar visai nedirba ir neturi papildomos sveikatos draudos.

ADAMONIS INSURANCE AGENCY INC.

TEL.: 722-3535

Parūpina papildomą sveikatos draudą per QUEBEC BLUE CROSS.

Draudžiame bet kurio amžiaus pavienius asmenis ir šeimas. Nereikalingas sveikatos patikrinimas.

Taip pat draudžiame svečius iš Lietuvos.

Dr. ALEKSAS VALADKA

nuo 1989 m. balandžio 7 d. perkelia savo kabinetą į dr. Miko Valadkos kabineto patalpas

2150 Bloor Street West, Toronto, Ontario

Priėmimo valandos: penktadieniais nuo 4 v.p.p. iki 8 v.v. šeštadieniais nuo 9 v.r. iki 2 v.p.p., arba iš anksto susitarus.

Telefonas (416) 769-2415

FUTURE.I
REAL ESTATE LTD. REALTOR

Nijolė Bates
Namų pirkimo bei pardavimo bendrovės atstovė
verslo 769-3300
namų 769-1835

- ***Patarnauja lietuvių kalba.***
- ***Nemokamas namų įvertinimas***

130 Kennedy Avenue,
Toronto, Ontario M6S 2X9

Ne tik namai, bet ir jūsų ateitis

PARDUODAMAS trijų miegamųjų butas V-me aukšte, Lakeshore ir Browns Line. Rami vieta, geras susisiekimas (pastate gyvena daug lietuvių). Skambinti tel. 239-4445 Toronte.

EUROPEAN CATERING

Gaminamas maistas visom progom, parūpinama salė, muzika, gėlės, sutvarkomi gėrimų (baro) reikalai. Skambinti bet kuriuo laiku: Antanas Gataveckas tel. (416) 234-0243 Toronte.

Parduodame ir siunčiame
220 voltų/50 H_z
elektrinius reikmenis
įskaitant ir
"Camcorders", "VCR" bei "TV"
vartojimui Europoje.
Universal Overseas Services
Tel. (416) 755-7779